СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXI П'ЯТНИЦЯ, 2 ЛИПНЯ 2004 РОКУ ЧИСЛО 27 VOL. CXI FRIDAY, JULY 2 , 2004 No. 27

Л. Кучма: Україна не готова до НАТО

СТАМБУЛ, Туреччина. – 28 червня під час зустрічі керівників 26 країн членів НАТО відбулося засідання комісії „Україна-НАТО" на найвищому рівні. В засіданні взяли участь президенти Леонід Кучма, Джордж Буш, Жак Ширак і канцлер Німеччини Ґергард Шродер. Британський прем'єр Тоні Блейр запізнився і вибачився за запізнення перед президентом України.

Відкриваючи засідання, генеральний секретар НАТО Яап Де Гооп Схефер сказав, що члени альянсу вітають прагнення України певною мірою інтеґруватися в структури НАТО. НАТО започаткувало свої взаємини з Україною в 1997 році, як частину своєї стратегії охоплення колишніх супротивників і підтримання їхньої інтеґрації до НАТО та інших евроатлантичних структур. Впродовж восьми років свого існування комісія „Україна-НАТО" заохочувала реформи української політики, економіки і оборони та поліпшила можливість України включатися в акції НАТО.

Після засідання комісії „Україна-НАТО" генеральний секретар альянсу сказав, що члени НАТО закликали Україну зміцнювати демократію, верховенство права, свободу слова та засобів масової інформації, а також – провести вільні і справедливі президентські вибори. Президент Л.Кучма висловив згоду з генеральним секретарем НАТО Яапом де Хооп Схефером, що вибори президента України повинні бути чесними та демократичними та що він особисто відповідає за чесні вибори.

(Закінчення на стор. 4)

Суверенітет Іраку повернуто його народові - на два дні раніше

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Несподівано, на два дні раніше, ніж було оголошено, тобто 30 червня, 28 червня через п'ятнадцять місяців після того, як повалено режим Садама Гусейна, американська влада в Іраку повернула цій країні суверенітет. Суверенітет було офіційно передано 28 червня тимчасовому урядові країни. Церемонія передання влади відбулася в так званій „зеленій зоні" у Багдаді. Присягу склали президент, голова перехідного уряду і члени кабінету.

Американський адміністратор Пол Бремер передав необхідні правові документи іракському судді і вилетів з Багдаду до США. Він сказав, що коаліція на чолі зі США прийшла до Іраку з метою визволення, як підтвердить будь-хто, хто бачив масові могили, залишені Садамом Гусейном.

Одночасно США оголосили про відновлення дипломатичних взаємин з Іраком, розірваних у 1990 році. Того ж дня, невдовзі по тому, як американський адміністратор Пол Бремер передав владу іракцям і залишив країну, до Багдаду прибув новий посол США до Іраку Джон Неґропонте, який раніше був послом США до ООН. Він очолить американське посольство в Іраку – найбільше в світі, де працюватиме 3,000 осіб. 29 червня Джон Неґропонте передав свої вірчі грамоти президентові Іраку Ґазі аль-Яварові.

Американські дорадники та іракські офіційні чинники заявили, що передання влади відбулося раніше, щоб зірвати пляни іракських терористів, які могли

(Закінчення на стор. 5)

Пам'ятник Кобзареві став символом незламности духу народу

Святкування 40-річчя відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні

Петро Войцеховський

ВАШІНҐТОН, Д. К. – Урочиста церемонія перед пам'ятником Т. Шевченкові, що відбулася в суботу, 26 червня, стала кульмінацією святкових подій з нагоди 40-річчя знаменитого Шевченківського монументу. В цей день на площі перед пам'ятником звучали вітання від керівників держав і урочисті промови, слова молитов і гимнів, а також чарівні й хвилюючі рядки Тарасових віршів, з якими всі ми зросли і які носимо у серці.

Назіть перехожі, які того дня опинилися в цьому зазвичай людному місці, переймалися відчуттям урочистости та високого душевного піднесення. Воно об'єднувало всіх присутніх – від найстарших до молодих. В найбільш проникливі моменти здавалось, немов невидимі струни в душах сотень учасників свята зливались у потужний урочистий акорд.

Святкову церемонію, на яку прийшли близько 500 осіб, відкрила голова підготовчого комітету з святкування 40-ої річниці Шевченківського меморіялу Богдана Урбанович. Після виконання українського національного гимну до пам'ятника рушила процесія для покладення квітів, яку очолили Генеральний секретар Світового Конґресу Українців Віктор Педенко, президент УККА Михайло Савків та президент УНСоюзу Стефан Качарай. Квіти поклали також представники Посольства України у США на чолі з послом Михайлом Резніком.

Після покладення квітів до пам'ятника вийшли ієрархи Української Православної та Української Католицької церков Америки. Стоячи пліч-о-пліч перед статуєю Тараса, вони відслужили Панахиду під спів хору „Думка", що прибув з Ню-Йорку.

Потім настала черга урочистих привітань і промов. Їх пролунало чимало, і в кожному вітальному слові, разом із шаною великому Кобзареві звучали особливі думки про значення цієї події.

Першим з урочистих привітань пролунали слова Президента США Джорджа Буша – його лист зачитав Михайло Савків. „Ми шануємо життя і спадщину українського національного героя Тараса Шевченка. Як художник і поет, він присвятив себе благородній меті боротьби за свободу. Америка приєднується до вас в шануванні мужности, видіння та сили Тараса Шевченка", – цими словами відгукнувся на свято президент Дж. Буш. Він також відзначив у своєму листі важливість для Сполучених Штатів

(Продовження на стор. 16)

Свято біля пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко йтиме на вибори самостійним кандидатом

КИЇВ. – За тиждень до початку української передвиборчої кампанії потенційний кандидат на президентську посаду від бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко сказав 29 червня, що кандидуватиме як самостійний кандидат, а не висуванець окремих партій. На зустрічі з виборцями він пояснив своє рішення тим, що його підтримуватимуть не лише члени його бльоку, але й багато інших громадських організацій. В. Ющенко також сказав, що на наступних президентських виборах боротьба відбуватиметься не між представниками різних політичних сил, а між представником влади і, як він висловився, представником народу.

Українська опозиція в керівництві ПАРЕ

СТРАСБУРҐ, Франція. – Депутат фракції БЮТ Сергій Головатий став членом Бюра Парляментської асамблеї Ради Европи. С. Головатий очолює комітет з питань реґляменту та імунітетів ПАРЕ. До компетенції Бюра ПАРЕ відноситься формування порядку денного сесій асамблеї. До цього часу Україну в Бюрі ПАРЕ представляв віце-президент асамблеї, член Комуністичної партії України Борис Олійник.

Єдність, для якої назрів час

Маючи намір підтримати „Нашу Україну" і активно посприяти її провідникові Вікторові Ющенкові в перемозі під час президентських виборів, 25 травня Організація Українських Націоналістів, ОУН (революційна), Конгрес Українських Націоналістів та Всеукраїнське об'єднання „Свобода" офіційно заявили про свою єдність дій, які в результаті повинні допомогти українському суспільству вийти з зачарованого кола політичних і духовних проблем, запевнити майбутнє суверенної Української держави. В заяві повідомляється про створення робочої групи, яка невдовзі опрацює ідеологічні та політичні засади об'єднання українського націоналістичного руху. Документ підписали голова ОУН (р) Андрій Гайдамаха, голова ОУН Микола Плав'юк, голова Всеукраїнського об'єднання „Свобода" Олег Тягнибок і голова КУН Олексій Івченко.

Звинувачують Генпрокуратуру у фальсифікації

КИЇВ. – Комітет Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією 26 червня звинуватив Генеральну прокуратуру у фальсифікації звинувачень проти Юлії Тимошенко. Провідника бльоку звинувачують в хабарництві. Голова комітету Володимир Стретович з фракції „Наша Україна" вважає, що Ю. Тимошенко переслідують з політичних причин. В. Стретович сказав, що „у слідства немає доказів, що цей факт мав місце і його кваліфікація як замах, оскільки немає самого предмету хабаря, отих пресловутих 125 тисяч, їх не пронумеровано, їх не проафішовано, яка кількість, яким номіналом, і де вони взагалі знаходяться. Взагалі дивує ситуація, що 8 червня була порушена кримінальна справа, а вже 10 червня Генеральний прокурор підтримав подання, яке було підготовлене слідчим. За два дні провести таку кількість слідчих дій, не здійснивши дослідчої перевірки? І оцей темп шалений якраз і насторожує". Раніше Генпрокуратура України закликала Верховну Раду дати згоду на притягнення Ю.Тимошенко до кримінальної відповідальности.

Пролунав заклик до щільнішої інтеґрації

СЕНЬКІВКА. – Президенти України, Білорусі та Росії на молодіжному фестивалі „Дружба - 2004", що розпочався 27 червня у селищі Сеньківка на кордоні трьох країн у Чернігівській області, заявили про необхідність глибшої економічної і духовної інтеґрації. Ці заклики президентів Леоніда Кучми, Олександра Лукашенки та Володимира Путіна пролунали у переддень зустрічі НАТО та засідання комісії Україна-НАТО в Стамбулі, на які Київ покладає великі надії. Як зазначив Л. Кучма, нинішня зустріч є ще одним підтвердженням єдности стремлінь трьох держав, а О. Лукашенка закликав народи України, Білорусі та Росії до „мужности та волі, щоб протистояти конкуренції світових провідників". В. Путін, як і його колеґи, не згадував про ЄЕП. Водночас він висловив упевненість у тому, що саме молодь краще розуміє вигідність щільнішої інтеґрації трьох держав.

Реформа армії наблизить Україну до НАТО

КИЇВ. – Міністер оборони Євген Марчук сказав, що схвалене 22 червня парляментом зменшення чисельности армії відкриває шлях до подальшої глибокої реформи Збройних сил та зближення з НАТО. Він назвав анахронізмом уявлення, що більша армія може краще ґарантувати безпеку держави, і засудив опозиційні партії, які виступали проти закону про зменшення війська. Міністер сказав, що військова реформа пришвидшить просування України до членства в НАТО, наголосивши на необхідності участи країни у системі колективної безпеки. Схвалений закон передбачає зменшення війська цього року на 70 тисяч осіб. Тепер Україна має найбільшу армію у Европі (355 тисяч), але її боєздатність зазнає щораз гострішої критики. Нове дослідження громадської думки в Україні виявило, що більшість громадян прихильно ставляться до вступу їхньої держави як до Евросоюзу, так і до пострадянської організації ЄЕП. Автори дослідження з фонду „Демократичні ініціятиви" та центру „Соціяльний моніторинг" кажуть, що багато опитаних вважають інтеґрацію способом вирішення внутрішніх українських проблем.

В Україні менше 10 відсотків сімей мають комп'ютери

КИЇВ. – В Україні на сьогоднішній день менше 10 відсотків сімей мають комп'ютери, повідомив 24 червня керівник торгівлі представництва корпорації „Intel" в Україні Дмитро Кісель. Для порівняння, наприклад, в Західній Европі 50-60 відсотків сімей мають комп'ютери, у ряді країн Східньої Европи – 20-30 відсотків. Водночас, відзначив Д.Кісель, згідно з дослідженням „Intel" в Україні, не менше 40 відсотків українських сімей хотіли б придбати комп'ютер. Стримуючим чинником в поширенні комп'ютерів є низька платоспроможність населення. Водночас в Україні стає все більше крамниць, що торгують комп'ютерною технікою. Минулого року в Україні було продано від 650 до 800 тис. комп'ютерів.

Представники країн ЄЕП засідали в Москві

КИЇВ. – Перший віце-прем`єр-міністер України Микола Азаров 24 червня вирушив до Москви для участи у засіданні Групи високого рівня країн Єдиного економічного простору, України, Росії, Білорусі та Казахстану. На засіданні плянують визначити перелік двосторонніх угод, які потребують першочергового підписання. До кінця року мають намір підписати понад 100 чотиристоронніх угод щодо співробітництва у різних сферах.

Убогість – найважливіша проблема України

КИЇВ. – Близько 90 відсотків українських громадян найважливішою вважають в Україні проблему бідности, повідомляє 24 червня Центр економічних і політичних досліджень імені Разумкова. За даними всеукраїнського соціологічного опитування, не менш важливими проблемами громадяни називають безробіття, корупцію, зростання цін на товари першої необхідности та рівень злочинности. На думку провідного експерта Центру Юрія Якименка, такі результати свідчать про глибоку соціяльну кризу в державі. Україна в очах суспільства постає корумпованою країною з бідним населенням, розгулом злочинности та неефективною владою.

Ведуться чергові переговори між Україною та Росією

КЕРЧ. – 23 червня розпочалося чергове коло українсько-російських переговорів з розмежування Азовського і Чорного морів та Керченської протоки, а також підготування міждержавних угод про захист морського середовища та екологічної безпеки, про судноплавство і рибальство в цій акваторії. Українську делеґацію на переговорах очолював заступник міністра закордонних справ України Олександер Моцик, російську – заступник міністра закордонних справ Росії Віктор Калюжний. Під час засідання обговорювалися варіянти проходження лінії державного кордону в Азовському морі і Керченській протоці, продовжується також праця з узгодження географічних координат цих ліній. Переговори проходять за закритими дверима на території Керченського морського торгового порту.

Найстарша жителька України

ЧЕРКАСИ. – Нещодавно найстаршій жительці Черкащини Євдокії Вишимирській виповнилося 114 років. Є. Вишимирська може претендувати на визнання її найстарішою жителькою плянети. Наразі на таке визнання претендує 113-річна голяндка Генріке ван Андель-Шипер. Незважаючи на поважний вік, черкаська довгожителька при здоровому розумі і виглядає бадьорою.

В Україні заборонили голосно співати до 8 ранку

КИЇВ. – В Україні посилюється адміністративна відповідальність за порушення тиші у громадських місцях між десятою вечора і восьмою ранку. Тепер у цей період заборонено голосно кричати і співати, а також грати музику та запускати фаєрверки. На те, щоб грати музику на відкритих танцмайданчиках, тепер потрібен спеціяльний дозвіл. Президент України підписав закон, що передбачає кари громадян на суму у понад дві з половиною тисяч гривень, конфіскацію авдіоапаратури чи піротехнічних засобів за порушення громадського спокою. Якщо спокій порушуватимуть підприємства, організації чи заклади, то кара може сягати семи з половиною тисяч гривень.

За повідомленнями інформаційних агентств

Іван Павло II зустрівся з делеґацією з України

ВАТИКАН. – У Римі з нагоди 40-річчя започаткування діялогу між Католицькою і Православною Церквами, після 900-річного розколу, перебував від 28 червня до 2 липня Константинопольський Патріярх Вартоломей І. Вселенський Патріярх мав ряд зустрічей – з Папою Іваном Павлом II з головою Ватиканської комісії сприяння християнській єдності кардиналом Вальтером Каспером і з секретарем закордонних справ Ватикану Алберто Содано. У своїй заяві з приводу зустрічі Папа Іван Павло II підкреслив, що Католицька і Православна Церкви мусять „рішуче проскочити вперед" стосовно взаємного діялогу.

Під час перебування Вселенського Патріярха в Римі туди приїхала українська офіційна делеґація на чолі з віце-прем'єр-міністром України Дмитром Табачником, яка 29 червня мала зустріч з Папою Іваном Павлом II у Ватикані. В складі урядової делеґації був міністер культури і мистецтв Юрій Богуцький, голова Державного комітету у справах релігій Віктор Бондаренко, голова Державного комітету з питань технічного регулювання та споживчої політики Леонід Школьник. Як передав УНІАН, присутні на зустрічі члени української делеґації сказали, що під час бесіди сторони тепло згадували візиту Святішого Отця до України, три роки тому, як і те, що Глава Католицької Церкви високо оцінив розвиток міжцерковних взаємин і міжконфесійну злагоду в Україні. Також відбулася розмова Д.Табачника зі заступником Державного секретаря Ватикану Архиєпископом Леонардом Сандрі.

За повідомленнями ЗМІ

Візита міністра Костянтина Грищенка до США

Зліва: член Конґресу Дон Шервуд (Респ.-Пенсильванія), Лариса Кий, член Конґресу Курт Велдон, член Конґресу Роско Бартлет (Респ.-Мерілендт), Костянтин Грищенко, член Конґресу Волтер Джовнс (Респ.-Північна Каролайна), Посол Михайло Резнік, Михайло Савків, мол. Попереду – член Конґресу Джеймс Ленджевін (Дем. – Ровд Айленд).

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Завершуючи свою офіційну візиту до США 22 червня, міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко відвідав головну квартиру Організації Об'єднаних Націй в Ню-Йорку, де провів зустріч з Генеральним секретарем ООН Кофі Ананом. Співрозмовники обговорили широке коло актуальних питань діяльности Всесвітньої організації та співробітництва з нею України.

Генеральний секретар подякував за активну участь України в діяльності ООН та її установ, високо оцінивши значний внесок в миротворчі зусилля Організації.

Важливе місце під час бесіди посіли теми Чорнобиля та подолання епідемії ВІЛ/СНІДу. К. Грищенко підкреслив особливе значення, що його Україна приділяє ролі ООН у зміцненні міжнародного співробітництва у справі подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та наголосив на необхідності активнішого здійснення міжнародних проєктів у цій сфері. Серед іншого, порушувалася тема стабілізації ситуації в Іраку. Міністер України наголосив на необхідності зміцнення ролі ООН у політичному перехідному процесі в цій країні та запевнив у готовності України сприяти виконанню Організацією свого мандату. Того ж дня в Ню-Йорку відбулася зустріч К. Грищенка з постійними представниками країн-членів багатонаціональних сил в Іраку.

Голова зовнішньополітичного відомства України виклав бачення Україною основних завдань, що мають бути вирішені в процесі політичного врегулювання в Іраку. Наголосив на необхідності подальших кроків, спрямованих на поліпшення координації діяльности стабілізаційних сил, створення надійної системи обміну інформацією на політичному та військовому рівнях, реґулярних консультацій щодо виконуваних завдань, а також прогнозування розвитку політичних та економічних процесів в Іраку.

До того, 21 червня, під час офіційної візити до США міністер закордонних справ України К. Грищенко провів у Вашінґтоні переговори з Державним секретарем США Коліном Павелом, радником Президента США з питань національної безпеки Кондолізою Райс та першим заступником міністра оборони США Полом Вулфовіцем, де було обговорено широкий спектр питань посилення взаємодії на двосторонніх та багатосторонніх засадах, зокрема ситуація на Близькому Сході та в Косово, а також питання сучасного стану, перспектив та напрямів подальшого розвитку двосторонніх взаємин України та США.

З американської сторони на всіх зустрічах відзначалася критично важлива роля участи України в стабілізаційних силах в Іраку та підкреслювалося, що прийняття резолюції ООН створило правові засади для розбудови Іраку як демократичної держави, і це відіграватиме позитивну ролю для стабільности в реґіоні.

Міністер порушив ряд актуальних для американсько-українських взаємин питань, зокрема надання Україні статусу країни з ринковою економікою, а також розвитку двостороннього торговельного та інвестиційного співробітництва. Серед першочергових напрямів взаємодії зі США було обговорено проблематику поглиблення евроатлантичної інтеґрації та участи України в заходах, що відбуватимуться в рамках Стамбульської зустрічі НАТО, включаючи проведення зустрічі Україна–США, та низку питань реґіональної взаємодії.

На зустрічі у Конґресі США, участь у якій взяла велика група конґресменів від низки провідних реґіонів США, відбувся активний діялог з широкого обсягу актуальних питань двостороннього співробітництва в політичній та економічній сферах. Також відбувся обмін думками з провідними американськими політологами у Центрі стратегічних та міжнародних досліджень.

Увечорі 21 червня Конґресовий Український Кокус (КУК) та Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) співспонзорували вечерю з міністром К. Грищенком та членами Конґресу США. На вечері, крім членів Конґресу США, також були присутні посол України до США Михайло Резнік та представники УККА.

Як організатори вечері, конґресмен Курт Велдон (республіканець з Пенсильванії), який є співголовою КУК, Михайло Савків, мол. – президент УККА та Лариса Кий – екзекутивний віце-президент УККА, привітали присутніх.

У своєму вступному слові конґресмен К. Велдон подякував К. Грищенкові за його проґресивну прозахідню закордонну політику, спрямовану на інтеґрацію України до евроатлантичних структур. Він також наголосив важливість участи України у міжнародній коаліції в Іраку та подякував Україні за участь у війні проти ґльобального тероризму. „Не можна недооцінювати і важливість президентських виборів в Україні, які наближаються у жовтні", – сказав конґресмен К. Велдон, – та необхідність їхнього проведення у вільний та демократичний спосіб. Ми радо співпрацюватимемо з нашими українськими партнерами, щоб забезпечити прозорість жовтневих президентських перегонів".

Також співголова КУК-у пригадав близькі взаємини з українською громадою, зокрема з УККА. Михайло Савків, мол., також привітав міністра К. Грищенка у Вашінґтоні та наголосив велике значення закордонної політики, в той час, як Україна намагається інтеґруватися до таких структур, як Европейський союз, Світова торговельна організація (СТО) та НАТО. Ми з (українсько-американської) громади, – сказав М. Савків, – маємо особливий зв'язок із батьківщиною наших предків, і ваша присутність у Вашінґтоні допомагає посилити взаємини між Україною та США, особливо в контексті близьких президентських виборів.

Х. В.-Ф.

Костянтин Грищенко (зліва) і Кофі Анан

„Індепендент" продовжує уточнювати обставини смерти Георгія Ґонґадзе

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У попередньому числі (з 25 червня, ч. 26) „Свобода" вмістила сенсаційний матеріял „Зроблено істотний крок до правди про смерть Георгія Ґонґадзе", в якому подала переклад статті працівника Радіо „Вільна Европа"/Радіо „Свобода" Аскольда Крушельницького „На українського президента посилюється тиск після витікання інформації", надрукованої 19 червня британською газетою „Індепендент". В ній мова йшла про те, що українські правоохоронці, не довіряючи Генеральній прокуратурі, влаштували просочування надзвичайно важливої інформації щодо обставин зникнення і смерти Г. Ґонґадзе. 26 червня газета „Індепендент" вмістила нову статтю А. Крушельницького на цю ж тему – „Як обезголовлений труп та мертвий свідок повертаються з того світу, щоб полювати за провідником України". Подаємо (за „Українською правдою") важливі уривки з неї:

„...Газета „Індепендент" отримала понад 200 сторінок конфіденційної інформації від співробітників правоохоронних органів України, які були розчаровані, що результати їхнього розслідування вбивства й обезголовлення Георгія Ґонґадзе у вересні 2000 року придушуються. Документи свідчать: Генеральна прокуратура має докази, що таємний підрозділ Міністерства внутрішніх справ проводив стеження за Г. Ґонґадзе з липня 2000 року до дня його зникнення.

...Більшість документів – це протоколи допитів співробітників МВС. У розпорядженні газети „Індепендент" також є копія протоколу проведення розтину тіла важливого свідка у цій справі Ігоря Гончарова, який загинув, перебуваючи під арештом, у серпні минулого року. На допиті І. Гончаров сказав, що знає, хто вбив Г. Ґонґадзе і де схована його голова. Він заявив, що керівник

(Закінчення на стор. 4)

АМЕРИКА І СВІТ

НАТО допоможе Іракові та Афганістанові

СТАМБУЛ, Туреччина. – На зустрічі НАТО 28 червня ухвалено рішення допомогти тимчасовому уряду Іраку створити іракські сили безпеки. Учасники зустрічі на вищому рівні також позитивно вирішили друге питання порядку денного – розширити миротворчу місію НАТО в Афганістані напередодні загальних виборів в країні, запланованих на вересень. Виступаючи перед учасниками зустрічі, Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схефер наголосив, що тепер 26 союзників мають спільне зобов'язання підтримувати безпеку і захищати територіяльну цілісність один одного. Я. Схефер також зазначив: „Союз, який 55 років тому об'єднав 12 націй, тепер зріс вдвічі, демонструючи непохитність цінности трансатлантичного зв'язку. Наразі 26 націй сповнені рішучости захищати наші цінності".

Вибори в Канаді

ОТАВА. – Прем'єр міністер Пол Мартин і його Ліберальна партія 28 червня на виборах до канадського парляменту, хоч і отримала найбільшу кількість місць – 136 з 308 в Паляті представників, все ж, не набрала необхідних 155, щоб тримати парлямент під контролею. Консервативна партія під провідом Стефана Гарпера, незважаючи на свої обіцянки зменшення податків і збільшення видатків на канадські збройні сили, здобула тільки 94 місця. Сепаратистський бльок „Квебеква" здобув 55 місць, а Нова Демократична партія – 22 місця. У зв'язку з цим Ліберальна партія спробує керувати першим, від 1979 року, урядом меншости. Як показує практика, уряди меншости є нестабільними і недовготривалими. Лібералі, проте, можуть спробувати керувати в неформальній коаліції з Новою Демократичною партією лівого спрямування, яку підтримують профспілки і яка виступає за підвищення податків.

Б. Тадич став президентом Сербії

БЕОГРАД, Сербія. – Европейський союз 28 червня привітав перемогу реформіста Бориса Тадича на президентських виборах 27 червня у Сербії. Член керівництва ЕС Гав'єр Солана підкреслив, що влада Сербії тепер має поновити процес політичних та економічних реформ та виконувати свої міжнародні зобов'язання. Б. Тадич вже заявив, що сприятиме співпраці Сербії з НАТО, ЕС, а також з Міжнародним трибуналом з воєнних злочинів. „Я абсолютно впевнений, що ці вибори мають надзвичайно важливе значення для зміни політичних цінностей у Сербії. Я політик проевропейської орієнтації, і це значить, що я готовий до цієї зміни, до нових політичних рішень". Б. Тадич переміг у другому турі президентських виборів, у яких брали участь близько 48 відсотків виборців. Він є провідником Демократичної партії Сербії.

Побачила світ нова книга про боротьбу з тероризмом

ВАШІНҐТОН. – В США видано нову книгу про боротьбу з тероризмом – „Імперська пиха" (Imperial Hubris). Її автором є чинний старший співробітник ЦРУ. Видання пропонує погляд з середини та вирізняється критичним ставленням до політики адміністрації Джорджа Буша щодо війни з тероризмом. Книга написана під псевдонімом „Невідомий". „Я написав, бо відчуваю, що Америка знаходиться в біді, – сказав він, - Ми все ще не оцінили виміри проблеми і її розмір". Ветеран ЦРУ з 22-річним стажем був відповідальний за спроби ЦРУ повалити Бен Ладена. Автор зазначає, що війна зіграла на руки Бен Ладенові, оскільки тільки спровокувала більшу ненависть до США. Він також зазначає, що війна була передчасною, оскільки ворог не був справді небезпечним на той момент. Співробітник ЦРУ в своїй книзі малює апокаліптичну картину майбутнього, передбачаючи, що війна з тероризмом буде вестися і на території США.

Вшанували Леха Валенсу

ВАРШАВА, Польща. – 25 червня вшановували колишнього президента Польщі, лавреата Нобелівської премії Леха Валенсу. Його нагородили почесним дипломом польського міністерства закордонних справ за популяризацію Польщі. З різних соціологічних досліджень випливає, що Лех Валенса є другим – після Папи Римського – найвідомішим поляком у світі. „Про це знають і прості поляки, і представники польських еліт", – говорив на урочистості міністер закордонних справ Польщі Влодзімєж Цімошевич.

Рада Европи критикує Росію

СТРАСБУРҐ, Франція. – Рада Европи 26 червня різко розкритикувала Росію та чеченських сепаратистів за грубі порушення прав людини на Північному Кавказі. В оприлюдненій заяві мовиться, що члени Ради вражені маштабами цих правопорушень. Автори заяви засуджують нещодавній напад моджахедів в Інгушетії, в результаті якого загинуло понад 88 осіб. Водночас Рада Европи занепокоєна повідомленнями про те, що після цього нападу російські війська почали спецакції в Інгушетії та Чечні. Такі звинувачення відкидає керівник ФСБ Росії Сергій Коряков. Він заявив, що у таборах чеченських біженців його підлеглі заарештували двох підозрюваних. Правозахисники кажуть, що лише в одному таборі спецслужби затримали 36 осіб.

В Ірляндії відбулася зустріч США і Европейського союзу

ДАБЛИН, Ірляндія. – Прем'єр-міністер Берті Агерн, закриваючи зустріч Европейського союзу і США, заявив, що зібрання підтвердило силу, глибину і значення трансатлантичних взаємин. Він додав, що це партнерство було засадничим для стабільности і заможности Европи та Америки в останні 50 років. У свою чергу Президент Джордж Буш заявив, що Европа й США впоралися зі своїми обов'язками за останнє сторіччя і створили континент, на якому панує мир і свобода. Він додав, що в цьому сторіччі вони також виконають своє завдання і працюватимуть на справу більш вільного і безпечного світу.

За матеріялами ЗМІ

Л. Кучма ....

(Закінчення зі стор. 1)

Під час неофіційного спілкування глав держав – учасниць зустрічі НАТО в Стамбулі Президент України Леонід Кучма зустрівся з президентом США Джорджем Бушем, президентом Польщі Александром Кваснєвським, прем'єр-міністром Турецької Республіки Реджепом Тайипом Ердоганом, президентом Словацької Республіки Іваном Гашпаровичем та іншими.

Після засідання комісії Україна-НАТО генсек сказав, що військових перетворень недосить для просування в альянс. Інтеґрація України в НАТО вимагає підтримки відданости найвищим цінностям, які лежать в основі альянсу. Члени альянсу також висловили та підтвердили відданість підтримці України у здійсненні необхідних реформ у цій та іншій сферах, – без сумніву, ці цінності є основою дуже важливих стосунків між Україною і НАТО. „Отже, я вважаю, що була дуже корисна, відверта та чесна дискусія щодо цінностей, на яких стоїть НАТО і які НАТО завжди захищає", – закінчив генсек альянсу.

У відповідь Л. Кучма сказав, що на засіданні комісії „Україна-НАТО" мова ішла не тільки про військово-технічне співробітництво, але і демократичні перетворення, майбутні президентські вибори. „Я повністю поділяю сказане моїм шановним колегою, – сказав Л. Кучма. – Україна задоволена тим рівнем дискусії, який відбувся на зустрічі. Ми заклали добрі підвалини для співпраці між Україною і НАТО".

Партнерство між НАТО і Україною є здоровим і таким, що розвивається, а також як передбачалося пляном дій „Україна-НАТО", підписаним у Празі, - додав Я. Схефер. На засіданні комісії відбулася корисна, чесна, відверта дискусія.

Л. Кучма, зі свого боку, сказав, що на зустрічі в Стамбулі закладено добрі підвалини для подальшої співпраці України та НАТО. На запитання, коли Україна може стати членом НАТО і як на це може прореаґувати Росія, Президент Л. Кучма на спільній прес-конференції зазначив: „Це питання не до мене, а до Генерального секретаря – коли в нього на порядку денному буде стояти питання про членство Росії в НАТО".

Український президент додав:„Між Україною і НАТО є дуже добрі, конструктивні стосунки. Але реальний розвиток і країни, і економіки, і громадянського суспільства, і виконання критеріїв щодо вступу до НАТО не дозволяє ні Україні, ні НАТО говорити про дату вступу України до НАТО. У нас є над чим працювати, а час розсудить, де, що і коли".

За повідімленнями ЗМІ

„Індепендент"...

(Закінчення зі стор. 3)

підрозділу МВС генерал Олексій Пукач організував захоплення Г. Ґонґадзе членами кримінального угрупування, які його вбили. О. Пукач виконував наказ тодішнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, а той, у свою чергу, отримав розпорядження від Л. Кучми.

...В одному з внутрішніх документів Генеральної прокуратури йдеться, що генерал О. Пукач відповідав за операцію стеження за Г. Ґонґадзе і незаконно знищив документи щодо цього та перешкоджав слідству в цій справі. Документ також свідчить, що співробітники МВС незаконно стежили за політиками та журналістами і потім продавали цю інформацію, як і документи і особисті посвідчення співробітників МВС, членам кримінальних угрупувань.

Попередній Генеральний прокурор С. Піскун дав наказ арештувати генерала О. Пукача. Через тиждень президент звільнив С. Піскуна з цієї посади і призначив на неї Г. Васильєва, який випустив О. Пукача з-під арешту...

...Думка про те, що адміністрація президента Л. Кучми перешкоджає слідству, привела його до ізоляції на міжнародній арені. Але Британія і Сполучені Штати пом'якшили своє ставлення після того, як Україна прислала великий військовий контингент до Іраку...

...Тим часом Рада Европи попросила копії документів, які є в розпорядженні газети „Індепендент". Базована в Брюселі Міжнародна федерація журналістів та Комітет захисту журналістів із штаб-квартирою в Ню-Йорку вимагають почати нове розслідування вбивства. Американський сенатор Бен Кемпбел цитував статтю з „Індепендент", коли закликав минулого четверга (24 червня) в Конґресі до проведення нового розслідування.

...Офіцери МВС стверджують, що їхні колеґи Володимир Бернак і Олександер Музика разом з генералом О. Пукачем грали головну ролю у викраденні. Інші документи свідчать, що слідство, яке проводив київський прокурор Володимир Бабенко, проводилося таким чином, щоб унеможливити арешт убивць. Він також намагався знищити тіло Г. Ґонґадзе після його виявлення.

...Дехто вважає, що Г. Ґонґадзе був викрадений за наказом тих осіб з оточення Л. Кучми, котрі хотіли догодити йому. Інші переконані, що викрадення було частиною складного пляну російських спецслужб, який мав на меті дискредитувати або шантажувати Л. Кучму і змусити його відмовитися від прозахідного курсу...".

Коментуючи цю нову статтю в газеті „Індепендент", Мирослава Ґонґадзе, вдова убитого журналіста, в телефонічній розмові з редакцією „Свободи" сказала, що „ці публікації підтверджують версії, що до вбивста її чоловіка була причетна влада. Й оскільки влада далі робить усе, щоб цю справу заплутати і затемнити, то публікації в закордонній пресі є важливим елементом тиску на українське правосуддя".

Людина і установа – в одній особі

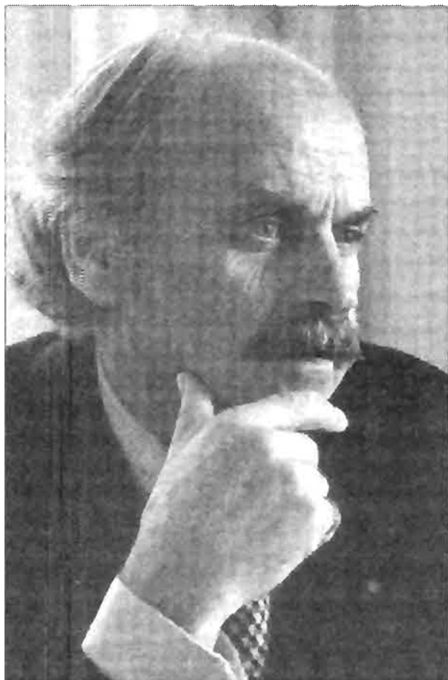

Д-р Богдан Гаврилишин

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – Богдан Гаврилишин – це і особа, і установа. Нині особі – 77 років, а установі, точніше, українській установі – 16. Але у спілкуванні з Богданом Гаврилишином ці дві іспостасі важко розрізнити: в розмові або виступі він може згадати рідне тернопільське село Коропець, що на південний захід від Бучача, і розмову з Індірою Ґанді, або голяндською королевою Беатріс. Він не тільки не приховує своє походження, а навпаки – з гордістю сина хлібороба розповідає про те, як йому „вдалося пізнати світ". Протягом останнього пів століття Бодана Гаврилишина запрошували читати лекції у понад 70 країнах світу. І всюди, де б цей вихідець з села Коропець не бував, він „встромлював український прапорець".

В половині червня Богдан Гаврилишин передав свій архів в Україну, до Центрального державного архіву громадських об'єднань – так тепер називають комплекс на київській вулиці Кутузова, неподалік Бульвару Лесі Українки. До самостійности України тут був архів ЦК Компартії України. Нині слова „громадські об'єднання" означають усі політичні партії України. Там також зберігся великий партизанський архів – червоних партизанів, який нині поповнений матеріялами Української Повстанської Армії, а також архіви окремих українських діячів, – пояснює директор архіву Володимир Лозицький. Тепер там також знаходяться папери Богдана Гаврилишина, серед них – листи від Марґарет Течер, Романо Проді, Індіри Ґанді, Генрі Кісінджера, Гельмута Шмідта і Гельмута Коля. Там є також рукописи наукових праць Б. Гаврилишина, тексти його лекцій в різних куточках світу, публікації про Україну. Нині в Архіві громадських об'єднань, – як зазначив на презентації паперів Богдана Гаврилишина письменник і дипломат Дмитро Павличко, – знаходиться „історія нашої країни". Адже совєтська влада збирала в партійному архіві речі, які були недоступні іншим фондам.

Богдан Гаврилишин почав приїздити в Україну зі Швайцарії 1988 року. Саме тоді, як він сказав в одному інтерв'ю, він змінив свою професію. Нею стала Україна. І тому я рахую, що Б. Гаврилишинові як „української установі" – 16 років. До того часу він багато років жив у Швайцарії, навчався, викладав і керував Міжнародним Інститутом менаджменту, де його студентами і співробітниками були керівники з різних країн світу. Тільки не з України. Тоді Україна таких справ сама не вирішувала. І того ж 1988 року українець з канадським пашпортом і міжнародними зв'язками на найвищому рівні, приїхав до тоді ще Української ССР і запропонував їй створити Міжнародний Інститут менаджменту. Багаторічний досвід спостереження й аналізи презрізних економічних і політичних систем допомогли Б. Гаврилишинові вловити відповідний момент (бурхливої перебудови й розгардіяшу в Союзі) для відкриття такого інституту. Він діє й сьогодні.

Крім того, Б. Гаврилишин зацікавив Україною американського фінансиста Джорджа Сороса, який 1990 року у Києві (все ще в УРСР) відкрив свій Міжнародний фонд „Відродження". І Українська правнича фундація, і дорадчі ради високого рівня – все це наслідок старань „української установи" під назвою Богдан Гаврилишин.

Але не все тут увінчувалось успіхом. На презентації Б. Гаврилишин згадав, що в Україні нічого не вийшло з Асоціяцією Римського клюбу. Він – член Римського клюбу, якого гаслом є „Мислити гльобально, діяти льокально". Тому що членами клюбу є тільки 100 впливових осіб, в різних країнах вони творять асоціяції клюбу, до яких входять місцеві жителі, які поширюють його ідеї. В інтерв'ю київській газеті „День" Б. Гаврилишин сказав: „В Україні ця асоціяція якось не прижилася. Можливо, тому, що там було забагато академіків, а замало людей з енергією, які могли б надихати на цю справу. А можливо, члени нашої асоціяції відчули, що дуже мало можуть впливати на процеси, що відбуваються в країні. В інших країнах члени асоціяції можуть мати досить великий вплив на суспільство, не будучи президентом, чи прем'єр-міністром. У нас це важче".

Молодій і недосвідченій Україні пощастило, що мала „свою людину" з гльобальним досвідом. Наприклад: самостійній Україні треба було стати членом Світового банку й Міжнародного валютного фонду. Совєтські керівники, починаючи від Сталіна, забороняли таке членство як своїм „суверенним" республікам, так і сусіднім, „сателітним". Як радник Президента Леоніда Кравчука, Б. Гаврилишин підготував від українського президента відповідні листи до керівників цих міжнародних фінансових установ і особисто вручив їх, бо мав можливість зустрітись з адресатами. Він згадував це на презентації, а також і те, з яким жахом довідався, що хтось переконав першого президента України виготовити державні облігації для міжнародного ринку. Вони б були гарантовані майном держави, і практично, як доводив д-р Б. Гаврилишин, декілька багатіїв світу могли б привласнити собі Україну. На її щастя, цю затію вдалось невтралізувати, але це ще один приклад того, як брак досвіду у міжнародних стосунках може заподіяти країні шкоду. Нині Б.Гаврилишин згадує цей період утворення самостійної України як „ранній романтизм 80-их і 90-их років".

А як людина, яка бачить Україну, так би мовити, із стратосфери, де вона не є островом, а частиною світової мозаїки, Б. Гаврилишин доводить, що якийсь один варіянт політично-економічної системи не треба туди пересаджувати. Він згадував свою участь у докладному вивчанні таких питань, як зробити Австралію конкурентноспроможнішою, як передати владу аргентинської хунти в цивільні руки, як поширити демократію в демократичній Індії, чому етатизм (державна власність на промисловість) спрацьовує в одній країні, а не в іншій. Проблеми України – не унікальні. Але в той же час він наполягає на тому, що Україні треба рухатись в напрямі Європейського союзу і покінчити з первинним капаталізмом, який нині тут діє. А його арґумент проти загравання України з Росією викладений в інтерв'ю в газеті „День": „Ментальність панування над іншими настільки вже закріпилася в (росіян), що нам не можна іти з ними в союз і сподіватися, що ми будемо рівноправними членами".

З одного боку, життєвий шлях громадянина світу Богдана Гаврилишина дуже подібний до шляхів сотень тисяч українців, з іншого боку – цілком своєрідний. Його шлях почався у тернопільському селі Коропець 1926 року – за Польщі". Він закінчив середню освіту в таборі переселенців у Німеччині, після Другої світової війни. Заки почати вищі студії в Торонто, він працював лісорубом в Канаді. Після праці в лісах він став студентом політехніки і студентським активістом. Вже в 1950-их роках, коли він ще не мав канадського громадянства, його обрали представником Канади на міжнародний з'їзд у Сенеґалі (скільки з нас, „політичних емігрантів", в Канаді чи США заслужили тоді на поїздку до Африки?!). Згодом Богдан Гаврилишин зі своєю дружиною, українкою з третього канадського покоління, переїхав до Швайцарії, де занурився у вивчення економіки і спілкування з міжнародними знаменитостями. А 16 років тому він запропонував свої послуги Україні.

„Мені вдалося пізнати світ, був на всіх континентах і знайомився з досвідом економічних, політичних і соціяльних систем різних країн, – сказав на презентації свого архіву Богдан Гаврилишин. – Цей досвід може бути корисним для України, він дозволяє зрозуміти, в яких обставинах та чи інша політика, той чи інший інструмент спрацьовує, а в яких – ні".

А на підставі свого 16-річного українського досвіду Богдан Гаврилишин стверджує, що в Україні є „здібні молоді люди", і їх чимало, і що „ми можемо позмагатись" у світі й увійти у світову еліту.

Суверенітет...

(Закінчення зі стор. 1)

плянувати низку скоординованих нападів 30 червня.

Несподівану заяву про те, що передання суверенітету відбудеться 28 червня, зробив у Стамбулі перед початком зустрічі НАТО іракський міністер закордонних справ Гошіяр Зебарі. „Для нас це дуже важливо, ми насправді будемо відповідати за все, що робитимемо, – сказав Г. Зебарі. – Ми віримо в себе, у свою здатність будувати власне майбутнє, у наш успіх – знову ж таки, з допомогою коаліції. Самі ми з цим не впораємося". Президент Іраку Ґазі аль-Явар сказав, що передання суверенітету тимчасовому урядові країни є щасливим історичним днем, якого чекали всі іракці.

На зустрічі НАТО в Стамбулі Президент США Джордж Буш, котрий сидів поруч з прем'єр-міністром Великобританії Тоні Блейром, коли дістав записку від Кондолізи Райс про передання влади в Іраку, обмінявся поздоровленнями з Тоні Блейром. Дж. Буш сказав: „Цей день є днем великої надії для іракців і день, який ніколи не сподівалися побачити терористи. Терористи роблять все для того, щоб зупинити становлення вільного Іраку, однак їхні бомби і напади не змогли запобігти появі суверенного Іраку, не зможуть вони перешкодити і становленню іракської демократії", – заявив Президент Дж. Буш і пообіцяв, що війська коаліції і надалі залишаться в Іраку для підтримання безпеки стільки, скільки це буде потрібно.

У свою чергу Тоні Блейр сказав: „Всі знають, що ми завжди готові допомогти. Однак самі іракці розуміють, що питання безпеки країни – це їхнє головне завдання і відповідальність".

Країни-сусіди Іраку також вітали передання влади в країні і висловили сподівання на те, що цей крок приведе до припинення насильства. Уряди Кувейту та Йорданії назвали передання влади початком нової доби свободи, у той час, як міністер закордонних справ Єгипту заявив, що це лише полегшить працю з відновлення стабільности. Арабська Ліґа висловила сподівання на те, що передання влади в Іраку стане кроком до відновлення повного суверенітету іракського народу.

В той сам час Сирія закликала новий уряд Іраку покласти край присутності в країні коаліційних сил на чолі зі США. Такий погляд поділяє і Іран.

Тимчасовий уряд Іраку 29 червня повідомив, що перебирає леґальну опіку над ув'язненим Садамом Гусейном, одначе фізична охорона його та 11 його найближчих співробітників залишається за американцями. Офіційно уряд оскаржить усіх 12 у четвер, 1 липня, у спеціяльно створеному для судівництва над членами колишнього уряду суді, звинувачуючи їх у злочинах проти людства. Після офіційного оскарження вони перестануть бути військовополоненими і стануть затриманими кримінальниками, під офіційною опікою іракської кримінальної процедури, включно з правом доступу до леґальних дорадників-адвокатів, яких їм відмовлено як військовополоненим.

Після передання влади небезпека не зменшилася. Під час нападу 28 червня на американську військову автоколону в Баґдаді троє морських піхотинців загинули і двоє були поранені внаслідок вибуху при узбіччі шляху, десятки осіб загинули 24 червня в іракському місті Мосул. Хвиля нападів прокотилася у той час, як іракський тимчасовий уряд готувався перебрати владу від очолюваної американцями коаліції.

Х. В.–Ф.

Ідеї і чин Дня Незалежности

Коли запитати пересічного громадянина нашої країни, яке для нього свято найпопулярніше, переважна більшість американців назвуть День Незалежности. Тим часом мало хто знає, що народилося воно не з опору невільництву і безправ'ю, не з одвічного прагнення до волі, за яку сторіччями боролися інші народи, зокрема український, а з простіших, хоч і досить важливих, по-житейськи актуальних причин: парлямент Великої Британії провадив щодо своїх колоній несправедливу політику, обкладаючи їх надмірними податками і позбавляючи будь-яких привілеїв. Здаючи собі справу з того, що Англія добровільно не відступиться, американці взялися за зброю.

Однак, тут вирішував не так самий спосіб досягнення мети, як те, що ідейні надхненники і провідники американської незалежности чітко знали, що робити далі, в якому напрямі вести унезалежнену від Британії Америку. Як же в цьому розумінні відрізняються від Бенджаміна Франкліна, Джорджа Вашінгтона чи Томаса Джеферсона провідники Української держави в перші роки її незалежности – в обставинах миру і спокою вони не здатні були зосередитися на визначенні тих першочергових практичних завдань, котрі повинні були невдовзі привести суспільство до незрівнянно справедливішого життя, ніж в „імперії зла". З їхніх нетвердих і немудрих рук унезалежнений український народ дістав такі високі податки, котрі й англійським колоніялістам в Америці не снилися.

„Народові нашої країни судилося своєю поведінкою і прикладом розв'язати надзвичайно важливе питання: чи спроможні співтовариства людей в результаті роздумів і за власним вибором справді заснувати добре управління, чи вони назавжди приречені волею випадку чи насильства діставати свої політичні конституції", – писав після 1776 року Александер Гамільтон.

Що ж дозволило позитивно розв'язати це питання? Передусім, діячі, в котрих за кожним їхнім словом ішло відповідне діло. То були люди самовідданої праці і глибокого почуття обов'язку. Б. Франклін, один зі співавторів Декларації незалежности США (1776 р.) і Конституції (1787 р.), демократ і противник рабства, в основі політичних переконань якого лежала концепція прав людини на життя, свободу і власність, виокремив у своїй „Автобіографії" ті чесноти, до яких повинна прагнути кожна людина: стриманість, небагатослівність, любов до порядку, рішучість, ощадність, працелюбність, щирість, справедливість, помірність, охайність, спокій, цнотливість, доброта.

Прикладом служіння визначеному Конституцією ладові був перший Президент США Дж. Вашінгтон, якому судилося закладати підвалини політичного устрою й узгоджувати функції трьох головних гілок влади – законодавчої, виконавчої і судової. У своєму „Прощальному посланні" Дж. Вашінгтон закликав громадян зміцнювати єдність штатів, основи конституції й уникати „згубного впливу партійного духу". Він також заповідав „підтримувати мир і згоду з усіма країнами", розвивати з ними торговельні стосунки, але мати „якомога менше політичних зв'язків".

Добру пам'ять також залишив по собі третій президент США – Т. Джеферсон, незмінно популярний керівник так званих демократичнних республіканців, які виступали проти ущемлення прав штатів і представляли інтереси аграріїв та дрібних виробників. Т. Джеферсон був засновником двопартійної системи, палким оборонцем національної єдности і міжпартійної згоди, вимовши на цю тему фразу, котра стала хрестоматійною« „Всі ми – республіканці, всі ми – федералісти".

Самозрозуміло, великі провідники не народжуються щороку, і не всі президенти мали щастя ввійти в історію як „батьки народу", але коли в саму основу держави закладено правні принципи свободи, справедливости і демократії, то наступним поколінням легше йти історично випробуваною і виправданою дорогою.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про відхід із забуття до небуття

Якось в останніх місяцях приходиться щораз частіше прощатися з нашими відомими громадянами , а то і друзями, що одні за одними відходять у засвіти. І як воно не дивно, але одних проводжає у другий світ велика громада друзів та знайомих, а інших тільки жменька найближчих. Либонь тому, що одні із них мали щастя дожити віку у повному здоров'ї та з цим – у праці для нашої громади, інші ж, скошені хворобою впродовж довгого часу, „згасли" для громади, і вона мала доволі багато часу, щоб їх призабути.

Таке є право життя і смерти, на яке важко мати який-небудь вплив. А все ж ці права дуже сумні та раз-у-раз даються пізнати саме з цієї сумної сторони. Про це особливо думалося минулого тижня, коли нечисленна наша громада мала прощатися з „колись" широковідомою громадянкою і пластункою.

Подружжя Хамулів було справді впродовж довгих років добре відоме в цілій нашій українській громаді у США. Бездітні, вони присвятили ціле своє життя вихованню пластової молоді: він – як станичний найбільшої в США пластової станиці у Ню-Йорку, вона – як його „права рука", зв'язкова, виховниця, член Крайової Пластової Старшини.

Довгими роками ім'я Хамулів було добре відоме і в Пласті, і загалом у громаді Ню-Йорку, і не було події в її житті, яка б не заторкнула цього подружжя. Після відходу Володимира Галина залишилася і надалі зі своїми улюбленими юначками, віддаючи їм любов, час і завжди теплий добрий усміх. Скільки подій, імпрез, скільки спільних переживань мала вона у своєму пластуванні, скільки добрих діл та успіхів з усе новими юначками, що росли під її проводом.

Але жорстокий час не стояв на місці, прийшла хвилина, коли треба було залишити улюблену виховну працю в Пласті та виїхати на „емеритуру" на славній „Золотій Осені" біля Союзівки. Вже тільки з віддалі Галина слідкувала за пластовою працею та долею своїх юначок, і своїх молодших курінних подруг.

З часом прийшли нові події, нові люди, стали забуватися довгі роки кропіткої пластової праці Галини, те, скільки енергії, часу, а передусім любови вона віддала ідеї, яка була для неї найважливішою у житті.

А роки спливали, як швидка ріка. Настав час спільного життя з сестрою вже у Ню-Йорку, а відтак – самітне життя під опікою доброї „пані з України", і сестрінки на далекій Алясці, далі – невмолима недуга і довге вмирання у піклувальному домі, до якого ніхто, майже, не заходив. Вкінці прийшов довгожданний кінець, а з ним – жорстокий доказ забуття: чотирнадцять осіб на Панахиді і чотири на Богослужбі в церкві св. Юра підкреслювали до болю оце забуття, на яке ніяк не заслужила Галина. Де поділися сотні дівчат, що їм вона помагала пройти юнацькі роки, де були її подруги з куреня, де інші, що з нею працювали?

Забуття ближніх – це найсумніший та найжорстокіший прояв сьогоднішнього життя. І наша українська громада щораз сильніше стоїть під його впливом.

О-КА

Суд Швайцарії надасть Україні додаткові документи у справі „сумнівних грошей" П. Лазаренка

ЦЮРІХ. – Федеральний суд Швайцарії прийняв рішення надати Генеральній прокуратурі України документи, які стосуються рахунків одного з банків Цюріху, якими міг скористатись колишній прем'єр-міністер України Павло Лазаренко для переказів сумнівних грошей. У 1996 році на цей рахунок з одного з банків Кіпру були переведені 1.6 млн. долярів. Швайцарія надає Україні правову допомогу в справі П. Лазаренка з 1997 року. Загалом правоохоронні органи України цікавлять 39 „сумнівних" трансакцій на 13 банківських рахунках у Швайцарії.

У червні 2000 року суд кантону Женеви визнав П. Лазаренка винним у відмиванні грошей і засудив його до 18 місяців позбавлення волі умовно. Остаточний вирок у справі П. Лазаренка суд Сан-Франціско має винести у вересні-жовтні 2004 року. На Україні проти П. Лазаренка висунуто звинувачення у фінансових махінаціях і низці інших злочинів. У Генеральній прокуратурі України стверджують, що П. Лазаренко також причетний до організації убивств депутата Верховної Ради Євгена Щербаня і голови Української міжбанківської валютної біржі, народного депутата Вадима Гетьмана.

Міжнародна організація „Transparency International", яка спеціялізується на боротьбі з корупцією, оприлюднила 30 червня список десяти керівників урядів, яким вдалося використати на власну користь найбільше бюджетних грошей в світі. Колишній прем'єр-міністр України П. Лазаренко посідає восьме місце в переліку, він привласнив 200 млн. дол. Його випередили Мохамед Сухарто (Індонезія, 35 млрд. дол.), Фердінанд Маркос (Філіпіни, 10 млрд. дол.), Мобуту Сесе Секо (Заїр, 5 млрд.), Сані Абаша (Нігерія, 5 млрд.), Слободан Мілошевіч (Сербія/Югославія, 1 млрд.), Жан-Клод Дювальє (Гаїті, 800 млн.), Альберто Фуджіморі (Перу, 600 млн.). Після П. Лазаренка йдуть Арнольдо Алеман (Нікараґуа, 100 млн.), Жозеф Естрада (Філіппіни, від 78 до 80 млн.)

За повідомленням аґентства „Франс-Прес"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Православне Братство пише до Івана Павла II

Голова Українського Православного Братства ім. Митрополита Василя Липківського Валентин Кохно з Норт-Порту, Фльорида, надіслав до „Свободи" копію листа, з яким ця організація 11 травня звернулася до Папи Івана Павла II.

...Сьогодні нам, як ніколи, потрібна єдність, без єдности ми не маємо майбутности. Всі ми, християни, мусимо забути минуле і повернутися до тих часів, коли ми були – одна сім'я. В даний час ми ще є поділені на Західню і Східню Церкви. Ми українці, православні та греко-католики, – дуже схильовані останніми подіями, котрі відбулися в половині лютого 2004 року в Москві між головою Папської ради Християнської єдности, кардиналом Вальтером Каспером і Патріярхом Російської Православної Церкви Алексієм II.

Головною темою розмов було визнання Ватиканом патріярхату для Української Греко-Католицької Церкви. Постає питання, чому кардинал Вальтер Каспер вибрав місцем переговорів Москву в цій важливій та болючій справі?

Ці переговори і зустрічі мали б відбуватися в Києві, в Україні, з представниками Української Греко-Католицької Церкви, Української Православної Церкви Київського патріярхату та Української Автокефальної Православної Церкви та уряду України.

Наша матірна Вселенська Православна Константинопільська Церква колись зрадила нас та підкупом продала нашу Церкву – Київську Митрополію за двісті соболевих шкір та за сотні золотих монет. Цей ганебний акт започаткував Царгородський Патріярх Досифей, а довершив Патріярх Діонісій в 1686 році. Перебуваючи в Московському поневоленні понад триста років, український народ та Православна Церква зазнали нечуваних в історії людства переслідувань, особливо за безбожної Комуністичної влади від 1918 до 1998 року.

Наша тисячолітня християнська історія і надбання майже знищені. Найбільші святині України – Київська Печерська Лавра та Почаївська Лавра – були пограбовані, але чудом вціліли, а тисячі святинь були знищені. Київська Печерська Лавра та Почаївська Лавра і сьогодні є власністю Російської Православної Церкви – Московського патріярхату і, в цих святинях українського народу забороняє РПЦ МП молитися нашою рідною мовою.

В 1936 році була цілковито знищена Українська Автокефальна Православна Церква на чолі з Митрополитом-мучеником Василем Липківським, яка відродилась і порвала з Московським патріярхатом в 1921 році в Києві. У жорстокі часи 1937 року всі митрополити, єпископи, майже все духовенство та мільйони мирян були фізично знищені. У 1946 році на Львівському соборі Російська Православна Церква разом з урядом СССР, органами НКВД ліквідували Українську Греко-Католицьку Церкву. Тому ні Вселенський Патріярх Вартоломей I, ні Російський Патріярх Алєксій II не мають права претендувати, що Україна є їхня „канонічна територія".

Московський Патріярх Алєксій II своїм становищем у минулому вплинув на деяких православних патріярхів, як колишніх сателітів Совєтського Союзу, щоб вони виступили проти, та використав захитаний стан Вселенського Патріярха Вартоломея I.

Найбільш численною кількістю мирян-вірних (майже 11 мільйонів) є Українська Православна Церква Київського патріярхату, якої представниками є Патріярх Філарет. Патріярх Філарет заявив: „Якщо Українська Греко-Католицька Церква бажає мати свій Патріярхат, ми абсолютно не є проти". („Свобода", ч. 14, 2 квітня 2004).

Відносини між Українською Православною Церквою Київського Патріярхату і УГКЦ є якнайкращі, і коли Патріярхом був обраний Митрополит Філарет, він заявив: „Ставши Патріярхом України, я проголосив братерський діялог любові між православними і греко-католиками в Україні". Рівно ж УАПЦ в Україні є в найкращих стосунках з Українською Греко-Католицькою Церквою. За останні сто років УГКЦ була вірна Римові, своїй Церкві та Матері Україні. І за це вона була розп'ята, а перед тим така сама доля спіткала і УАПЦ, – відроджену в 1921 році в Софії Київській.

Ми звертаємося до Вашої Святости з проханням, щоб в майбутньому такі зустрічі та переговори відбувалися в Києві, а не в Москві чи Стамбулі, та рівно ж просимо Вас призначити іншу особу на місце Кардинала Вальтера Каспера, бо він глибоко вразив нас – православних та рівно ж братів і сестер греко-католицьких".

Надійшли листи з пропозиціями допомоги в поповненні бібліотеки

Щиро вдячний за турботу і надану нам можливість отримувати український тижневик „Свобода". До нас, завдяки вашим клопотам, надходять листи з пропозиціями укомплектувати бібліотеку різними виданнями. Зокрема Святослав Боженко із Сан-Франциско запропонував журнал „Сучасність", починаючи з 1990 р.

Я, голова Луганського обласного об'єднання „Просвіта" і заступник голови Всеукраїнського товариства „Просвіта" ім. Тараса Шевченка, водночас очолюю в Луганську центр „Відродження". Центр і його бібліотека проводять велику працю з метою національно-патріотичного виховання молоді. Тут регулярно проводяться різноплянові заходи. Шевченківські та Грінченківські вечори і читання, історичні та літературні конференції, працюють лекторії, відбуваються зустрічі з відомими діячами культури, письменниками, відомими державними та громадськими діячами. Безумовно, що ваше сприяння допомагає нам!

Володимир Семистяга,
м. Луганськ

Далі про УІА

Автор статті „Ми – спадкоємці обидвох культур" („Свобода, ч. 25) подав радісну вістку, що на відновлення будинку Українського Інституту Америки Федеральний уряд США і уряд штату Ню-Йорку признав 340 тис. дол. При цій нагоді подано прізвище архітекта, дату спорудження будинку та прізвища його власників. Напрошується додати за Енциклопедією Українознавства (В. Кубійовича), що Український Інститут Америки, культурна установа українців, заснована 1948 р. українським винахідником і філантропом В. Джусом і міститься від 1955 р. у купленій ним у Ню-Йорку палаті А. ван Горна Стайвезанта. Також в Малій Енциклопедії Є. Онацького написано: „В. Джус закупив в 1955 році для Українського Інституту Америки розкішну палату Стайвезантів. 28 жовтня 1956 р. відновлений будинок віддано в розпорядження Інституту".

Головним редакторам українських енциклопедій – признання і подяка, що згадали Володимира Джуса, одного з найвизначніших українських філантропів XX століття в Америці.

Роман Ричок,
Мейплвуд, Н. Дж.

Покликання – доброчинність

Наш земляк Михайло Шульга очолює доброчинний Комітет допомоги Україні в Ню-Джерзі. Народився він у 1929 році на Сумщині у селянській родині. Під час Другої світової війни його сім'ю вивезли на примусові роботи до Австрії. На початку вересня 1949 року сім'я Шульгів приїхала на американський континент і осіла у Пітсбургу, Пенсильванія. Михайло Шульга уже з перших днів життя у США залучився до громадської праці.

Протягом останніх років він був референтом відділення Комітету допомоги Україні у штаті Ню-Джерзі, а згодом очолив цю благодійну організацію. Багато гуманітарних проєктів вдалося виконати комітетові для добра України. Серед них – опіка над сиротами-каліками Дніпропетровського сиротинця, допомога Українській школі-гімназії у Симферополі, мистцеві-графікові з Сумщини Миколі Бондаренкові у виданні альбому-дослідження про Голодомор „Україна-1933: кулінарна книга", низці громадських організацій та окремих осіб в інших регіонах України. Дякуємо землякові за чуйне серце!

Олександер Капітоненко,
Симферополь

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ДО 110-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Коротка історія 17-го Відділу УНСоюзу, Чикаґо

Імені Івана Онищенка

17-ий Відділ був організований 20 грудня 1967 року. Організаторами були Степан Гавриш, пастор Олекса Гарбузюк і Ярослав Билень. Тоді ж до Відділу було придбано 37 членів і з них обрано Управу в такому складі: Михайло Якубович – голова, Валентин Гринюк – заступник голови, Ярослав Билень – секретар, Марія Нечет – скарбник, Іван Калапузяк – заступник скарбника. Контрольна комісія: пастор Олекса Гарбузюк – голова, пастор Іван Поліщук – заступник голови.

Секретар Ярослав Билень зразу розпочав роботу, щоб придбати більше членів. У 1968 році придбав 30 членів, у 1969 році – 25 членів.

У 1970 році переобрано нову Управу: головою став Антін Коцепула, заступником – Василь Волот, секретарем залишився Ярослав Билень, заступником голови обрано Томаса Гапонюка, скарбником Марію Нечет та до комітету добрано члена Івана Калапузюка, до Контрольної комісії переобрано пастора Олексу Гарбузюка, Гавриїла Блонського та Василя Березу.

Деякі зміни в Управі сталися у 1974 році: Антін Коцепула – голова, заступник – Василь Волот, секретар – Ярослав Билень, заступник секретаря – Алекс Гарбузюк, скарбник – Петро Гапонюк, член – Іван Калапузяк. Контрольна комісія: голова – пастор Олекса Гарбузюк, члени – Василь Береза, Гавриїл Блонський. У 1980 році в Управі відбулися тільки такі зміни: Гавриїл Блонський став заступником голови, Василь Галич – заступником секретаря, Василь Волот – скарбником. У Контрольній комісії став новий член – Михайло Возьний.

Новий комітет було обрано в 1983 році: Антін Коцепула – голова, Михайло Возьний – заступник голови, секретар – Ярослав Билень, заступник – Сергій Міщанчук, скарбник – Василь Волот, член – Ігор Домашовець. Контрольна комісія: пастор Олекса Гарбузюк – голова Іван Калапузяк та Гавриїл Блонський – члени.

Протягом 25 років Відділ проводив велику роботу при церкві, тому що члени 17-го Відділу майже всі з баптистської конфесії, і при церкві активні – у комітеті, а також є багато молодих, які співають у хорі. Існував гурток молоді, де майже всі були членами 17-го Відділу, жіночий гурток.

При церкві також існувала Українська школа: по суботах було чотири кляси, директором Школи Українознавства був секретар, а також організатор школи. Навчалось 28 дітей, нині вони говорять по-українськи та читають.

Секретар 17-го Відділу організував велику бібліотеку, де нараховується тепер понад 20 тисяч книжок. Друкувалися Біблії, Новий Заповіт, котрі висилали до України.

17-ий Відділ, від його існування, бере 5 центів від дорослих на витрати Відділу, з тих грошей Відділ пожертвував на місцеве радіо 200 дол., 200 долярів – на „Українську оселю" в Канаді.

Є надії більше розбудувати Відділ, бо є багато родин, які приїхали з України.

Подав у 1993 році
Ярослав Билень

Управа відділу в 2004 році:
Антін Коцепула – голова
Петро Билень – секретар

Многолюдний День Батька на Союзівці

КЕРГОНСОН, Н. Й. – Біля 300 осіб зібралося в суботу, 20 червня, на Союзівці, щоб разом відзначити День Батька. Батьки, дідусі, тесті зі своїми родинами і друзями відзначали День Батька згідно із звичаєм в нашій спільноті.

Після Богослужби в наміренні батьків відбувся спільний полуденок та виступ ансамблю „Черес". Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Північного Ню-Джерзі організував на цей день автобус, що дало можливість певній кількості членів приїхати разом. „Це дуже будуюче, – зауважив новий голова ОКВ УНСоюзу Північного Ню-Джерзі Степан Вельгаш. – В останніх роках все більше і більше осіб приїздить на Союзівку, щоб відзначити батьків свого роду. До того ж погода була на Союзівці чудова і ми надіємося, що присутні там батьки та їхні родини і друзі провели дуже гарно цей особливий день".

І.Я.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чому звільнили Ігоря Ліхового?

Звертаюсь до вас в справі Ігоря Ліхового, директора музею Шевченка в Каневі. Він „муляв" давно і обласним, і столичним „провідникам", був патріотом і умів захищати інтереси музею і його території, і те, що він відкрито підтримує В. Ющенка, теж не дуже допомогло йому. І хоч він 15 років зумів відвойовувати своє місце, але останній удар прийшов з самої гори, і його викинули з посади директора, прислали на його місце іншу людину.

Мені здається, що ситуація в Канівському музеї є виявом тенденції занедбання, навіть, я б сказала, умисного, як не фізичного знищення, то створення умов, щоб музеї або віддавали приміщення, або не мали чим латати дірок в даху, і знищення експонатів.

В кінці 2003 року викинули з приміщення Музей історії Києва, а дали йому нещасний поверх в Українському Домі, що є краплею в морі. Від Сумського художнього музею – забрали приміщення, де була найбільша в Україні колекція старовинної порцеляни (тепер стоїть складена в скриньках по коридорах), Лебединський музей теж зазнав біди і т. д.

Культура – це обличчя країни, а декому з уряду це не лише байдуже, але навіть потрібно, щоб українські патріоти (тобто люди, які уболівають за українську культуру) не були на місцях, де вони можуть діяти.

Вибачте, що пишу емоційно, але я в контакті з багатьма музеями і людьми, які працюють з любов'ю до мистецтва, фактично за копійки! Я їх поважаю і хотіла б якось допомогти. „Свобода" читається, і все таки, як не як, але те, що пише „Свобода", там має значення!

Катерина Росандич-Кричевська,
Монтен Вю, Каліфорнія

Від редакції. Звільнення Ігоря Ліхового з посади Генерального директора Шевченківського національного заповідника у Каневі перед 190-річчям від дня народження поета сталося раптово як для самого директора, так і для його оточення.

Вже 5 лютого ц. р. до міністра культури і мистецтв України Ю. Богуцького було вислано лист великої групи народних депутатів, наукових і громадських діячів з протестом проти звільнення Ігоря Ліхового. Лист підписали І. Юхновський, Т. Чорновіл, М. Томенко, П. Мовчан, О. Гудима, ряд інших відомих осіб. У листі зазначається, що до останнього міністерство визнавало І. Ліхового професіоналом у своїй й справі і представляло до високих урядових нагород. Замість нього призначено людину, далеку від музейної справи, а від спадщини Т. Шевченка й поготів.

У листі говориться, що формальною підставою для звільнення послужило „невикористання бюджетних асигнувань на капітальні роботи". Варто нагадати, що досі господарників карали за перевитрати виділених коштів, а невикористані кошти з бюджету у тому ж бюджеті й залишилися, не пропали. Автори листа пишуть, що таке „невикористання" було поширеною практикою, оскільки насправді кошти виділялися вже в кінці бюджетного року й ніхто не насмілювався ризикувати їх витрачанням, щоб не потрапити у халепу.

Голова Комітету з питань культури і духовности Верховної Ради Лесь Танюк теж написав листа до прем'єр-міністра України В. Януковича з вимогою поновити І. Ліхового на посаді. Численні листи до офіційного Києва написали письменники, музейні працівники, діячі культури.

З великою прикрістю ми дізналися про неприємності Ігоря Ліхового. Про нього були позитивні згадки у „Свободі" та інших діяспорних виданнях, відколи він був призначений директором музею і відразу ж став відомий своїми українськими поглядами й діяльністю, спрямованою на очищення імені Т. Шевченка і його спадщини від неприйнятних для пам'яті поета ідеологічних нашарувань. Музеї мають ту особливість, що живуть і розвиваються лише за закоханого у даний музей господаря. Можна навести чимало прикладів, коли люди тягнулися до музею саме тому, що його очолювала непересічна людина. Таким був для Тарасової гори Ігор Ліховий. Він видавав газету „Чернеча гора", був ініціатором видання ряду монографій.

Треба сказати, що Канів – досить особливе місто України. Впродовж багатьох років завдяки охороні його як заповідної зони, а також через чарівні природні умови, тут селилися численні ветерани радянського війська та інших органів влади, котрим надавалися пільгові умови щодо обрання місць поселення на пенсії. Тому в Каневі створилася атмосфера, далека від українського патріотизму. Прокомуністичне середовище донедавна мало підтримку й в особі колишнього посадника міста О. Пантелішина. Ветеранам війська і партії не був потрібний Шевченківський музей. Тривалий час вони намагалися перенести увагу громадськости до заснованих тут музею Аркадія Гайдара, котрий був не тільки дитячим письменником, а й активним карателем в роки селянських повстань, а також експозиції Олега Кошового – дещо непевної слави комісара комсомольського підпілля на Донбасі.

Звісно, Ігор Ліховий належав до кола осіб, небажаних для колишньої еліти. Але його ще терпіли, доки Україна не ввійшла на шлях передвиборних змагань. Тут вже й у Києві пригадали, що в Каневі часто буває В. Ющенко, якого не цурається і навіть підтримує директор Шевченкового музею. Усунення І. Ліхового з посади сприймається як розчищення провладними силами поля бою за президентське крісло. Привід для звільнення завжди можна знайти: невикористання чи перевитрата бюджетних коштів – значення не має.

Становище Ігоря Ліхового у даний час гідне співчуття. У ситуації безпідставного звільнення він може подати позов до суду. Але суди усе ще зазнають впливу телефонних вказівок влади. Грошей на досвідченого адвоката музейний директор теж не має. Ігор Ліховий вимушений крутитися у безнадійному колі судової тяганини. Шкода Ігоря Ліхового, шкода й Шевченкового музею в Каневі.

Хто виграє вибори в Україні?

На громадських зборах довелося почути, що наступні вибори в Україні будуть жорсткими, не так, як у демократичному суспільстві, бо тепер в Україні демократичний – тільки Президент Л. Кучма. Очевидно, його дружина Людмила теж. І ще декілька радників, котрі слухають порад Президента, а тому називаються „президентськими радниками". І можливо, його „діючий" зять, котрий тепер запрошує особисто до Києва визначних колишніх західніх політиків і славних мистців... Що це значить? Згода в сімействі?

Незвичайні історії можна почути на доповідях про вибори в неньці-Україні. А ще після виборів посадника Мукачева на Закарпатті. Там міліція і „беркути" з особливих загонів били усіх, хто був проти „урядового кандидата". Втрутилася в цю справу Европейська рада й навіть (хто б то сподівався?) Верховна Рада України, яка „порадила" Президентові „притягнути до відповідальности" винуватих. Без жодного зобов'язання для Президента. А якби депутати були його зобов'язали, то що?

За кордоном вважають, що треба вислати в Україну якнайбільше спостерігачів на вибори. Очевидно, як завжди, нема на це коштів, як кажуть в неньці-Україні, чи на зрозумілій мові – долярів. А кожний спостерігач потребуватиме три й пів тисячі долярів на два тижні побуту.

Один підприємець моментально розв'язав проблему української діяспори: він обрахував, що якби знайшлося 10 тисяч українців у Канаді, котрі зобов'язалися б від сьогодні до виборів, себто за 180 днів, вкладати щодня по 10 долярів у кредитівці на „виборчий рахунок", то КУК мав би 18 мільйонів і міг би послати 5 тисяч спостерігачів і ще залишилося б півмільйона резерви. Треба тільки відкрити в кредитівці рахунок і знайти добровольців. Його пропозицію на зборах громади зустріли оплесками.

– Добрий підприємець, – сказав мені на вухо сусід, – вміє добре лічити чужі гроші.

Голова зборів з великим зворушенням і не меншим сумом на лиці сказав, що було б добре послати 30 спостерігачів. Не було йому оплесків...

Цікаво, що законодавство України щодо виборів часто собі суперечить. Наприклад, громадяни України за кордоном можуть віддавати свій голос тільки в приміщеннях посольств або консулятів України. В Канаді є таких місць два! Списки виборців мали бути складені у дипломатичних представництвах до 1 липня 2004 року. Чи це можна було виконати?

Одна спостерігачка з минулих виборів розповіла, що вибори призначили на неділю, коли вибірці з міст їхали на свої заміські городи. Тому багато спізнилося, а ще більше не прибуло, щоб віддати свій демократичний голос. Наступні вибори теж відбудуться в неділю, 31 жовтня. Садити картоплю вже запізно, але копати ще можна. Приміщення було таке мале, що ніде обернутися. Громадяни приходили з кількома паспортами. На її зауваження, що кожний мусить особисто голосувати, їй відповіли: „В нас все можна". Урни були закриті від початку, й не знати, чи в них уже не було наперед вкинено бюлетенів. (На наступних виборах урни мають бути пластикові – прозорі). Обчислення голосів відкладалося аж до 5-ої години ранку.

Хто ж виграє вибори? Очевидно той, кого „виберуть" провідники України.

Роман Колісник,
Торонто

Шукаю спонзора для видання книги

Щойно викінчив своє нове дослідження „Українське православне книгописання і книгодрукування історичної Волині XI–XX ст.". Праця має від 250 до 305 сторінок. Щоб видати її в нас в Україні накладом в 2 тис. примірників, необхідно заплатити 4.5 тис. дол., накладом в 1 тис. – 2.5 тис. дол. З моєю пенсією в 153 грн оплатити таку суму неможливо. Звертаюсь з проханням до всіх українців в Америці допомогти видати мені історичний нарис „Українське православне книгописання і книгодрукування історичної Волині XI–XX ст.". Подібної книги немає в нашій бібліографії, і хотілось, щоб вона збагатила нашу духовну культуру.

Якби знайшовсь конкретний жертводавець чи жертводавці, їх фото і відповідний текст з подякою буде поміщено в книзі. Подаю адресу: Володимир Рожко, вул. Щусєва, 4, кв. 33, Луцьк, 43020 Ukraine. Тел.: (380) (3322) 5-57-79.

Володимир Рожко,
Луцьк

На обкладинці – Хрест енколпіон XVI ст., знайдений на монастирищі на річці Чорній

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Ветерани віддали пошану побратимам

ГЕМПТОНБУРҐ, Н. Й. – 13 червня на цвинтарі св. Духа відбулися вже традиційні святочні Молебні на могилах рідних та могилах ветеранів українських військових формацій – 1-ої і 2-ої дивізій УНА, Української Повстанської Армії та ветеранів українського походження з американських Збройних Сил. О другій годині дня, після відправ в церквах, ветерани розпочали програму посвячення пам'ятника полеглим ветеранам українського походження, що служили в американській армії та віддали своє життя за краще майбутнє вільного народу.

Посвячення пам'ятника довершив в супроводі 15 священиків Української Католицької Церкви Владика Василь Лостен, а ветеран УПА друг-поручник Лев Футала з другом-головою Головної управи Спілки Української Молоді Богданом Гаргаєм, в супроводі друзів-ветеранів американської армії, поклали вінки до пам'ятника. Відтак ветерани зі своїми прапорами походом пішли до Хреста-пам'ятника, що стоїть посередині цвинтаря, де Владика Василь Лостен в супроводі священиків та монахів відправив Парастас за всіх тих, що відійшли у вічність.

Після відправи ветерани підійшли до пам'ятника полеглим воякам УПА, де Владика Василь відправив Панахиду за спокій душ полеглих в боях з московськими та німецькими окупантами України. Слово про побратимів УПА виголосив учасник багатьох переможних боїв Лев Футала.

Дмитро Вох

П'ята лекція пам'яті проф. Д. Гусара-Струка

ТОРОНТО, Канада. – П'ять років тому, 19 червня 1999 року, помер відомий україніст, проф. Данило Гусар-Струк. П'яту річну меморіяльну лекцію пам'яті вченого під назвою „Київ крізь міт та уяву" прочитав 14 травня проф. Тарас Кознарський з Відділу слов'янських мов та літератур Торонтського університету. Після лекції Роман Сенкусь, редактор „Журналу українознавчих студій", представив новий випуск журналу (том 27, числа 1-2), присвячений пам'яті Д. Гусара-Струка. Серед присутніх були Оксана Струк, вдова по Д. Гусарові-Струкові, його мати Дарія Гусар та інші члени родини.

Спеціяльний випуск „Журналу українознавчих студій" на пошану Д. Гусара-Струка складається з вісімнадцяти статтей про українську літературу та однієї статті з лінгвістики. Статті охоплюють творчість українських письменників, яких професор Д. Гусар-Струк глибоко шанував і яким присвячувались його курси _в університеті. Серед цих імен — Тарас Шевченко, Ольга Кобилянська, Василь Стефаник, Петро Карманський, Павло Тичина, Микола Куліш, Богдан Ігор Антонич, Михайло Рудницький, Емма Андієвська, Богдан Рубчак, Ігор Калинець, Василь Стус, і пострадянські автори Юрій Андрухович, Віктор Неборак, Олександер Ірванець, Оксана Забужко, Юрій Іздрик, Юрій Покальчук та Наталка Білоцерківець. Майже всі (за винятком однієї) статті до цього випуску написали колеги професора Д. Гусара-Струка або його колишні студенти Марк Андрищик, Ярослав Балан, Віталій Чернецький, Олег Ільницький, Роман Коропецький, Галина Кошарська, Михайло Найдан, Алла Недашківська, Марко Павлишин, Наталя Пилип'юк, Марія Ревакович, Марина Романець, Мирослав Шкандрій, Волтер Смирнів, Марко Стех, Лідія Стефановська, Роман Сенкусь і Максим Тарнавський.

Спеціяльний випуск „Журналу українознавчих студій" можна замовити через електронну мережу на вебсайті www.utoronto.ca/cius або звичайною поштою, звернувшись на адресу: Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, 450 Athabasca Hall, Edmonton AB T6G 2E8 CANADA.

КІУС

До відновленої Етнічної ради штату Ню-Джерзі ввійшла Божена Ольшанівська

ТРЕНТОН, Н. Дж. – Губернатор штату Ню-Джерзі Джеймс МекҐріві призначив голову АГРУ Божену Ольшанівську на позицію члена Етнічної дорадчої ради Ню-Джерзі. Вже вдруге Б. Ольшанівська служить в такій ролі. Першого разу губернатор Джеймс Флоріо призначив її до цієї ради, де вона була від 1991 до 1993 р.

Під час каденції губернатора Крістін Вітман Етнічна рада штату Ню-Джерзі не була чинна. Теперішній губернатор відновив Етнічну раду, як обіцяв в 2002 році під час відзначення Незалежности України у резиденції губернатора Драмтвекеті.

Божена Ольшанівська є відомою активісткою в обороні прав людини в США і Україні. Від 1986 року вона очолює організацію – Американці в обороні людських прав в Україні (АГРУ) і Український крайовий центр – історико інформативну мережу – (АНЧЕЙН).

Обидві організації працювали в обороні покривджених – політичних в'язнів в СССР.

Божена Ольшанівська активно пропаґувала оборону прав людини, виступаючи на громадських зібраннях в США і Канаді, на міжнародних конференціях в Европі і СССР (до 1991 року), в Україні та Росії (після 1991 року). Б. Ольшанівська часто відвідувала українські громади в Ню-Йорку, Ню-Джерзі, Чикаґо, Дітройті, Філядельфії, Вашінґтоні, Гартфорді, Мінеаполісі, Торонто з метою поширення інформації і збірки фондів на оборону покривджених. Виступала на конференціях у Відні (1986 р.), Москві (1987 і 1991 рр.), брала участь в поході за мир з Одеси до Києва (1988 р.), була в Україні в часі референдуму 1991 року, зустрічалася з урядом Ізраїля в справі суду воєнних злочинців (1986 р.). Під тиском численних її листів члени урядів співпрацювали і допомагали у різних ситуаціях і акціях. В рамках Ліґи українських виборів Б. Ольшанівська підтримувала кандидатів, які були прихильні до українців (Милисент Фенвик, Джимі Картер, Бил Бредлі, Джим Фльоріо, Бил Клінтон, Джеймс МекҐріві, Роналд Райс та ін).

З губернатором МекҐріві Б. Ольшанівська познайомилася в Трентоні, Н. Дж., в Палаті сенату Н. Дж. під час відзначення річниці Великого голоду в Україні 1932–33 р. Це відзначення спонзорував сенатор Роналд Райс в сенаті Ню-Джерзі на просьбу АГРУ. Сенатор Р. Райс також вніс поправку до законопроєкту про Голокост, який мав бути частиною програми для шкіл в Ню-Джерзі. Внесення цього законопроєкту дістало великий розголос і звітування в американській пресі через вплив учительських профспілок. Додаток вимагав, щоб до програми в школах також була включена історія ґеноцидів Великого голоду в Україні 1932–33 р., вірменського ґеноциду і ґеноциду в Камбоджі.

Божена Ольшанівська і Джеймс МекҐріві

Губернатор МекҐріві виявив приязнь і симпатію до українців, як посадник міста Вудбридж, сенатор в штаті Ню-Джерзі, а тепер як губернатор штату.

Володимир Боднар,
заступник голови АГРУ

Пролунав останній дзвінок навчального року

ПАСЕЙК, Н. Дж. – В Школі українознавства закінчився навчальний рік. В зв'язку з цією подією 5 червня відбулось свято останнього дзвінка.

О 9-ій годині ранку учні разом з вчителями і батьками пішли до церкви, де о. Ігор провів святкову відправу, поздоровив зі закінченням навчального року, закликав учнів наполегливо вивчати українську мову, історію та культуру України. Потім опікуни кляс підвели підсумки навчання за рік, вручили учням повідомлення про успішність. Після цього у великій залі зібрались учні, батьки, матері, члени родин та гості. Було багато квітів, відчувався святковий настрій присутніх. Свято відкрив директор школи В. Кривоніс, який привітав учнів та їх батьків та матерів з закінченням навчального року і повідомив, що його закінчили 100 учнів. Це був рік напруженої і наполегливої праці.

В школі працювало передшкілля, де вчитель Н. Блаватська добре підготувала дітей до навчання в першій клясі. Успішно оволоділи програмним матеріялом першоклясники, яких вчила Н. Біляківська. Наполегливо працювали учні інших кляс. В цьому році школу закінчили випускники Дусько Коциповський, Марко Панчик, Остап Семеняк та Юра Симчик. Вони успішно склали кінцеві іспити і 5 червня одержали дипломи.

Учні школи брали активну участь в житті громади, їх художні виступи стають звичним явищем. Керівники української громади належно оцінюють працю школи. В цьому році кредитівка „Самопоміч" (Я. Федун, М. Целюк) виділила для школи 1000 долярів, „Асоціяція" (М. Бакалець) – 250 долярів.

З добрими побажаннями виступив голова батьківського комітету Орест Темницький. Випускник Ю. Симчик подякував вчителям за одержані знання і пообіцяв використати їх на користь України. Вдячні батьки випускників вручили директорові чек і лист, де написали: „Ми, батьки матурального клясу, від щирого серця дякуємо Вам за навчання наших дітей. І в знак цього ми до слів подяки долучаємо цей скромний чек на потреби школи".

Було зачитано святковий наказ. За відмінні успіхи в навчанні та зразкову поведінку чимало учнів було нагороджено грамотами, багатьом оголошені подяки.

Після урочистої частини під керівництвом вчителя Олесі Гривнак відбувся концерт учнів. Свято в школі закінчилось останнім дзвінком. Випускник Юра Симчик взяв на плечі першоклясницю Таню Куцап і обійшов залю. Таня дзвінком повідомила про закінчення навчального року.

В. Кривоніс

Презентація „Кобзаря" з ілюстраціями Миколи Стороженка

Наталія Степаненко-Реймонд з новим виданням „Кобзаря"

ВАШІНҐТОН, Д.К. – В Посольстві України в США 22 квітня відбулась презентація творів художника Миколи Стороженка – нових ілюстрацій до „Кобзаря" Тараса Шевченка.

На презентації президент видавництва „Дніпро" Володимир Войтович сказав, що у 2014 році вся українська громада відзначатиме 200 років з дня народження Т. Шевченка. З приводу представлених творів він сказав: „Ми всі повинні працювати в його напрямку, почистити повнокровно його ім'я та велике вчення. У кожному творі Шевченка – месіянське начало. І версія Миколи Стороженка – це слово, поставлене в контекст. Зміст – не просто побутовий. В ньому – все. Передбачення. В композиційному рішенні немає етнографічного пляну, а є концептуальне бачення. Не плоске, а об'ємне. Головне – не сюжет, а зміст. Не ілюструвати географічне, хронікальне, біографічне життя, а відтворити найсправжніше: Шевченко жив мовби і на Землі, і на Всесвітньому атмосферному колі".

Ще у 1994 році видавництво „Дніпро" замовило М. Стороженкові цикл графічних творів до „Кобзаря" Т. Шевченка з коментарями художника, разом 40 робіт. Так що в новому „Кобзарі" не тільки творчість Т. Шевченка, але й графічні та поетичні твори художника М. Стороженка. Це точка зору його на саме єство поезії Т. Шевченка. Художник створював їх все своє життя, починаючи з 17 років.

Протягом створення нового „Кобзаря" було багато зустрічей, надзвичайно цікавих розмов, але не було жодного дня, щоб майстер не працював над цією художньою епопеєю. Спливло десятиліття, перш ніж читач взяв до рук унікальне видання – пам'ятник художньої культури.

На думку Миколи Стороженка, треба було заглибитися в поезію так, щоб зрозуміти космологічну ситуацію, природу творчости, вдумуватись в кожне слово. Наприклад, „Гайдамаки", на думку художника, мають подвійне дійство, подвійну акцію. „Катерина" вміщує дуже широке поняття. Це не тільки сумний текст, а й філософські категорії. Так, образ Катерини – конкретний, але в підсвідомості закладено космічне. Стороженківського „Кобзаря" треба читати та розглядати все життя. Не вистачить й року, щоб пройти через цю книгу. Вона повинна бути поруч. Об'ємна, насичена, з багатьма коментарями та додатками.

Київ та Вашінґтон стали побратимами через ім'я Т. Шевченка, який сказав: „Чи діждемося Вашінгтона з новим і праведним законом. А діждемось таки колись". Нагадала про це секретар Посольства України Наталія Голуб, яка доклала багато зусиль, щоб провести цю зустріч.

2004 рік – це 190 років з дня народження поета та 40 років з дня відкриття пам'ятника молодому Шевченкові у Вашінґтоні.

Наталія Степаненко-Реймонд

Уточнення речення

В дописі Володимира Токаря „Варто б укласти словник наголосів", вміщеному в розділі „Мова про мову" („Свобода" з 4 червня, ч. 23), пропав один рядок, обірвавши зміст речення. Подаємо його у первісній формі: „Словник варто було б записати на „тейп" чи компакт-диск і продавати у наших книгарнях". – **Ред.**

Видано до 80-річчя д-ра П. Пундія

Гідно відзначено 80-літній ювілей доктора Павла Пундія виданням присвяченого йому 12-тому „Лікарського збірника" (Львів-Чикаго, 2003 р. 712 стор.), заснованого 1898 року Євгеном Озаркевичем в серії видань Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ) у Львові.

Докторові Павлові Пундієві, який народився 1922 року на Тернопільщині, під час Другої світової війни, як і багатьом українцям, доля простелила далеко не всипаний трояндами шлях до таборів переміщених осіб у Німеччині, а далі – до США. Там він, працюючи лікарем, поринає в діяльність Українського лікарського товариства Північної Америки (УЛТПА), як постійний член його правління. Великі його організаційні та творчо-видавничі здобутки як архіваріюса УЛТПА.

Зрештою, українська медична громадськість про нього знає, а детальніше можна ознайомитися з життєвим і творчим шляхом, громадською діяльністю П. Пундія із статтей Ірини Даценко, К. Іванової, Є. Толмачової, М. Йонди, Вероніки Євтух, Я. Ганіткевича, а також з опублікованих у цьому „Збірнику" статтей до його попередніх ювелійних дат.

У „збірнику" поміщені статті П. Пундія про відомих українських лікарів, медиків-учених, громадських діячів (Є. Озаркевича, В. Плюща, Р. Осінчука, Ю. Мовчана, Т. Лапичака, М. Панчишина, Софії Парфанович, Ю. Липи, В. Кархута та інші), про українські лікарські громадські організації в Україні та поза нею, про внесок українських вчених у світову медицину, участь українських лікарів у національних громадських організаціях. Тут же – серія статтей П. Пундія, опублікованих у різні роки в українській пресі США, про українських лікарів (переважно – в діяспорі), його спогади про колеґ, які відійшли у вічність. Окремий розділ займають опубліковані в різні роки та в різних періодичних виданнях рецензії та публікації за авторством (співавторством) П. Пундія. Працю над „Збірником" значно полегшує іменний показчик, який займає понад 20 сторінок. Окрасою „Збірника" є велика кількість фотоілюстрацій, які підвищують його інформативність.

Дванадцятий том „Лікарського збірника" НТШ є не тільки ознакою заслуженої поваги до особистости доктора Павла Пундія, але й вагомим внеском в скарбницю історії української медицини.

Д-р Любомир Пиріг,
академік АМН,
член-кореспондент НАНУ

Доповідь дніпропетровського гостя

НЮ-БРАНСВІК, Н. Дж. – Комітет допомоги Україні (КДУ) Центрального Ню-Джерзі, який співробітничає з редакцією єдиного україномовного щомісячника „Бористен" у Дніпропетровську, влаштував у залі Української католицької церкви доповідь письменника, шеф-редактора журналу „Бористен" Фіделя Сухоноса „Політична ситуація перед президентськими виборами в Україні".

В імпрезі взяли участь о. Роман Пігула; представник журналу „Бористен" в США Іларіон Хейлик; професори І. Головінський і В. Стойко, голова КДУ Михайло Шульга, диригент церковного хору Богданна Гнатів та ін.

Ф. Сухоніс, який тепер гостює в США, є представником тієї середньої генерації нашої інтеліґенції в батьківському краї, котра змогла зберегти національні почуття та патріотичну настанову в найбільш жорстку добу московського тоталітаризму. Адже юність Фіделя Сухоноса припала на розквіт брежнівщини, коли, здавалося, вже ніколи не відбудеться відродження нашої мови та культури, а тим більш державности.

Однак, закінчивши фізико-технічний факультет Дніпропетровського університету і опанувавши фах ракетобудівника, Ф. Сухоніс не став осторонь болючих проблем свого народу. Коли Україна проголосила незалежність, він започатковував громадсько-мистецький журнал „Бористен", котрий безперевно виходить протягом 14 років. На рахунку редакції щомісячника – видання україномовних книг, проведення різного роду патріотичних імпрез, гуманітарні проєкти з допомогою української громади США і Канади. Цю діяльність Ф. Сухоніс поєднує з письменницькою працею (він автор 14 книг) та працею головного редактора на Дніпропетровській реґіональній телестудії.

Виступ Ф. Сухоноса пройшов у формі діялогу з прусутніми на доповіді.

Окрасою зустрічі з гостем став виступ Заслуженого артиста України Ростислава Василенка, котрий виконав уривок з поеми Володимира Сосюри „Тарас Трясило" та гумористичну новелу Фіделя Сухоноса „Базарчик на узбіччі". Порадували присутніх пісні у виконанні вокального дуету Соломії Стахів та Миросі Штурмай.

Співпраця КДУ з редакцією щомісячника „Бористен" триває. Нині партнери готують видання публіцистичного збірника статтей авторів з України і діяспори „Україні – українського президента". Книга буде містити не лише пропагандистські матеріяли на користь кандидата в президенти України Віктора Ющенка, а й відкриватиме трагічні сторінки історії нашого народу – колективізацію, Голодомор, насильницьку русифікацію, нищення провідників нації.

Дам'ян Ґеча

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Липень 2004 р., ч. 47

Вручено нагороду Фундації ім. Івана Багряного

Зліва: Олег Чорногуз, Галина таОлексій Воскобійники

Фундація ім. І. Багряного свого часу заснувала тепер вже популярну і досить престижну в Україні нагороду ім. Івана Багряного. Цього року лавреатом цієї нагороди став письменник з України Олег Чорногуз за книжку „Український кентавр".

23 травня в ґалерії ім. Олександра Черника, в Українському освітньо-культурному центрі, що в Філядельфії, відбулося урочисте вручення цієї нагороди письменникові-гумористові, який знаний широкій громадськості не тільки як автор відомих творів, але і як колишній головний редактор журналу „Перець", секретар ради Спілки письменників України двох скликань, засновник видавництва „ВУС". Почесний диплом і нагороду Олегові Чорногузові вручила голова Фундації ім. І. Багряного Галина Воскобійник. Зі словом про відзначену книжку й загалом про самобутню творчість і мужню громадянську позицію автора виступив колишній редактор дітройтських „Українських вістей" д-р Сергій Козак. Він зокрема відзначив вміння членів управи Фундації знаходити „в морі імен і творів" справді найвартісніші, адже книжка Олега Чорногуза – це не лише збірка талановитих статтей і фейлетонів на актуальні теми, а й мужній крок автора на шляху утвердження демократії в Україні.

В той же час відбулося представлення праць двох авторів – Олега Чорногуза „Український кентавр" і Олексія Воскобійника „Повість моїх літ". З книжкою спогадів відомого підприємця, яку нещодавно перевидано й англійською мовою, присутніх ознайомив д-р Михайло Найдан. Книжка Олексія Воскобійника – це історія життя людини, яка звідала жахи Голодомору, репресій 1937 року, інші „принади комуністичного раю", неспокій Другої світової війни й таки вижила. А потім – вже у вільному світі – стала людиною, гідною як свого українського народу, так і своєї другої батьківщини – Америки. На відзначенні в акторському виконанні прозвучали сторінки представлених книжок.

Для того, щоб презентація книжок і вручення нагороди ім. І. Багряного перетворилися на справжнє свято українського слова, багато зусиль доклала Віра Тодорів, якій допомагав її чоловік Богдан. Загалом же ця подія, завдяки Фундації ім. І. Багряного, безперечно увійде в історію літературного життя Філядельфії як одна з найвизначніших.

С. Таїсин

Подаємо уривки слова голови Фундації Галини Воскобійник на врученні нагороди:

...Кожного року наша Фундація виділяє поважну суму коштів на видання книжок українських письменників в Україні. У першу чергу для тих, які були заборонені, а нині вивчаються в українських школах. Користуючись нагодою, звертаюся до поважної громади з проханням надсилати посильні для вас кошти на загально-патріотичну справу в Україні. Кошти з проданої книжки Олексія Воскобійника „Повість моїх літ" також усі будуть переказані на Фундацію імені Івана Багряного.

Олег Чорногуз – багаторічний секретар Спілки письменників України, ... автор широко відомих в Україні і за її межами сатиричних романів „Аристократ із Вапнярки", „Претенденти на папаху", „Вавілон на Гудзоні", „Я хочу до моря". У часи українофобства Олега Чорногуза переслідував провідник комуністичної ідеології Валентин Маланчук за публікацію сатиричної повісті „Голубий апендицит", що була видрукувана в журналі „Прапор", число 10, за 1973 рік. Сьогодні це журнал „Березіль", що виходить у Харкові. Часопис був вилучений у передплатників, а також із бібліотек України.

Сьогодні ми представляємо книжку його публіцистичних статтей, що друкувалися в українській пресі України й Америки, а тепер вийшли під загальною назвою „Український кентавр". Придбавши цю книгу, ви переконаєтесь у сміливості автора, в його громадянській позиції як людини, патріота, громадянина, письменника. Він надзвичайно гостро критикує нинішню антиукраїнську владу „на нашій не своїй землі", виступає проти русифікації українського народу, за утвердження справжньої української України.

Книгу Олега Чорногуза можна придбати в Фундації, присилаючи чек на 10 дол.

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights,
IL 60005 USA
Сторінку редагує
Олексій Коновал

Навчальний посібник видано в Харкові

Харківське товариство „Україна–США–Канада" та Літературно-мистецький клюб ім. Ів. Багряного в Харкові видали коштом Фундації ім. Ів. Багряного в США 70-сторінковий посібник для учителів Харківщини „Нас не зітруть із рубрики". Ця книга, яку упорядкував представник Фундації в Харкові Вадим Усань, містить конспекти учителів Людмили Алексєєнко, Раїси Гаєвської, Лариси Ковщик, Лідії Мащенко, Інни Рудь та Людмили Сотник. Педагоги в своїх працях розглядають твори Івана Багряного – романи „Тигролови" та „Сад Гетсиманський" та збірки різних поезій – з погляду пізнання молоддю України „білих" та „чорних плям" історії України з позицій виховання любові до Батьківщини справжнього патріотизму, людяності, справедливості, дотримання традицій і звичаїв українського народу.

Готові конспекти лекцій стануть доброю поміччю вчителям та студентам-філологам при опрацюванні творів Івана Багряного, який у Харкові був ув'язнений і пізніше описав свої митарства у творі „Сад Гетсиманський".

З року в рік зменшуються ряди Багрянівського руху. Щойно від нас в потойбічний світ відійшли активні колись особи – Олексій Бойко, який багато допомагав ОДУМ-ові та ТОП-ові, та колишній голова ГУ ОДУМ-у, активний член УРДП та його проводу Леонід Чудовський. Висловлюємо щире співчуття їх родинам.
Вічна їм пам'ять!

За заповітом Петра Кирилюка

Старанням виконавців заповіту Петра Кирилюка – Марійки Кобзан-Дяків та Василя Кравицького з Сейнт-Кетеринсу в Канаді, Фундація ім. Ів. Багряного, яка видавала газету „Українські вісті" в Дітройті, отримала один пай (шер) з 19-ти його спадщини в сумі 16,582 канадських долярів.

Петро Кирилюк народився 27 червня 1922 року в Україні. Він любив українську музику та спів, цікавився політикою та історією, любив читати та мав велику пошану до Церкви. Ще малим хлопцем П. Кирилюк і його родина пережили трагічні роки Голоду 1933 року, хоч він рідко говорив про ті болючі часи. З України П. Кирилюк виїхав до Бельгії, переїхав до Канади. Жив в Онтаріо, працював на електростанції. В 1982 році перейшов на пенсію й перепровадився до міста Сейнт-Кетеринс, де мав друзів і був активний в православній громаді при церкві св. Юрія. Останні роки перебрався мешкати до центру міста й там трагічно загинув 19 червня 2001 року. Ще за життя він приготував заповіт, розділивши свою спадщину сімом організаціям в Канаді і США та Києво-Могилянській академії в Києві.

Поховано св. п. Петра Кирилюка на українському кладовищі в Овквілі біля Торонто. Ми щиро вдячні виконавцям його заповіту, які боронили його добре ім'я в суді та старалися, щоб його заповіт був виконаний згідно з бажанням покійного.

Вічна йому пам'ять!

Дякуємо!

Від часу останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви до Фундації такі особи: 16,582 канд. дол. – **Марійка Кобзан-Дяків** та **Василь Кравицький** – виконавці заповіту Петра Кирилюка з Канади, який трагічно загинув 19 червня 2001 року, 795 дол. – **д-р Леонід Мостович** (з них 500 дол. призначено для журналу „Березіль" в Харкові), 500 дол. – **о. Олексій Лимонченко** в пам'ять Олександра Скопа, 255 дол. – **Галина й Іван Довгоп'яти** (Англія), 200 дол. – **Ніна Косовська,** 118 дол. – **Іван Головацький** (Австралія), по 100 дол. – **Діяна і Борис Шерстюки, Галина і Віктор Мартиненки та Валентина і Леонід Чудовські**, 76 дол. – **Антон Рибіцький** (Австралія), 75 дол. – Марко Малий, по 50 дол. – **Людмила Доброноженко** в пам'ять батьків Ніни і Дмитра Николенків, **Віктор Андре** в пам'ять спочилих дружини Євгенії та брата Миколи, **Наталія і Арнольд Бірки, Галина Білоус, Медислав Литвиненко та Роман Бігун,** 38 дол. – **Леонід Царик,** по 25 дол. – **Юрій Криволап, Іван Білик та Володимир Корженівський**, 12 дол. – **Ольга Кусів,** 10 дол. – **Михайло Семенець.**

Управа Фундація щиро дякує всім жертводавцям й просить і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати пресовим органам в Україні, що ведуть виховну, просвітницьку й освідомлюючу працю, видавати книги про Голод 1933 року, переслідування, розкуркулювання, заслання, русифікацію та інші „блага" комуністичної системи та „опіку" старшого брата з півночі.

Так личить молодий Шевченко зеленій американській столиці

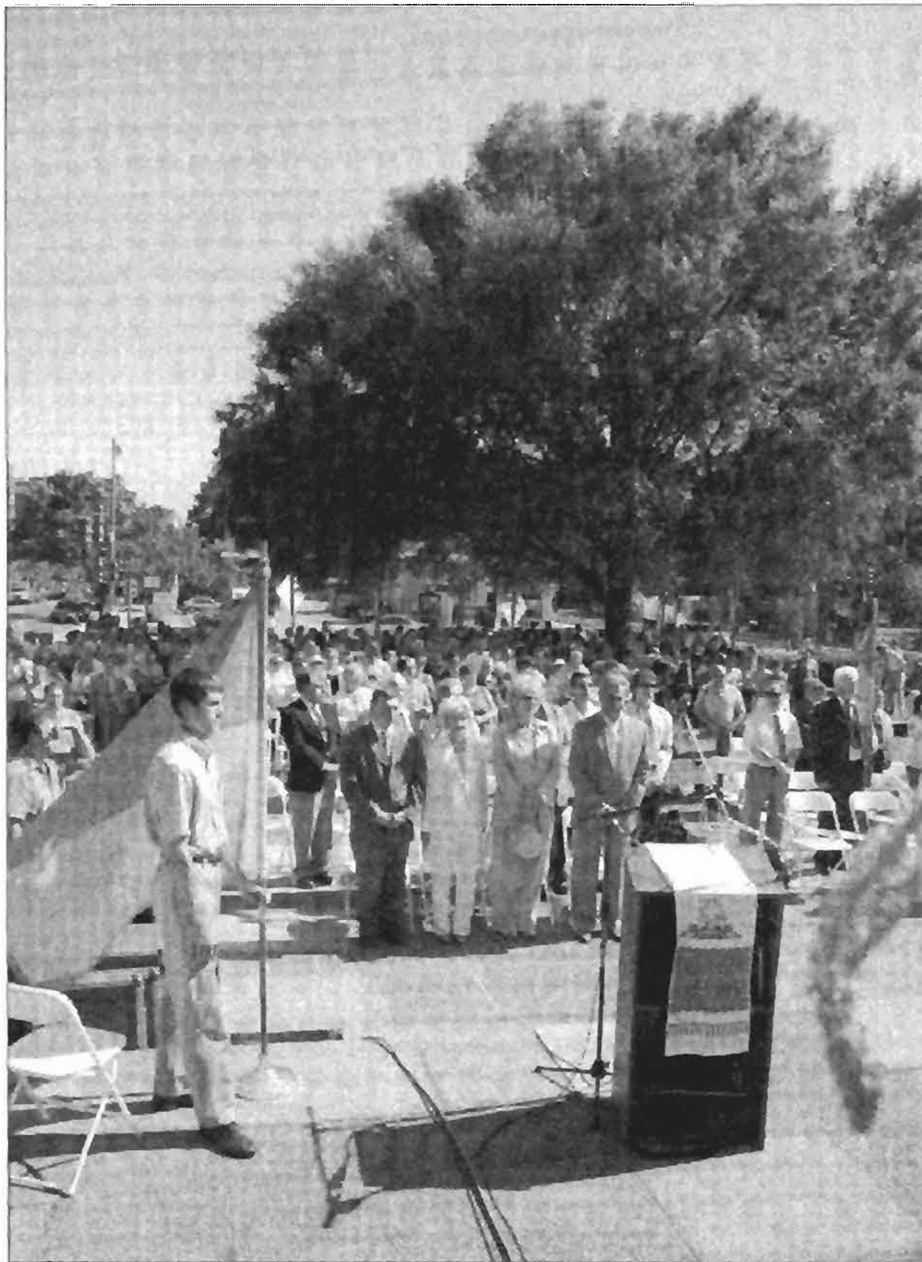
Одна з урочистих миттєвостей свята

Пам'ятник...

(Продовження зі стор. 1)

„дружби з демократичною та незалежною Україною у підтриманні миру та добробуту у всьому світі".

Подібна думка пролунала також у зачитаних привітаннях від Президента України Леоніда Кучми та майбутнього кандидата в Президенти США сенатора Джона Керрі.

Леонід Кучма зокрема написав, що Україна вибрала „омріяну віками незалежність, до якої наш народ кликало полум'яне слово Тараса" і що сьогодні Україна „впевнено розбудовує демократичну державу, зміцнює міжнародну безпеку, несучи прапор миру у багатьох гарячих точках плянети." Сенатор Дж. Кері написав у своєму вітанні про важливість України як союзника Сполучених Штатів, а також про важливість підтвердження Україною своєї відданости демократії шляхом забезпечення вільних та справедливих президентських виборів у жовтні цього року.

Бурхливі та тривалі оплески викликало зачитане привітання від Віктора Ющенка. Він не згадував про вибори, а надіслав „низький уклін усім, хто долучився до благородної справи спорудження монументу – українцям і друзям України". В. Ющенко назвав теперішнє свято „ювілеєм великого громадянського подвигу, який здійснила українська громада сорок років тому", коли у Вашінґтоні постав пам'ятник Т. Шевченкові. Він відзначив, що цей монумент став „не лише символом любови розсипаних по світу українців до рідного краю, до своїх коренів", але й „нагадав народам та їх урядам про героїв боротьби за волю України, про порушення прав людини і народу, про злочин Голодомору і геноцид".

„Через океан, через залізну завісу," говориться далі в листі В. Ющенка, „українці Америки простягнули Шевченків образ українцям України. Цей образ нищив стіну, збудовану радянською пропаґандою, нагадував про єдність народу, про його віковічне прагнення до свободи про боротьбу за державність. І сьогодні Шевченко стоїть як опора незримого мосту, що єднає українців всього світу, як заклик до спільної праці, до збереження національної ідентичности, примноження наших культурних багатств, до розбудови і захисту демократії."

Першим із присутніх виголосив своє вітання Посол України в США Михайло Резнік. „Для мене велика честь бути сьогодні разом з вами біля пам'ятника великому Кобзареві, будівничому українського духу і слова", – сказав він. Посол відзначив, що пам'ятник, встановлений сорок років тому, став „символом незламности духу тих, хто несе в своїй душі національну ідею, освячену Кобзарем." А тепер, коли світ змінився, сказав посол, пам'ятник Т. Шевченкові у Вашінґтоні продовжує стояти як символ того, що „у новому полі-

(Закінчення на стор. 17)

Члени відділу УККА - Лонґ Айленд, Н.Й., на святі

Митрополит УКЦ Стефан Сорока, за ним Архиєпископ УПЦ в США Всеволод і о. Нестор Івасів, парох УКЦ Св. Родини у Вашинґтоні

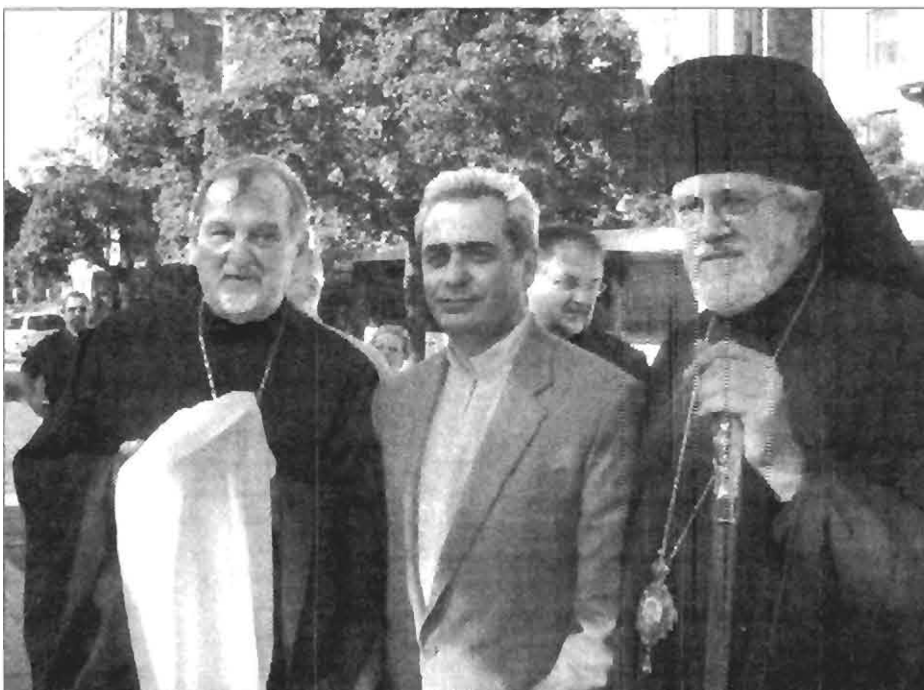

Зліва: Митрополит УПЦ в США Константин, Посол М. Резнік і Архиєпископ УПЦ в США Антоній

С. Качарай і Б. Урбанович

Квіти до пам'ятника принесли наймолодші

Співає хор „Думка"

Пам'ятник...

(Закінчення зі стор. 16)

тичному житті Україна і Америка зв'язані одна з одною." Посол М. Резнік також зачитав привітання від Президента України Л. Кучми та прем'єр-міністра України В. Януковича.

Митрополит УКЦ Стефан Сорока виступив від імені обох Церков. Він наголосив, що вашінґтонський пам'ятник Т. Шевченкові колись допоміг звернути міжнародну увагу на зневаження людських прав і свобод в Україні тодішнім совєтським режимом. Але й сьогодні, продовжив Владика, „наші брати і сестри в Україні ще потребують голосу українців у всьому світі проти продовження знущання над народом", оскільки там панують можновладдя, корупція і жахлива бідність, яка примушує мільйони шукати праці за межами своєї країни. „Ця статуя зображає Тараса Шевченка людиною дії та закликає піднятися на захист всіх пригноблених," – сказав Владика і висловив впевненість, що великий Кобзар у теперішній ситуації „закликав би народ піднятися і виступити проти сьогоднішніх гнобителів".

Генеральний секретар Світового Конґресу Українців Віктор Педенко сказав „Нехай цей пам'ятник стане знаком єдності української громади в Америці, знаком соборності, нехай навколо цього пам'ятника об'єднаються всі українські орієнтації, чи вони належать до давніших видів еміграції чи нової, чи вони старшого віку чи молодшого".

Проникливо й розважливо виголосив слово про всесвітнє історичне значення Тараса Шевченка київський науковець, доктор філологічних наук, професор, академік Петро Кононенко.

Справжньою перлиною свята став концерт українських хорів „Думка" з Ню-Йорку і „Аколада" з Філядельфії, які виконали твори Тараса Шевченка „Лілея" і „Садок вишневий," а також поему Юлія Рибчинського „Шлях до Тараса" та композицію Анатолія Кос-Анатольського „Наша дума."

На завершення урочистостей біля Шевченківського пам'ятника учасники разом з хором потужно заспівали безсмертні Кобзареві „Реве та стогне" і „Заповіт".

Фото: В. Горбач, Г. Белименко та П. Войцеховський

На Союзівці зустрілися американські батьки і адоптувані ними діти з України

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – 18-20 червня на гірській оселі відпочинку Українського Народного Союзу – Союзівці відбулась зустріч американських батьків із дітьми з України які були ними адоптовані. За сприяння Українського Народного Союзу, їх запросили Посольство України в США і Генеральне консульство України в Ню-Йорку. В зустрічі взяли участь консул Олена Кіцюк і другий секретар з питань культури, освіти, науки та охорони здоров'я Наталя Голуб з Вашінґтону, віце-консул Андрій Наджос і консул Андрій Олефіров з Ню-Йорку, президент УНСоюзу Стефан Качарай, перший заступник президента УНСоюзу Марта Лиско, яка активно співпрацює з Посольством України у ділянці зв'язків з українською громадою, працівник департаменту соціяльного забезпечення Пенсі Бровн з Плимуту, Мас., активістки організації „Широкі обрії для дітей" Лідія Спатару і Еріка Пелагія. На зустріч прибули понад 30 родин з дітьми. Загальне число учасників сягнуло 120 осіб.

Відбувся обмін досвідом, під час якого батьки висловили намір прилучати новонабаних дітей до української культури. Цій меті служили в програмі відпочинку вечеря-презентація українських страв, які приготували працівники Союзівки, і концерт української пісні, у якому взяли участь оперний співак Роман Цимбала, бандуристка Алла Куцевич, дуети – сестри Габріела і Лідія Орос, сестри Наталя і Надія Павлишини.

Коли батьки зібралися для спільної розмови, дітей розважали українські виховательки Стефа Гаврилюк, колишній член Головного уряду УНСоюзу, і Катя Капустенко. Вони влаштували для малят ряд українських дитячих розваг пізнавального характеру. Батьки, які саме перебували на семінарі у бібліотеці оселі, спершу помітно тривожилися з приводу залишених дітей, але коли почули дитячий сміх і веселі голоси, заспокоїлися і продовжили розмову. Серед запитань, які їх цікавили, було й прохання з'ясувати, чому дипломатичні служби України виявляють зацікавленість долею адоптованих дітей. Дипломати пояснили, що діти з України до їхнього повноліття мають право на опіку і захист держави, тому відвідини, зустрічі мають на меті виключно допомогу американським батькам. Працівники дипломатичних установ України докладно поінформували присутніх про сучасні вимоги українського законодавства у сфері міждержавного усиновлення дітей і звітування про умови їх проживання і розвитку.

Андрій Наджос і Олена Кіцюк

Стефан Качарай серед дітей

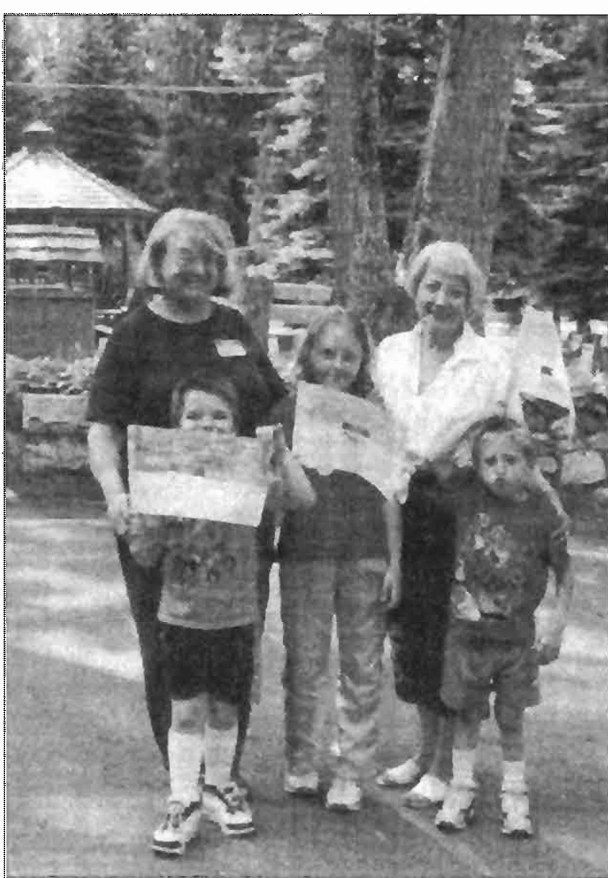

Стефа Гаврилюк і Марта Лиско з Павлом, Ташею і Сашею Чурчярдами

Зустріч на Союзівці в цілому була відпочинком батьків і дітей, які мали нагоду оглянути оселю, скористатися її басейном і спортовими спорудами, познайомитися між собою. В деяких родинах адоптовані діти були приєднані до власних, і важко було не зауважити, що серед них немає жодної різниці. Під час концерту ведучою була Наталя Голуб, яка вміло скористалася нагодою розповісти гостям про бандуру, традицію української пісні, українські звичаї, охоче танцювала під спів артистів. Створенню сімейної атмосфери сприяв Роман Цимбала, який співав для всіх, але й для окремих мам і татів, гостей, запрошував присутніх до танцю, був своїм серед своїх. Зворушливий випадок стався під час останньої пісні у виконнані обох дуетів і Алли Куцевич. Раптом підвела звукотехніка і дівчата негайно перейшли на спів без музичного супроводу, імітуючи звуки оркестри, що дуже сподобалося присутнім.

Така зустріч відбулася вперше. УНСоюз всіляко сприяв її проведенню. Усі учасники висловили надію, що подібні імпрези стануть традиційними. Вирішено, що наступного року батьки з адоптованими дітьми знову приїдуть на Союзівку.

З приводу зустрічі я узяв інтерв'ю в Олени Кіцюк.

– Як можна порівняти Україну з іншими

(Закінчення на стор. 19)

Учасники зустрічі на Союзівці

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 18)

– Як можна порівняти Україну з іншими країнами щодо адоптування дітей?

– За матеріялами Іміграційної служби США, Україна за минулий рік посіла п'яте місце за числом дітей, адоптованих громадянами США і ввезених в країну. В Україні за цю ділянку відповідає Центр з усиновлення дітей Міністерства освіти і науки. Дуже багато американців виявляють зацікавлення усиновленням дітей саме з України, і я маю надію, що ті сім'ї, які усиновили дітей з України, щасливі з ними. Їх люблять.

– Скільки адоптованих з України дітей є в Америці?

– Понад 5 тисяч.

– Чому для зустрічі обрано саме Союзівку?

– Багато сімей, які усиновили дітей з України, шукають можливості надати їм інформацію про Україну. Одні шукають інформацію про українську кухню, інші шукають українські школи. Інформація про українські школи менш відома і американці віддають адоптованих дітей до російських шкіл. Шукають шляхів до танцювальних ансамблів і знаходять їх, навіть без нашої допомоги. Ми вирішили допомогти і в цьому сперлися на підтримку УНСоюзу, особливо Марти Лиско. Проведення зустрічі на Союзівці була ініціятивою і підказкою провідників УНСоюзу. Я відчуваю, що сім'ї, які приїхали на Союзівку, залишились задоволені перебуванням на оселі. Багато з них цікавилися, чи можна провести тут інші вихідні дні.

На закінчення зустрічі організатори запропонували гостям анкету. Ось відповіді в одній з них: „Ми знову приїдемо на зустріч. Дуже добре було б повторити її на День батька. В програму для батьків варто включити ознайомлення з українською культурою – дитяча майстерність, танці, казки, музика, кухня, історія, мова. Дитяча програма повинна б включати українську мову, мистецтво, казки. Темою спільної розмови могли б стати звичаї українського народу. Ми дуже задоволені відпочинком на оселі. Дякуємо, що нас запросили. Кімнати і харчування були чудові. Ми мали приємність від спілкування з українцями".

Л. Хмельковський

Пенсі Бровн і Андрій Олефіров

Еліза Дакнорт має нового приятеля

Павло Чурчярд намалював прапор України

Стефа Гаврилюк з дітьми

Діти розважаються

Виконавці українських пісень перед концертом на Союзівці

Під час концерту

УКРАЇНА І СВІТ

Виповнилося 90 років Національному пантеонові „Козацькі могили"

Свято-Георгієвський храм на „Козацьких могилах"

РІВНЕ. – 11-13 червня в селі Пляшева відбулось урочисте відзначення 90-ліття заснування меморіялу „Козацькі могили" і чоловічого монастиря при ньому, які в Україні стали Національним пантеоном.

Кожного року на дев'яту п'ятницю по Великодні відправляється Панахида за спокій душ козаків, полеглих під час Берестецької битви 1651 року, перепоховання тлінних останків яких відбулось дев'яносто років тому в саркофазі Свято-Георгієвського храму на „Козацьких могилах". Цьогорічною Поминальною Службою 11 червня розпочалось відзначення ювілею. Служив Панахиду Митрополит Рівненський і Острозький УПЦ КП Даниїл, в сослужінні більше сотні священиків.

Наступного дня в Будинку культури села Острів відбулася науково-практична конференція, присвячена ювілейній даті, яку очолив ректор Київської духовної академії і семінарії Владика Димитрій, Архиєпископ Переяслав-Хмельницький.

У неділю, 13 червня, десятки тисяч людей зібралось на урочисту Літургію і Панахиду з різних регіонів України. Святу Літургію служив Патріярх Філарет, в сослуженні семи владик та десятків священиків і дияконів.

Після відправи відбулось багатотисячне народне віче, на якому головними промовцями були народні депутати Василь Червоній, Юрій Костенко, Володимир Яворівський, котрі закликали любити рідну землю, свій народ як любили козаки, що в ім'я свободи і незалежности України віддали своє молоде життя під час Берестецької битви.

Відбувся концерт духовних піснеспівів, виступили молоді кобзарі з Рівного, учасники самодіяльних мистецьких колективів Рівненської области.

Володимир Рожко

Службу Божу править Патріярх УПЦ КП Філарет

В Австрії заснували нагороду для журналістів

ВІДЕНЬ, Австрія. – 17 червня Австрійське представництво міжнародної журналістської організації „Репортерів без кордонів“ встановило нагороду „Свобода слова-2004 – сиґнал для Европи“ для журналістів країн – нових сусідів Европейського союзу: Білорусі, Молдови, Румунії та України.

Нагорода встановлюється для журналістів, які не досягли 40 років. Зразки журналістських праць (друковані статті, теле- і радіорепортажі тощо) повинні складатися з оригіналу та авторизованого перекладу англійською.

До жюрі конкурсу увійшли колишній представник ОБСЕ з питань свободи слова Фраймут Дуве, знавець з проблем Центральної та Східньої Европи Крістін фон Коль, президент організації „Ув'язнені журналісти“ (Стокгольм) Моніка Неглер-Вітгенстайн, посол Австрії в США Ева Новотни, колишній секретар міністерства закордонних справ Австрії Альберт Роан. Останній термін подання конкурсних праць – 15 вересня 2004р. Презентація нагороди відбудеться в січні 2005 р. у Відні, Австрія. Нагорода становить 15,000 евро і стала можливою завдяки підтримці банку OMV. Контактні координати: Margaretenstrasse 70, A-1050 Wien, Austria. E-mail: info@rog.at

Інститут масової інформації

Підготування до IV Всесвітнього форуму українців

КИЇВ. – Підготування до нового IV Всесвітнього форуму українців, що має відбутися в серпні 2005 року, розпочато зі створення громадського комітету з представників провідних організацій світового українства, заявлено на пресовій конференції, котру 25 травня для вітчизнянних і закордонних журналістів провели голова УВКР Михайло Горинь і голова секретаряту УВКР Максим Розумний.

Рішення про початок підготування до Форуму було прийняте на зборах УВКР у березні. Всесвітній форум українців є вищим статутним органом цієї організації, створеної у 1993 році. Засновниками УВКР були Світовий конґрес українців, Европейський конґрес українців, Світова федерація українських жіночих організацій, товариство „Україна-Світ“ та інші авторитетні організації України й українського закордоння. Їхні представники, а також керівники об'єднань українців у Росії, Казахстані, інших країнах пострадянського простору увійдуть до громадського комітету з підготування і проведення IV Всесвітнього форуму.

Одним з головних завдань новоствореного комітету стане випрацювання принципів і механізмів обрання делеґатів Форуму з організацій-членів УВКР, а також консультації з органами державної влади України стосовно програм Форуму та організації супутніх заходів – виступів творчих колективів, круглих столів, виставок і презентацій.

УВКР

Літні акції пластунів України

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – На початку червня пластуни спільно зі школою для обдарованих дітей „Плянета щастя“ провели акцію, присвячену Дню захисту дітей. Після півгодинної подорожі по Дніпру понад 150 дітей на Зеленому острові взяли участь в іграх „Лісові духи“ (для найменших) „Скарби інків“ (для середньої вікової групи) та „Ключі від форту Баярд“ (для старших). У змаганнях можна було випробувати себе у стрільбі дротиками, пролізти через зачаровані ворота, сплетені із шнурів, виявити свій інтелект, збудувати вежу, позмагатися у швидкості і навіть взяти участь у боротьбі „сумо“. На переможців чекали нагороди.

Пластуни Рівного в перший тиждень червня провели акцію допомоги дітям-сиротам і дітям з малозабезпечених і багатодітних сімей. В ній взяли участь понад 100 пластунів. Зібрані 16 скринь з одягом діти разом з представниками обласного Центру соціяльних служб для молоді роздавали в декількох містах області. Дітям було передано також Біблії, отримані Пластом від УПЦ КП. В той же час для студентів технікумів і професійних училищ з малозабезпечених сімей було організовано вечір, на якому діти представили свої мистецькі виступи.

Пластуни Полтавщини в День захисту дітей взяли участь у Ярмарку соціяльних технологій, який відбувся в обласній бібліотеці ім. І. Котляревського.

Сергій Летенко

Пластуни Дніпропетровська долають смугу перешкод

Всеукраїнський Благодійний Фонд – Фундація ім. Тараса Шевченка України

Україна, 290053, Львів, вул. Володимира Великого, 50 Тел. (0322) 64-84-67

ШАНОВНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!
ЗБУДУЙМО ВЕЛИЧАВИЙ ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ
В місті ЯЛТІ, у Криму, з приводу 190-ї річниці від дня народження геніяльного поета і великого сина нашого народу.

1814 *2004*

Імена і прізвища жертводавців на пам'ятник Т. Шевченкові у місті Ялті, у Криму, які будуть викарбувані на одній із плит постаменту цього пам'ятника:

Фундатори ($500): Із Канади – Євгенія Пастернак, Люба і Марія Любенко, Михайло Хромей і Й. Д. Черкас, Стефан Твердохліб, Конгрес Українців Канади (Тандер Бей), Суспільна Служба Канади (Тандер Бей), Українська Кредитова Спілка (Торонто), Михайло і Марія Гоголь. **Із США** – Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка (Чикаго).

Почесні фундатори ($1.000): Із Канади – Наталка Бундза, Петро Малофій, Мирослав і Іванна Яремус, Євген і Надія Коструба. **Із США** – Фундація ім. Івана Багряного, В'ячеслав А. Цетенко, Роман і Софія Ткачук.

Меценати ($5.000 ам. дол.): д-р Василь Іваницький, президент Фундації ім. Т. Шевченка в Україні.

Всі шановні жертводавці, що бажають приєднатися до однієї із вищезгаданих категорій жертводавців, які будуть викарбувані на постаменті пам'ятника. можуть доплатити свої пожертви до потрібної їм для цього суми або підвищити свою категорію.

ЩИРА ПОДЯКА ВСІМ ВАМ, ШАНОВНІ ЖЕРТВОДАВЦІ. ХТО НАСТУПНИЙ?

Закінчуючи, звертаємося з гарячим **ПРОХАННЯМ** до всього українського громадянства, **а особливо до українських кредитівок, українських купців і промисловців та українських товариств допомогти ЩЕДРО,** щоб ми уже в найближчому часі зібрали потрібну суму грошей, аби заплатити ливарні в Буенос-Айресі, Аргентина, за відлиту в бронзі чудову статую **Тараса Шевченка** на пам'ятник поета у місті Ялті, у Криму (3,5 метра висоти).

Всі жертводавці від $50 і більше одержать **посвідки** для відтягнення від податку, а ті, які пожертвують $500 і більше, одержать додатково **безплатно мініатюру статуї Т. Шевченка** з цього пам'ятника поетові, відлиту по-мистецьки в бронзі (висота мініатюри 35 см) і їхні імена будуть викарбувані на одній із **плит** постаменту пам'ятника в такому порядку:

фундатори - $500 **почесні фундатори - $1,000**
меценати - $5,000 **почесні меценати - $10,000**

Всі ті жертводавці будуть **Почесними Гостями на Урочистому Відкритті Пам'ятника.**

Пожертви просимо висилати на таку адресу:
TARAS SHEVCHENKO CENTER - 2150 Bloor St. West, Suite 96
Toronto Ontario Canada M6S 1M8 Tel.: (416) 239-4407
На чеках просимо писати: T. Shevchenko monument in Yalta
ЗА ВАШІ ПОЖЕРТВИ – ЩИРА ВАМ ПОДЯКА.

За Президію Фундації

Орест Косик,
директор

Іван Драч,
депутат Верховної Ради,
колишній міністр України

д-р Василь Іваницький,
президент Фундації, почесний громадянин м. Львова

СПОМИН ПРО ДАЛЕКЕ МИНУЛЕ

Лину думкою в рідне село

Лину думкою далеко, в моє давнє бойківське село з дерев'яними хатами, покритими солом'яною стріхою, серед гір, що зеленіють густими смереками. Коло села були три ріки: одна велика та глибока, а дві – малі, так звані „млинівки", на яких були побудовані два млини.

Коли я був малим хлопчиком, то не раз дивувався, чому всі три ріки пливуть тільки в одному напрямку, зникають за обрієм і ніколи не вертають.

Коли я став підростати, то життя ставало усе веселіше: пробував їзди на коні, плавання в ріці, ловлення малих риб та лазіння на дерева, щоб поглянути, чи в гніздах пташок є вже малі пташенята... Мої сусіди, яких діти бавились зі мною, ставилися до мене досить приязно та часом частували мене кисилицею, чиром, мамалигою, борщем, пирогами та голубцями.

Ми, малі хлопці, жили з природою, цілий час проводили на полях, в лугах, лісах, горах та над ріками. Нам говорили старші, що вся ця природа кругом нас дана Богом. Ми вірили, що за погані вчинки Бог карає. Недаром ми молились на колінах два рази в день перед іконами.

На літні вакації моя сестра та інші студенти приїжджали додому. У сусідньому селі був учитель, товариш мого тата, який мав дві дочки і одного сина. Всі були студентами у Львові. Вони брали й інших студентів, щоб дихали свіжим повітрям в бойківських горах. Вони часом їздили до Підлютого чи Осмолоди тягаровими поїздами, що возили дерево до тартаків. Поїзди та певна частина лісів були власністю Митрополита Шептицького.

Коли студенти приходили до нас, то жартам і співам не було кінця. Не раз і з мене сміялись, що я називав себе русином та бабаком, бо повторював „ба-ба-ба" за кожним майже словом. Всі бойки на селі звали себе „русинами" та „бабаками", включно зі мною, тобто повторювали „ба"... Моя старша сестра, коли приїжджала на літні вакації, мала проблему зі мною, бо старалась зробити мене „перекінчиком", тобто перемінити з русина на українця.

Один студент сказав, що дасть мені „пйитку" – 5 золотих, коли я перестану „бабакати". Я йому відповів: „Ба та коб-сти дали". Мусів того „ба" позбутися, коли пізніше вступив до гімназії.

Якось студенти йшли полем, де дівчата жали жито та співали. Один студент йшов босоніж. Коли дівчата його побачили, то почали нову: „Ой паничу, паниченьку, тоссі запаничив, ой кобисси в мого любка ходаків позичив". Всі сміялись, а він пояснив: „Мої черевики є для Львова, а босі ноги – для села".

Коли я закінчив п'яту клясу народної школи, мої родичі готувались до виїзду на нове місце замешкання близько Станиславова (Івано-Франківськ), де мій тато успадкував землю та побудував досить великий дім. Коли татко став учителювати на новому місці, то вся родина переїхала під Станиславів. Мені було шкода покидати моє рідне бойківське село. Батьки теж плакали, коли ми минали сільську сиглу. Сигла – це велика поляна, де паслись корови і коні. Вона належала до двох сіл і одного міста. Колись це була фарма польської графині. Коли в 1848 році в Австрії панщина була знесена і графиня кудись виїхала, то сигла стала власністю селян.

На новому місці люди не нагадували мені бойків та їх звичаїв. Вони мали інший одяг і не носили ходаків, а коли говорили, то бабакання не було чути. Одне, що мені було тяжко зрозуміти, чому сільські жінки цілували тата в руку, коли заходили до нас. Ніколи я не бачив, щоб цілували мою маму.

Я вже був трохи старшим хлопцем і бачив, як чоловіки цілували руки жінок, головно з інтеліґентних кіл. Коли я запитав сестру, чому селянки цілують тата в руку, то вона мені пояснила, що це старий, ще кріпацький, з часів панщини, звичай, де треба було цілувати панську руку дідичів, графів, баронів та інших можновладців. Я сестрі сказав, що мій тато – не з тих панів.

Коли я приїхав з татом до міста, воно зробило на мене велике враження, бо такого я ніколи не бачив. У Станиславові було вісім гімназій, ще й інші школи – учительські семінарії, торговельна, промислова, чимало початкових народних шкіл. Життя та наука в гімназії були нелегкі. Треба було вивчати українську, польську, німецьку та латинські мови, у вищих клясах була також грецька. Коли я вже був у ліцеї, її вже не було. Наставлення професорів було лагідне. Коли професор приходив до кляси, всі вставали струнко. Коли хтось з хлопців не випрямився, то професор міг сказати: „Випрямся з тих порток". Ми носили мундири з лямпасами, відзнакою та кашкети. Ходили по правій стороні хідника, а коли зустрічали професора, то скоро знімали кашкети. Коли були вже старші, то, головно на вакаціях, займалися спортом, бавились на природі, співали, танцювали з дівчатами та навіть часом цілувались.

В ті часи, будучи вже майже кавалером, я вже носив ручний годинник, мав фотографічний апарат та ровер. Ровер мені був дуже вигідний для відвідування знайомих. Також я вже почав глядіти за гарними дівчатами. Моя перша, глибока любов була з однією гімназисткою. Коли в нашій гімназії відбувались забави два рази на рік, то я все з нею танцював, а літом приїжджав ровером її навідати. Одного разу, коли ми прогулювались коло річки, вона почала співати „Через річеньку, через биструю, подай рученьку, най поцілую. Рученьки не дам, душі не згублю, тай ти не скажу, кого я люблю. Люблю медок, бо солоденький, люблю козака, бо молоденький".

Прийшов 1939 рік і, як грім з неба, до нас прибула совєтська навала. Життя стало зовсім інше. Моя люба дівчина вже не приїхала до Станиславова кінчати свою освіту. Я довідався, що вона була з одним учителем в дуже близьких взаєминах. Після того як НКВД того учителя розстріляло, вона кудись виїхала. Так моя перша любов скінчилась.

Тато та сестра учителювали. З харчуванням не було проблеми, бо ще мали корови, свині та кури, а в городі – всяку ярину. Совєтська влада хотіла мене забрати до війська, в летунські частини. Я вирішив вступити в совєтську школу, щоб оминути призова. Мої товариші називали мене „льотчиком", яким я ніколи не був. Мені прийшлось жити в гуртожитку з моїми товаришами.

Через якийсь час я познайомився з гарною дівчиною, яка була досить інтеліґентною, співала та часом грала ролю в аматорських театрах. Ми разом ходили майже цілий рік. Одного разу ми посварились, коли проходили міст над залізницею. Мені не стало контролі на мої емоції і я скинув з мосту подарунок, який ніс для неї. На цьому наша любов скінчилась. Але прийшли інші... Я любив писати любовні листи та діставати відповіді, повні романтичного змісту. Моя мама, яка була дуже скромна, не схвалювала мою поведінку. Одного разу вона знайшла у моїм портфелі любовний лист від дівчини. Я ще спав, як вона почала кликати мого тата. Я пробудився й почув розмову: „Прочитай лист, я дуже переживаю, бо я хочу, щоб він був ксьондзом. Як ти думаєш, чи він ним буде?". Мені було жаль мами.

По закінченні школи та вже під час німецької окупації я подався до Львова на медицину. Один зі студентів жив зі мною в одній кімнаті гуртожитку ще за совєтів. Тепер він був у Львові, де його через якийсь час вояки УПА розстріляли в моїй кімнаті. Ніхто не знав, що він був агентом у польській поліції, а опісля – НКВД. Коли за німецької окупації ґестапо знайшло в секретних документах про його службу в НКВД, то його затягнули в ґестапо. Він був дуже добрим спортовцем і єдиним сином одного учителя. Я дивувався, що він мене не видав більшовикам чи німцям, бо часто чув мою погану думку про одних і других. Він теж знав, що я належав до ОУН. Мені його поведення було досить дивне, однак мусів повірити, що наша приязнь мала більшу вартість, ніж його заняття.

Д-р Ярослав Павліський,
Талагасі, Фльорида

Солодкі спогади дитинства

У пам'яті 7-літнього хлопця закарбувався день, коли мама привела мене до нашої школи. Сонечко заходило, а мені вчувався аромат тієї сполуки, якою мастили дерев'яну підлогу.

Коли зачую той запах нафти, то пригадую клясу, в якій учився. Другий мій брат, Михайло, прийшов до кляси, щоб виручити нас, малих дітей, бо вже зима була сніжна, холодна, а в той день було дуже сильна буревія.

Ми мешкали кілька кілометрів за селом, на хуторі Псарі, в місцевості між Бережанами і Перемишлянами. Брат увійшов до кляси, обліплений снігом. Баранкова шапка, кожух, бартки на ногах. Бартки – то плетені з соломи чуні, які втягали на чоботи і через них мороз не холодив ніг. Брат просив учителя Лева Войчака, щоб відпустив дітей з Псарів. Нас було четверо, то він приїхав саньми забрати нас додому, бо в таку заметіль ми могли б заблукати. Ми усі були дуже раді їхати саньми.

Пригадую, як брат Михайло їхав до Америки в 1929 році. Хата була повна людей, бо то щось велике, як людина їде до Америки. Шваґер Гринько має везти брата до Вівкова на станцію. Я дуже плакав, бо не пустили мене їхати. Кажуть, вже друга година ночі, а ти малий, то йди спати. Коли моя сестра Марина виходила заміж, то вже мені йшов 10-ий рік. Дали мені велику функцію – розставляти вози, якими приїхали гості. По обіді курцям не стало махорки. Вуйко Мартин каже: „Іди в село по махорку". Я не хотів йти, бо як лишити хату, де грають, їдять. Але вуйко був колись австрійський вояка, хитрий. Дав 20 грошів, то я вихором помчав по махорку.

Вечором музики перейшли до стодоли грати для молоді, бо старші вже „не до танців", хочуть тільки пити пиво. Стодолу прибрали за пару днів перед весіллям. Ми теж ще були „не до танців", але треба там бути і приглядатись з засіків по обох боках току. Тік – то тверда долівка, зроблена на твердо, де молотять ціпами збіжжя. І мої ровесники мали спати там в соломі, в засіках. Десь після півночі почувся крик: „Хлопці, наших б'ють!". Староста, кремезний дядько, з лопатою розігнав бійку, а ми не виставляли голів зі соломи і нам не попало.

На другий день, біля полудня, вже мій шваґер Василь везе музикантів до Нараєва, бо 7 кілометрів нести бубен і бас, то задалеко. Я дуже любив коні і впросився їхати. Верталися додому. Василь знав, що я люблю тримати віжки, і дав мені, яка то була радість! Коні були – лисі каштани. Батько плекав їх, то сусіди кепкували: якби не сипав тим каштанам стільки вівса, то був би ще багатший.

Потім були хрестини другої доньки Марини. Зима, багато снігу. Увечері веземо перину. Василів брат, Петро, кум з села Подусільна, веземо його родину з Псарів до Подусільни. Треба їхати через Бомків лісок. Я притулився до Василя, кажу: „Мені холодно". Поправді, то мені було моторошно в лісі.

У 1939 році почалася війна. Василя, покликали до польського війська. Я, 16-літній, залишився. Сестра з малими дітьми, мама, а батько помер в 1936 році. Той великий переворот люди, котрі ще живі, не забудуть. Як нас „визволили", щоб заслати на Сибір.

Гітлер напав на Сталіна в неділю, 21 червня. А в 1942 році я був покликаний до „Бавдінсту", під фронт, направляти залізні рейки і пости. Там було дуже погано. В Кракові по вишколі молодь забрали до фабрик. Так було зі мною аж до закінчення війни. Від 1949 року живу в США, але, коли випадає нагода, пориваю в солодкі спогади дитинства.

Лев Фігурський,
Йонкерс, Н. Й.

Т. Шевченко і М. Гоголь у монографії Юрія Барабаша

Лавреат Національної премії України імени Тараса Шевченка 2004 року Юрій Барабаш все життя присвятив дослідженню української літератури. Його монографія „Коли забуду тебе, Єрусалиме. Порівняльний аналіз життєвого й творчого шляхів Тараса Шевченка і Миколи Гоголя", як і її автор, має власну, тернисту біографію. Про це після бесіди з автором монографії написав Олексій Науменко, співробітник київського Інституту досліджень діяспори.

Поштовх до серйозного зацікавлення Юрія Барабаша літературою дав Микола Карпов – народний учитель з Обухівщини. Потім він вступив на журналістське відділення Харківського університету, яке пізніше об'єднали з факультетом журналістики Київського університету. Познайомився з поетами П. Тичиною, В. Сосюрою, М. Рильським, написав збірочку статей про українську поезію, що вийшла в Києві 1957 року. Потім ще одну видав у Харкові. Третя книжка була присвячена кінопрозі Олександра Довженка, що тоді в усіх викликала захоплення. 1969 року захистив докторську дисертацію в Київському університеті книгою про українську літературу 1920-их років. Згодом став директором Інституту мистецтвознавства, потім – директором Інституту світової літератури, заступником міністра культури СССР. Далі – важка хвороба. Повернувся до Інституту світової літератури науковим працівником, де й працює тепер.

Монографія „Коли забуду тебе, Єрусалиме..." відзначена найвищою державною нагородою України. Але початок цієї історії не такий щасливий, як її кінець. Коли у видавництві прочитали рукопис, то вжахнулися: цитуються висловлювання Т. Шевченка про Росію, про „москалів" і тому подібне. Це був безпрецедентний випадок. Історія тягнулася сім місяців: писали рецензії, думали, розмірковували... Суть зводилася до того, що Гоголь – російський письменник, „русский человек", і про українське коріння і культурні традиції не може бути й мови. Писали, що ця праця некоректна з наукової точки зору, бо „як можна рівняти Шевченка з Гоголем"? М. Гоголь, мовляв, письменник світового маштабу, і тому подібне. Це був випадок запеклої, нищівної цензури. Аж раптом озвався рідний Харків. Директор видавництва „Акта" Галина Федорецька запропонувала видати цю книжку. Навесні 2001 року автор привіз до Харкова свій матеріял, а у вересні того ж року відбулася презентація книги на книжковій виставці у Львові

Т. Шевченко і М. Гоголь довго жили в одному місці – в Петербурзі, але свідчень про їхні особисті контакти немає. Вони знали один одного заочно. Взагалі, проблему „Гоголь і Шевченко" першим поставив сам Т. Шевченко, який до останніх днів ставився до Гоголя з великою повагою, високо цінував його, як письменника і мислителя, дуже шкодував, що не мав змоги познайомитися з ним. Однак, висловлював і критичні зауваження на адресу М.Гоголя. Зокрема в передмові до другого, так і не здійсненого, видання „Кобзаря" Т. Шевченко писав: „На жаль, українці досі не пишуть своєю рідною мовою". І проводив паралелі з шотляндською літературою: себе порівнював з Робертом Бернсом, який писав рідною шотляндською мовою, а М. Гоголя – з Вальтером Скотом, котрий писав англійською, тобто чужою мовою, бо своєї по-справжньому не знав.

Щодо М. Гоголя, то він, по суті, і не знав Т. Шевченка. За єдиним свідченням 1851 року, за рік до своєї смерти, М. Гоголь сказав, що поважає Т. Шевченка як художника. Щодо літератури, то його дратувала „невироблена, мужицька малоросійська мова". Він вважав, що всі слов'яни – і чехи, і серби, і поляки, і українці – повинні писати мовою Олександра Пушкіна, „владичною мовою", тобто імперською.

Справа в тому, що питання російськомовности М.Гоголя – непросте питання. Українська літературна мова на той час не була розроблена належним чином. Тож М. Гоголь відчував, що не зможе цією мовою висловити те, що хоче, і досягти тих вершин, які ставив перед собою. А він завжди ставив собі наймаштабніші орієнтири, оскільки був людиною амбітною. Він прагнув стати письменником, щонайменше, загальноімперського маштабу. І не міг це зробити за рахунок батьківської хатньої мови, яку знав з дитинства.

Саме Т. Шевченко дав могутній поштовх до розвитку української літературної мови. А найголовніше, він дав поштовх українській національній свідомості, осягненню себе, ідентифікацією себе як українця.

І хоч М. Гоголь змушував себе стати російською людиною, у ньому все-таки жив українець. Це було глибоке душевне роздвоєння, що тривало до останніх його днів.

М. Гоголь був старший за Т. Шевченка на п'ять років. Т.Шевченко і ставився до нього, як до старшого, але водночас писав: „Ти смієшся, а я плачу, великий мій друже!". Тут Т. Шевченко виявив два аспекти ставлення до України. В цій антиномії вже криється зерно рівняння двох письменників. Проте Т. Шевченко

Юрій Барабаш

був скромною людиною. Він не писав „я створив", а лише – „я скомпонував".

Скромний і смиренний ззовні, всередині М. Гоголь був значно амбітніший за Т. Шевченка. Наприкінці свого життя він навіть претендував на ролю пророка, вчителя. У листах до своїх друзів, яких часом це ображало і дратувало, він радив, як вони мусять поводитися, що мають читати. Наприклад, уже старому Аксакову він писав: „Візьміть книжку Фоми Кимпійського і обов'язково щоранку перед сніданком читайте". Аксаков відповідав, що читав Фому Кимпійського ще тоді, коли про того нічого не чули. Губернаторові М. Гоголь писав, як треба бути губернатором. Дружині губернатора пояснював, що вона мусить робити. Поміщикові нагадував, який той має обов'язок перед Богом і своїми селянами, як він мусить вести власне господарство... М. Гоголь вважав, що має таке право.

Про М. Гоголя за кордоном існує величезна література. Багато вчених в Італії, Франції, Америці вивчають

(Закінчення на стор. 27)

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Весняний квіт – від Мороза

Група діячів української культури. Зліва: М. Мороз, Н. Лисанюк, О. Архипенко, Ю. Дивнич-Лавріненко, Євген Маланюк, Й. Гірняк, І. Сумик; другий ряд: В. Гординський, В. Возняк, М. Бутович, С. Гординський, 1957 рік.

М. Мороз. „Собор св. Юра", 1939 рік.

Прізвища „Мороз" – одне з найпоширеніших в Україні. Якщо вірити академічному мовознавству, що українські прізвища походять або від місцевости проживання, або від характеру людей, то власники прізвища „Мороз" (а їх можна зустріти від Сяну до Дону, і від Прип'яті до Чорного моря) мали б бути людьми кріпкими, гострими, холодного розуму, шпаркого темпераменту. Цей же Мороз, про якого ми поведемо мову, є до парадоксальности протилежним щодо всіх цих ознак. Чудовий мистець Михайло Ількович Мороз (народився 7 липня 1904 року в селі Пліхові на Тернопільщині, помер 27 вересня 1992 року в Статен Айленді, штат Ню-Йорк, США) був лагідним на вдачу, ліричного настрою, м'якого люблячого серця. Це швидше людина весняного квіту, літнього липневого вітерця, а не шпаркого зимового морозу.

Та все ж цей добрий чоловік виявився дуже життєздатним, бо його не здолали крижані морозяні вітри ні в поневоленій чужинцями Україні, коли він був молодим, ні еміграційні буревії, які він пережив у зрілі роки. Скінчив свій земний біг на 88-му році життя, залишивши по собі цілу картинну галерію першоклясних малярських творів, добру славу серед людей і, з милості Божого Промислу, гідне місце своїй душі біля престолу Спасителя як добрий християнин. Ми, в Україні й діяспорі, згадуємо Михайла Мороза в соту річницю від дня його народження передусім як одного з найвизначніших мистців портретного й пейзажного жанрів українського образотворчого мистецтва XX століття.

І не має великого значення, де знаходяться його картини (а вони є в престижних ґалеріях і навіть у Білому Домі у Вашінгтоні); головне, що вони несуть у собі український подих, стилістику українського малярства. Де б не були картини Веласкеса, вони лишаються еспанськими, а твори Сезана – французькими.

Одержавши різнобічну професійну освіту на Заході, зокрема у приватній Академії Рудольфа Жульєна в Парижі, Михайло Мороз ніколи не зрікся – ні словесно, ні пензлем – своєї належности до школи славного львівського мистця й педагога Олекси Новаківського. І хоч у своїх численних розмовах та інтерв'ю Михайло Мороз не любив заглиблюватися, до якого стилю чи напряму він сам відносить свою творчість, одначе його чудова кольористична симфонія свідчить, що він був одним з яскравих представників українського варіянту імпресіонізму. Як і попередні „великі стилі", скажімо ренесанс, бароко чи клясицизм, імпресіонізм не був приватизований однією школою чи однією країною, а виявився у багатьох дуже цікавих національних модифікаціях, маючи ряд спільних рис, і насамперед – квітучим, вражаючим розмаїттям барв. Потужні мазки Морозового пензля супроводжують його творчість від двадцятих до початку дев'яностих років XX століття. Це був добротний український імпресіонізм – в портретах, але насамперед у пейзажах.

Оскільки йдеться про майже три тисячі творів (таке число називають знавці його творчости), то виникає запитання: „Як міг мистець розвиватися, не повторюватися навіть у такому неканонізованому, нерегляментованому малярстві, як імпресіонізм?". Відповідь проста: М. Мороз сталий, вірний, міцний у стилі, але безконечно розмаїтий у манері! Тому кожний етап його малярської саги не схожий на попередній багатьма нюансами. І навіть нема достеменної подібности в окремих творах. Дарма, що М. Мороз часом один і той же мотив або об'єкт (скажімо, гуцульські краєвиди, пізніше Партенон в Атенах, Колізей у Римі, церкву в Гантері, штат Ню-Йорк, тощо) змальовував багато разів, з різних місць, при різних погодах, при різному освітленні. Вірність стилю при одночасній вибагливій зміні манери – ось сутність Мороза-мистця, його винахідливости й спостережливости.

За звичай припускається, що коли український мистець навчався, скажімо, у Франції, то його мистецтво в ділянці стилю, і навіть манери, повинно бути наслідувальним щодо Клода Моне, Поля Сезана чи ще когось. Українське мистецтвознавство радянської доби виробило дуже погану методику „наслідування", „впливів", „запозичень" з усіх усюд, а особливо з Московщини.

На доробок Михайла Мороза треба поглянути саме з неповторности його захоплень Божим світом. В концептуальному пляні пейзажі М. Мороза ближчі до романтичних пейзажів Тараса Шевченка, ніж до краєвидів усіх французів, разом узятих. Імпресіонізм М. Мороза краще родичається із старими й новітніми українськими мистецькими напрямами якраз захопленням – аж до благоговіння – гармонією, яка панує в природі і в самій людині. Цьому захопленню М. Мороза не навчили ні його французькі вчителі в академії Жульєна, ні навіть Олекса Новаківський. Бо воно нуртувало в ньому у генах. Барви, форми, мотив, ритміка – все це йде від захопленого, любовного сприйняття, а не є самоціллю чи, тим більше, штукарства, яке часто лежить в основі західних моделей імпресіонізму.

Михайло Мороз – знаменитий мандрівник. Мандрувати спонукали його не стільки обставини еміґрантського життя, скільки природний потяг до пізнання світу і відображення його на полотнах. Свій громадянський гарт і виразну національну свідомість він здобув у боях, разом із старшими братами, за Українську Народну Республіку. Був поранений, двічі хворів

(Закінчення на стор. 25)

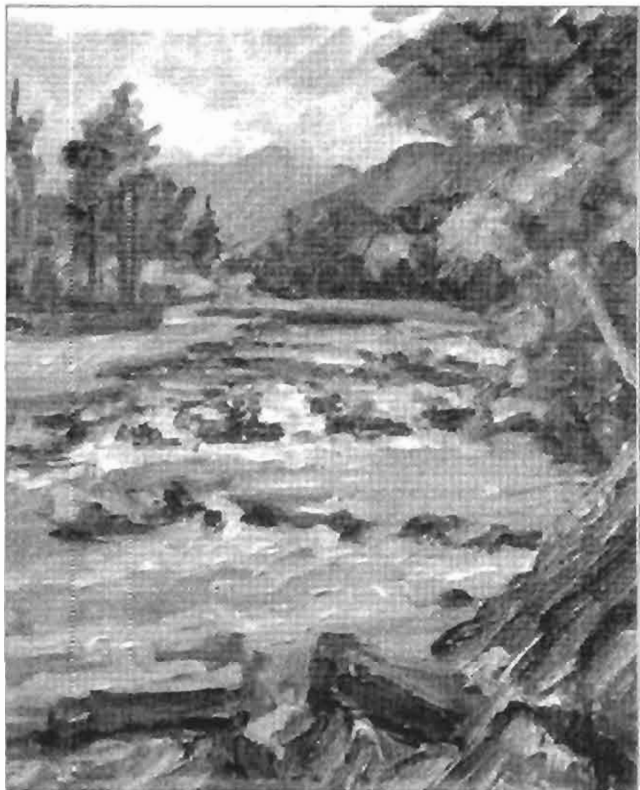

М. Мороз. „Кетскільський Черемош", 1967 рік.

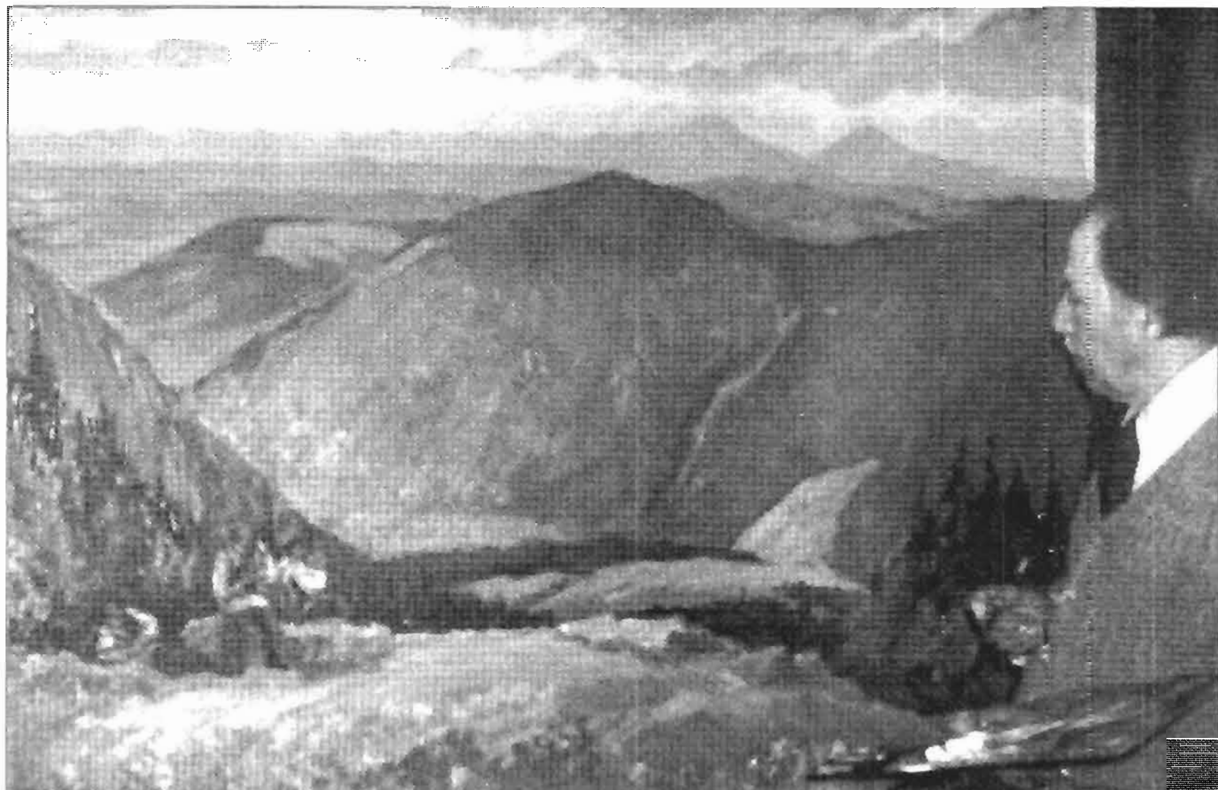

М. Мороз біля своєї картини з пейзажем Карпат

Весняний...

(Закінчення зі стор. 24)

на тиф. Та молодий організм переміг недуги, і Мороз бореться у 20-их роках за освіту: спочатку в гімназії, потім у Мистецькій школі О. Новаківського. Його талант помічають не тільки друзі й сам О. Новаківський, але Митрополит Андрій Шептицький та ректор Богословської академії Йосиф Сліпий. Школа Новаківського в роки навчання в ній М. Мороза (1923–1927) – це не тільки студії на Святоюрській горі в особняку мистця Яна Стики (особняк купив Митрополит Андрій спеціяльно для цієї школи) й численні літні, зимові, осінні поїздки в Карпати „на етюди". Отут, в районі гуцульського селища Космача, й почало формуватися Морозове „мистецтво вражень" (саме так можна було б назвати по-українському імпресіонізм) ще до його поїздки в Париж.

Карпатська малярська сага М. Мороза, його пейзажі гір і швидкоплинних річок-бистриць – непорівняння з тисячами інших малярських пейзажів цього краю, а його малювали багато мистців. М. Мороз уміє єднати елегію і драму в природі, епічне й ліричне відчуття, пливкість і контраст (картини „Весна", „Ріка", „Розтоп", „Довбушівські зводи", „Церква", „Космач"). Як і інші мистці, зокрема Іван Труш, М. Мороз захоплюється побутом і звичаями Гуцульщини („Водохрещі", „Гуцульське весілля", „Тужна пісня"), вродою гуцулів („Гуцулка Параска", „Синя чічка", „Княгиня"). Митрополит Андрій дає 1927 року 23-річному Михайлові стипендію, щоб трохи повчився малярству в мистецькій столиці світу – Парижі. Чотири роки Парижу (1927–1931) не зробили з Мороза европейця, що кпить з усього українського. Він там ще більше полюбив Україну. Мандруючи з Грищенком, Гординським, Хмелюком по Франції, а відтак зі своїм учителем О. Новаківським по Італії, М. Мороз мріє про свою майбутню працю – викладача мистецтва в Львівській Богословській академії.

М. Мороз ревно вірив у Бога, був активним християнином. У тяжкі часи Другої світової війни він – частий гість на Святоюрській горі. На ці роки припадають його прекрасні психологізовані портрети Андрія Шептицького, Климентія Шептицького, Йосипа Сліпого. У воєнні роки Михайло Мороз одружується з Іриною Гаврищук. В 1942 році народився в них син Ігор. Невдовзі мистець з родиною залишає отчий край і йде у світ на скитання. Звідав гіркого побуту в таборах біженців у Німеччині, голод і холод, але ні на день не полишав творчости.

Новий розквіт його таланту починається після переселення з родиною до США 1949 року. Углиб цієї велетенської країни їхати не захотів, а осів з сім'єю в Ню-Йорку. Саме місто з його уславленими висотними будинками-баштами його не вабило. М. Мороз запримітив дуже гарні околиці на північ від Ню-Йорку – Кетскільські гори, які своїми верхами й гамірними потічками нагадували Карпати. Тут роками й десятиліттями „священнодіяв" він зі своїми полотнами та мольбертами. У пейзажах цього краю, а також острова Статен Айленд, де невдовзі Морози купили дім і там оселилися, мистець домігся вражаючої виразности природи, яка зворушує душу своєю красою, розмаїтістю барв, монументальною величчю. Мистець понижує ліричну ноту, зате вивищує потужну життєву силу природи, якесь тріюмфальне буяння зелених дерев, оживляючу красу весни, пружність водяних потоків. Багато разів він малював океан, передаючи його велич і потугу його хвиль. Чотириразове відвідання Риму (1967–1975), а також материкової Греції дало мистцеві нову поживу й нові імпульси для створення цілісного образу „старої Европи" з її античними руїнами і новою культурою. Европейські мандри разом з дружиною Іриною поповнили доробок Мороза ще 50-ма пейзажами і портретами.

Як портретист, Михайло Мороз виразно тяжіє до психологізму, але при цьому не полишає концепції репрезентативного портрета, в якому доводить до досконалости чуття гідности людини. Серед 200 портретів в доробку Мороза – визначні релігійні діячі, насамперед Владики Шептицький і Сліпий, політики і громадські діячі української діяспори, автопортрети, портрети дружини Ірини та сина Ігоря.

Про них слід сказати окремо. Щасливе родинне і творче життя М. Мороза багато в чому завдячує дружині й синові. Ірина Мороз в найкращий спосіб забезпечила мистцеві добротне „запілля": лад і затишок удома, підтримку в усіх творчих починаннях. І рідко яка дружина, по упокоєнні мужа, змогла б так багато зробити для поширення знань про маестра, як вона, Ірина Мороз.

Дмитро Степовик,
доктор мистецтвознавства
і богослов'я

Досить ґрунтовну статтю про життя і творчість Михайла Мороза прислав також до редакції „Свобода" наш автор з Гуцульщини Дмитро Пожоджук, слушно підкресливши, що цей славетний український мистець був блискучим диригентом, організатором хорів. Щиро дякуємо Д. Пожоджукові за цей матеріял.

Вірші поета з України – на далекій Камчатці

Данило Кулиняк

ПЕТРОПАВЛОВСЬК-КАМЧАТСЬКИЙ, Росія. – 31 травня в Клюбі української культури при обласній бібліотеці ім. Крашеніннікова відбувся вечір поезії Данила Кулиняка. Ніла Висоцька, яка прожила на Камчатці понад 10 років, подарувала Д. Кулинякові книжку місцевого поета Святослава Поліщука, і у відповідь поет з України надіслав дві свої збірки. Камчатських українців зацікавила не тільки творчість цього поета, але й його доля. Він був на Чорнобильській АЕС під час вибуху і зазнав радіяційного враження.

Камчатський поет Сергій Котов навчався з ним в Херсонському мореплавному училищі і розповів, що Данила виключили з училища за антирадянську діяльність.

Народився Данило 2 квітня 1948 року в бойківському селі Старий Кропивник (на той час Дрогобицької, нині Львівської области), в родині священнослужителя Греко-Католицької Церкви.

„Владно кличуть мене
таємничі і рідні Карпати,
Де дрімучі ліси, неприступні,
вершини старі,
Де, як тури, ревуть
непокірні стрімкі перекати,
А на гривах потоків
кермують плоти плотарі…
Там дитинство моє залишилось,
жорстке, як Говерла,
А принадне таке,
як димок із далеких долин…
Гордочолі Карпати!
Ви в серці моєму не вмерли, –
Я ваш син“, –

пише Данило Кулиняк.

Данило Кулиняк зростав у багатодітній родині, яку переселяли кілька разів за церковну діяльність батька. В 1963 році вступив до мореплавного училища, бо мріяв стати капітаном далекого плавання. 16 грудня 1964 року його заарештували співробітники КГБ за створення молодіжної організації „Вісники свободи України". На громадському суді дехто вимагав розстрілу юнака, але його тільки виключили з мореплавного училища, оскільки молодіжна організація не встигла проявити себе у якихось діях.

П'ять років у місті Ромен він працював на посаді науковця в місцевому краєзнавчому музеї і постійно пропагував українську національну ідею, разом з однодумцями виготовляв та поширював „самвидав". „Майбутнє є збирання урожаю, що пращури посіяли давно. А ми його вирощувати маєм - сьогодні наливається зерно.

Батьків, дідів онуки не забули – глибоке небо завжди голубе.

Але хоч раз зневаживши минуле, ти назавжди зневажиш і себе“, - пише Д. Кулиняк

В березні 1973 року Д. Кулиняк виступив на захист Івана Дзюби, після чого був забраний до війська в Забайкалля. Повернувся в 1976 році. З дружиною Наталею Околітенко купили хатину в селі Лютіж, на березі Київського моря, де він став працювати інспектором рибної охорони. Він писав:

„Упаду маленькою пилинкою, Україно, в твій Чумацький шлях.

Проросту несмілою билинкою, Україно, на твоїх полях".

А далі чорнобильська трагедія, тяжка хвороба…

На початку вечора приємно здивували учні російської школи під керівництвом члена клюбу Гульнари Шкотіной, які показали уривок за книгою М. Гоголя „Вечір на хуторі біля Диканьки". Діти в українських шатах співали українську пісню, хоча серед них не було українців.

На вечорі звучала клясична музика у виконанні Валерія Кравченка (піяно) та Лева Зіневича (скрипка). Вірші читали Галина Скрябіна, Лариса Юхименко та Ніла Висоцька. Співали пісні на свої вірші Сергій Пономар, Анатолій Федорів та Вадим Шкотін. Читали вірші і камчатські поети – Генадій Барков та Валентина Могилевська.

Едіта Познякова

На вечорі українців Камчатки

Медаля для Христинки Махно

Христинка Махно

НЮ-ЙОРК. – Христинка Махно приїхала з України до Ню-Йорку чотири роки тому, а саме тепер завершила навчання у початковій Публічній школі ч. 169 в Брукліні.

Нещодавно у цій школі відбувся традиційний кінець року, у програмі події було проголошення найкращих учнів. Серед них є Христинка, проголошена першою ученицею з-поміж п'яти клясів цієї школи, здобувши титул „School Valedictorian". Її також нагородили спеціяльною медалею та чашею за усі успіхи у навчанні.

На випускному вечорі Христинка Махно мала семихвилинне слово, як найкраща з усіх учнів, в якому вона коротко оповіла про своє навчання та успіхи, привітавши авдиторію українською мовою.

Цей успіх Христинки можна справді дуже тепло вітати, коли брати до уваги її відносно коротке перебування на терені США, а з цим і короткі роки вивчення англійської мови.

Рівночасно вона успішно закінчила другий рік навчання в Українському Музичному Інституті в Ню-Йорку, у клясі скрипки (учителька Галина Ремезова). Христинка Махно часто виступає як юна співачка на українських імпрезах та фестивалях в Ню-Йорку, Йонкерсі, на „Лемківській ватрі" та інших. Свій спів вона вдосконалює під керівництвом Анни Бачинської.

Її батько – відомий поет, автор декількох збірок, учасник міжнародних поетичних зустрічей, Василь Махно, працює в Науковому Товаристві Шевченка в Ню-Йорку.

О. К.

To book a room or event call: (845) 626-5641, ext. 141
216 Foordmore Road • P. O. Box 529
Kerhonkson, NY 12446
E-mail: Soyuzivka@aol.com
Website: www.Soyuzivka.com

календар подій

2 ЛИПНЯ
Аскольд Бук – год. 10-та веч.

3 ЛИПНЯ
Славко Ставничий –
„Tiki bar“ 2 – 4 год. по пол.
Фолькльорний ансамбль „Черес“
4 – 6 год. веч. на свіжому повітрі.
Мистецька виставка
Ірени Гомотюк-Зелик.
Забава – „Темпо“ і „На здоров'я“.

27 ЧЕРВНЯ – 4 ЛИПНЯ
Перший табір „Пташат“.

2 – 4 ЛИПНЯ
Фестиваль з нагоди
Дня Незалежности Америки.

4 ЛИПНЯ
Виступ Славка Ставничого – „Tiki bar“
від 1 –4 год. по пол.
Забава – інформації в наступних числах „Свободи“.

10 ЛИПНЯ
Концерт хору „Думка“, год. 8-ма веч.
Забава – „Обереги“ – 10 веч.

4 – 11 ЛИПНЯ
Другий табір „Пташат“.

10 –17 ЛИПНЯ
Перший „Discovery Camp“.

17 ЛИПНЯ
Забава – Інформації в наступних числах „Свободи“.

21 ЛИПНЯ
Гуцульська вечеря. Виступ Олі
Художби-Фриз і Андрія Мілавського.

24 ЛИПНЯ
Забава – „Галичани“ – год. 10-та веч.

28 ЛИПНЯ
Гуцульська вечеря. Виступ Олі
Художби-Фриз і Андрія Мілавського.

31 ЛИПНЯ
Виставка кераміки
Дарії „Диці“ Ганушевської.
Забава – „Черес“– год. 10-та веч.

1 СЕРПНЯ
Відкриття тенісових змагань.
Виступ тріо Аскольда Бука.

1 – 6 СЕРПНЯ
Тиждень гольфа на Союзівці.

6 СЕРПНЯ
Кабарет Рона Кагута і Ігоря Бачинського – год. 10-та веч. (тільки для дорослих).

7 СЕРПНЯ
Концерт „Бараболя“ на свіжому повітрі у „Веселці“ – год. 2-га по пол.
Мистецька виставка родини Козаків.
Забава –„Буря“ – 10 год. веч.

6 – 8 СЕРПНЯ
Другий річний „Sports Jamboree“.

13 СЕРПНЯ
„Pub night“ – до звуків оркестри „Луна“.

14 СЕРПНЯ
Забава – „Луна“ – 10 год. веч.

14 СЕРПНЯ
Вибір Міс Союзівка.

15 СЕРПНЯ
Фестиваль – день Івано-Франківської области – інформації в наступних числах „Свободи“.

8 – 21 СЕРПНЯ
Традиційний український танцювальний табір ім. Роми Прийми Богачевської.

21 СЕРПНЯ
Концерт таборової танцювальної групи ім. Роми Прийми Богачевської і виступ Олі Художби-Фриз, год. 8-ма веч.
Забава – „Фата Моргана“ – 10 год. веч.

14 – 22 СЕРПНЯ
Тиждень клюбу „Suzie – Q“.

22 СЕРПНЯ
Фестиваль – день Тернопільської области, – інформації в наступних числах „Свободи“.

28 – 29 СЕРПНЯ
Фестиваль – дні Львівської області.
Забава – інформації в наступних числах „Свободи“.

3 ВЕРЕСНЯ
Забава – „Луна“– год. 10 веч.

4 ВЕРЕСНЯ
Забава – „Фата Моргана“ і „Темпо“.

5 ВЕРЕСНЯ
Забава – „Темпо“ і „Ворони“.

НОВІ ВИДАННЯ

Появилася перша збірка творів Юрія Мулика-Луцика

Д-р Юрій Мулик-Луцик

У Вініпезі вийшла перша збірка вибраних філософських творів професора д-ра Юрія Мулика-Луцика, народженого на Волині 31 листопада 1913 року, що пізніше жив і працював у Вініпезі і спочив 12 червня 1991 року. Збірку творів мислителя зібрав його земляк, студент, співпрацівник та друг о. д-р Степан Ярмусь, при співпраці дружини автора – Валентини Мулик-Луцик.

Книгу становлять понад 45 есеїстаттей автора, що друкувалися в різних видавництвах. Упорядник збірки у вступній статті „Юрія Мулика-Луцика повернути в інтелектуальні простори України!" пише: „Так, настає час, що лихою долею вигнаних колись кращих синів-дочок України на скитання по чужих країнах, – можна, і треба повертати на їхню Батьківщину. Дехто з них дочекалися цієї хвилини, а дехто не дожив до того, щоб довідатися, що Україна стала незалежною і що для неї вже можна працювати на рідній землі, не виснажуючись по не таких-то привітних закутках чужини. Хоч тій чужині треба бути вдячними за те, що оприютила-зберегла багато кого з нас, навіть дала нам нагоду працювати для збереження своєї української істотности й наснаги боротися за визволення своєї незабутньої батьківщини України".

Одним із тих, хто не дожив до тієї благословенної хвилини, щоб почути, що Україна стала незалежною, був Юрій Мулик-Луцик. Незвичайна людина, доктор філологічних наук, науковець, філософ – пристрасний працівник у царині науки, національного освідомлення, культури, зокрема релігійної мислі.

У книжці – 340 сторінок факсимільних репродукцій з різних видань. Тираж збірки – обмежений. Збірку рекомендується науковцям, студентам філософії, любителям релігійної думки, науки й взагалі культури.

о. Степан Ярмусь,
Вініпеґ, Канада

Книга про людину з гарячим серцем

У Видавництві „Золоті літаври" – Україна, Чернівці, 2003 року появилася книжка-монографія „Добром нагріте серце" авторства Нестора Мизака, присвячена пам'яті колишнього ректора Українського Вільного Університету, громадського діяча д-ра проф. Петра Гоя. Тверда художня обкладинка, друк і папір офсетний, 267 ст., наклад 500, багато групових, громадських світлин.

Проф. Гой – людина, гаслом життя якої була віддана праця українській науці, сприянню українській студіюючій молоді. Будучи довголітнім керівником Нюйоркської фундації УВУ, він став подвижником в здобуванні стипендійних фондів для студій українознавства. Він також засновник архіву і бібліотеки української діяспори. Залишив по собі пам'ять палкого українського патріота і громадського діяча.

Оксана Луцька

Докладну розповідь про цю книжку „Свобода" подала 4 січня в публікації о. Івана Майковича „Презентація книжки „Добром нагріте серце".

Книга київської дослідниці

Найновіше видання УІТ, Чернівецького університету та Національного університету „Острозька академія" – це книга київської дослідниці Людмили Сакади „Український історик – Генеза, тематика, постаті". Редактор Любомир Винар, наукові редактори Ігор Гирич, Юрій Макар. Київ-Ню-Йорк, 2003, 328 стор. Ціна 20 дол. (з пересилкою) за адресою: Ukrainian Historical Association, P.O.Box 312, Kent, Ohio 44240, USA.

У книзі, яка є першою в новій книжковій серії УІТ „Історіографічні студії", подано історію журналу, висвітлення на його сторінках теоретичних аспектів української історіографії, ролі та місця українських істориків, проблем спеціяльних галузей історичної науки, підхід до питань джерелознавства та його ролю у розвитку археографії.

Управа УІТ

Т. Шевченко...

(Закінчення зі стор. 23)

його творчість, пишуть про нього книжки. Дехто вважає М. Гоголя попередником літератури XX століття. Знаходять в його фантастичній прозі коріння майбутньої модерної та постмодерної літератури. Інші бачать в ньому відкривача російського національного характеру. Проте, як письменника, котрий сказав щось про Україну, його знають мало.

Цікаво, що російський письменник Володимир Набоков, котрий свого часу прочитав курс лекцій про М. Гоголя в одному з американських університетів, надзвичайно високо поставив „Мертві душі" і „Ревізора". Але при цьому зауважив: „Я з жахом уявляю собі, щоб М. Гоголь усе життя писав свої українські повісті". Тобто він вважав їх просто жартами, провінційною, несвідомою літературою. По суті, таке ставлення пішло ще від О. Пушкіна, який хоч і допоміг М. Гоголеві порадами та невеличкими рецензіями, підтримав обидві книги „Вечорів на хуторі біля Диканьки", але по-справжньому їх не зрозумів. Для нього це була весела екзотична Малоросія – теплий сонячний край, де люди співають, танцюють, жартують. Зрештою, так Україну сприймала тоді більшість росіян. За кордоном і досі не все розуміють в М. Гоголя. Проте, він має великий розголос і велику славу. Його люблять, читають, передруковують і вивчають. На жаль, цього не можна сказати про Т. Шевченка. Тут є об'єктивна причина.

Оманлива простота поезії Т. Шевченка не дає змоги вловити її в перекладі. До речі, те ж відбувається і з О. Пушкіним, якого за кордоном практично не знають. Взагалі, перекласти таку „просту, звичайну поезію" дуже важко. Це не Шекспір чи Гете, в котрих поезія філософськи насичена. Т. Шевченка за кордоном знають як великого українського поета, але відчути магію простого Шевченкового слова не можуть. Тим більше, вони не можуть уявити, чим була на той час Україна. Це об'єктивна причина. З другого боку, наша спільна провина, що ми лише говоримо про Т. Шевченка як поета світового маштабу, однак мало робимо, щоб розкрити цей маштаб, показати, в чому ж його глибина. Як він зміг піднятися від української провінційної дійсности до загальнолюдських проблем, до таких поем, як „Марія", „Неофіти", до таких надзвичайних філософських віршів, як „Минають дні, минають ночі..." і „Заворожи мене, волхве..."? Ці твори гідні того, щоб бути у всесвітній скарбниці лірики. Але вони не донесені людям в інших країнах.

І М. Гоголь, і Т. Шевченко не любили Петербургу. Хоча б тому, що приїхали з України до абсолютно чужого міста з неприємним для них кліматом. М. Гоголь сприймав Петербург як болото. Т. Шевченко виступає „на позовах" з Петербургом як імперським містом. Він нагадує про те, що в цьому болоті під прекрасними палацами лежать українські козацькі кістки, що саме тут забили Павла Полуботка. Через Петербург Т. Шевченко побачив усю криваву історію України, що була пов'язана з імперією. Врешті-решт ця імперія зробила з України околицю. Тож для Т. Шевченка Петербург – це символ національної ганьби і трагедії.

Багато українські мистців були змушені пройти шляхами М. Гоголя і Т. Шевченка. Відомо, що більшість славетних співаків Росії походила і походить з України. Ця традиція почалася ще з Розумовського, котрого перевезли колись до Петербурзької капелі. За радянських часів усе вирішувалось у Москві і на користь Москви. Хоч зараз зовсім інший час, інші умови, постаті далеко не того масштабу, як М.Гоголь та Т.Шевченко, однак „московський левіятан" досі поїдає українські таланти.

СЛУЖБИ БОЖІ НА СОЮЗІВЦІ

Під час літнього сезону,

починаючи від неділі, 4 липня 2004 р.

на СОЮЗІВЦІ

будуть відправлятися

ПРАВОСЛАВНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в каплиці св. кн. Володимира, о 10-ій год. ранку

о. Юрій Базилевський

Сто років тому „Свобода" писала...

В числі від 7 липня 1904 р.:

Четвертый Юлій. Свято Заявы Независимости Сполученых Державъ, вже минуло, а зъ нимъ и стрѣлянина та фаєрверки. Американцѣ выдають рікъ – річно кілька міліонівъ на штучні огнѣ, порохъ, и набоѣ, які зъуживають сего одного дня. Коштовна забавка – нема що казати. По примѣру Американцѣвъ идуть и Русины та стрѣляють на 4-го Джулая. Цѣкава рѣчь, скільки грошей выдали Русины на порохъ и т. ин. минулого Понедѣлка? Допевна годѣ се знати, але єсли Русинівъ є 300,000 въ Сполученыхъ Державахъ, а кождый выдавъ лишь одного цента на револьверы, фаєркракерсы и т. д. то загаломъ на сѣ дурницѣ выдали Русины 300.000 центівъ або 3 тысячѣ долярівъ! И чи не шкода тихъ грошей? Чи не лѣпше булобъ выдати ихъ на яку корыстну рѣчь, або на яку патріотични цѣль якъ Народный Фондъ, або Еміґраційный Дімъ? На жаль, Русинъ не навчивъ ся ще ґаздувати въ Америцѣ. На чужі цѣли або на дурницѣ – все грошѣ знайде, але на рѣчи, котри дѣйство щось варта, котрі могуть принести корысть загалови – на це у него нема.

Зъ Лемківщины. У насъ збираєсь на лихі часы. Панує неустанна погода безъ каплѣ дощу. Сонце страшно докучає, травники, пасовиска и сѣножати по сухихъ мѣсцяхъ геть повысихали. Зеренце задрібнѣло зъ великой посухи, тілько озимина красна, а ярина геть задрібнѣла, въ деяких мѣсцяхъ жадного хісна не принесе. Капусты отомъ часѣ вже неразъ були поокопувані, а сего року въ Петровімъ постѣ доперва садять вечерами и воду носять, поливають. Такъ люде бѣдують, але праця ихъ не дуже користна; якъ скропило въ Суботу по Русальохъ такъ пізнѣше не є и не є дощу.

* * *

Письма надіслані на конвенцію Р. Нар. Союза.

Сьвітла Конвенциє Союза!
Десять літ вже нині
Щасливо минає,
Як наш Союз руский
Славно розвиваєсь.
Нехай же так Союз
Сияє віками,
Нехай сьвіт пізнає,
Що ми Русинами.
Мати Русь велика
Україна з нами,
Стане єще висше
Вспільними силами.
Держім ся ж Союза
Чисто рускої волі
А діждем ся в сьвіті
Лучшой красшой долі.

Желаючи як найкрасшого розвою і сьвітлої будочности нашій орґанізації, кличу „Вперед!"

Матвій Семенюк
Cadwallader, Pa.

* * *

Lansford, Pa. Делєґатамъ и урядникамъ Руского Народного Союза, мы лянсфордскі Русины, члены Р. Н. Союза, засилаємъ просьбу, щобы на тій ювилейній Конвенціи ухвалили, щобы наша орґанізація лѣпше розвивала ся якъ до теперь, и най Богъ опѣкуєсь нею. А Вамъ всѣмъ желаємо „Многая и благая лѣта".

Писали **Андро М.** и **Petro G.**

В числі від 14 липня 1904 р.:

Голосы представителѣвъ европейской культуры про самостійність украиньского народу. Вѣдома рѣчь, що московській царь „указомъ" зъ р. 1876 выдавъ варварській заказъ уживати украинской мовы въ школахъ, урядахъ та літературѣ. И хочь поступъ та культура въ Европѣ пішли відъ того часу далеко на передъ – стогне ще й до нинѣ украинській народъ въ Росіи підъ тягаромъ згаданого „указу".

Заказати трийцять міліонамъ даного народу уживати матерньой мовы въ публичнімъ житю – це найбрутальнѣйшій вчинокъ, якого допустив ся коли царь-деспотъ!

Тожь не диво, що, хочь „указъ" сей, не нынѣшный, вінъ пригадуєть ся вѣчно руській суспільности, бо вінъ впяливъ ся въ кровъ и кости єи культурного розвою. Не давно передруковала сей „указъ" „Рутеніше Реві", що выходить відъ 3 роківъ у Вѣдни на нѣмецкій мовѣ, та въ слѣдъ за симъ поспытала ріжныхъ вченыхъ и політиківъ европейськихъ про ихъ гадку въ сѣмъ напрямѣ. Понизше подаємо письма, котрі у відповѣдь наспѣли до редакціи „Рутеніше Реві".

Дословный перекладъ на руську мову звучить:

Адольфъ Гединъ, посолъ до шведського парляменту въ Штокгольмѣ: „Вы справдѣ не въ силѣ з'ображити собѣ остовпѣня, якого я дізнавъ, застанавляючи ся надъ квестією, котру відкрыває намъ „Рутеніше Реві" въ своихъ выводахъ. Мы, на жаль, вже трохи призвычаили ся до переслѣдуваня, котре терплять наші скандинавські братя въ Шлесвѣку та Ляхи въ Прусахъ відъ пруського ряду. Але російська система духовного морду, морального знасилуваня – прямо чудує насъ. Це нечуваный ступѣнь вырафінованя. Сеся перемѣна мовы, оперта на злочинно-довільній та абсурдній назвѣ (малоросійській) змѣряє до той цѣли, щобы руську мову и руську народність підчинити великоросійському (московському) народови (...).

В числі від 21 липня 1904 р.:

„Свобода" роздасть зовсѣмъ безплатно 12 курсівъ Мѣжнародныхъ Кореспонденційныхъ Шкіль тымъ 12 дѣтямъ, дѣвчатамъ або хлопцямъ, котрі до дня 1-го Септембра 1904 зберуть найбільшу суму грошей на Руській Народный Фондъ въ Америцѣ. Всѣ зібрані грошѣ підуть до касы Руского Народного Фонду.

* * *

Наукові курсы у Львовѣ. „Товариство прихильників української літератури, науки і штуки", про якого засноване мы згадували въ своимъ часѣ, зазначило вже свою дѣяльність тымъ, що устроило у Львовѣ высші наукові курсы, щось въ родѣ університету, въ котрімъ відбувають ся выклады головно зъ обсягу украинськой науки. Проф. Грушевській дає повный огляд исторіи Украины-Руси, д-ръ Франко повный оглядъ исторіи украинськой літературы, проф. Вовкъ зъ Парижа выкладає про украинську етноґрафію, Микола Ганкевичь выкладає історію революційныхъ рухівъ въ XIX столѣтю въ Західной Европѣ, проф. д-ръ Студинській дає оглядь добы Маркіяна Шашкевича, професоръ гімназии зъ Коломыѣ п. Раковській выкладає про походженє чоловѣка.

Мову того часу збережено

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Микола Копчик. „Які чудові шляхи Господні" – вірші, присвячені пам'яті дорогого отця Степана Рисея. Видавництво „КОЛО", Дрогобич, 2004 рік.

Лонгин Цегельський. „Від легенд до правди" – спомини про події в Україні, пов'язані з Першим листопадом 1918 року. Д-р Л. Цегельський (1875-1950) – видатний український політик, активний учасник створення ЗУНР і її перший міністер внутрішних справ, а після Акту Злуки – заступник міністра зовнішніх справ УНР. Його спомини, без сумніву, належать до найзначніших творів української мемуарної літератури – як з огляду художнього, так і з уваги на глибину і сміливість думки. Видавництво „Свічадо", Львів, 2003 рік.

Українське історичне товариство. „Михайло Грушевський – 'Наша політика', матеріяли до історії конфлікту в НТШ 1913 року". Грушевськіяна, том 7. До цього видання крім названої праці М. Грушевського, увійшов також відгук на неї Степана Томашівського „Наша політика і професор М. Грушевський". Видавництво „КОЛО", Ню-Йорк – Дрогобич 2003 рік.

НА ДОЗВІЛЛІ

Поруч з першим космонавтом світу

Анатолій Гороховський

Початок робочого дня 12 квітня 1961 року на Львівській студії телебачення, де я працював головним редактором громадсько-політичних програм, не передбачав чогось надзвичайного. На традиційну редакційну нараду зібралися редактори, режисери, їхні помічники для обговорення програм, які вже були показані телеглядачам, а також програми телевізійного мовлення на наступний тиждень.

Раптом подзвонили з Українського республіканського комітету з радіомовлення і телебачення про те, що незабаром з Москви буде передана важлива урядова інформація. Почалися різні здогадки. А йшлося про перший у світі космічний лет людини – радянського летуна Юрія Ґаґаріна. Львів тоді ще не приймав програм Центрального телебачення, тому треба було негайно дістати портрет Ю. Ґаґаріна. Працівники Львівського поштамту допомогли вирішити цю проблему, завдяки чому телеглядачі мали можли-вість познайомитися з людиною, яка першою побачила нашу плянету з космосу.

Програма велася не за здалегідь написаним сценарієм. Запрошені до розмови люди мали можливість говорити те, що думали, а не за попередньо складеними редакторськими текстами, як це було заведено в СССР.

А незабаром Юрій Гагарін побував у Львові, який був обраний місцем проведення фестивалю радянсько-чехословацької молоді. Організатори фестивалю запросили на свято Юрія Ґаґаріна. Однак зустрітися з першовідкривачем космосу і взяти у нього інтерв'ю вдалося тільки кільком журналістам столичних видань. Мені допоміг один з військовиків Прикарпатського військового округу, який попередив, що у штабі повітряної армії передбачається зустріч авіяторів з Юрієм Ґаґаріним. На розмову з космонавтом мені дали всього п'ять хвилин, а я ж підготував десяток запитань, які довелося скоротити.

Спершу я розповів Ґаґаріну про те, як наше телебачення відгукнулося на космічний лет, познайомило телеглядачів з його портретом. А потім запропонував перше запитання:

– Чи були в складі загону космонавтів українці?

– Безумовно були, хіба може без них творитися історія?

– Подасте конкретний приклад?

– Це неважко зробити. Моїм вірним другом і товаришем є Павло Попович – не тільки відмінний космонавт, але й організатор всіх наших розваг. Завдяки йому ми полюбили українські народні пісні і навіть навчилися їх співати.

– Яка українська пісня найбільше припала вам до душі?

– „Розпрягайте хлопці коней та й лягайте спочивать". Мені видається, що цю пісню знають далеко за межами України, адже вона мелодійна, а я люблю ті музичні твори, в яких є серцевина, тобто мелодія.

– Чи доводилося вам зустрічатися з науковими працями українців в галузі ракетної техніки ?

– Ви, певно, маєте на увазі Юрія Кондратюка?

– Саме його.

– З його працями я мав нагоду ознайомитися.

– І останнє за питання: коли в реклямних оголошеннях можна буде побачити розклад руху ракетопланів, скажімо, на Місяць чи іншу плянету сонячної системи?

– У тому, що такі лети можливі і вони з часом стануть реальністю, я не сумніваюсь. Мені видається, що ця мрія збудеться десь в середині наступного століття.

На прощання Ґаґарін подарував мені своє фото з дарчим написом. Дуже шкодую, що при переїзді до Америки воно було втрачене разом з валізою, в якому знаходилося.

Пам'ять про перебування Ґаґаріна у Львові зберегли мешканці міста. Після кожного успішного лету в космос ракети з людьми Центральне телебачення у Москві влаштовувало „Зоряну естафету", на якій вшановували залогу. А львівські кондитери відгукувалися на цю подію новим сортом цукерок, або ж спеціяльно виготовленим тортом, який працівниці Львівської кондитерської фірми „Світоч" везли на студію телебачення в дарунок космонавтам. Зазвичай ділити привезений на українському вишитому рушникові торт доручалося Юрію Ґаґаріну, який був закоханий у вироби фірми „Світоч". Львів'яни назвали його ім'ям одну з вулиць міста, а також палац спорту.

9 березня 2004 року Юрію Ґаґаріну сповнилося б 70 років. Мене зацікавило як на батьківщині космонавта відзначили ювілей? З цим запитанням я звернувся до дочки Юрія Ґаґаріна - Олени, яка працює директором Кремлівського музею в столиці Росії. В кінці березня вона перебувала в Ню- Йорку на відкриття виставки в Метрополітальному музеї.

– 70-річчя батька було широко відзначене громадськістю Москви. В концертній залі „Росія" з цієї нагоди відбулися урочисті збори, а потім – великий концерт за участю провідних акторів країни. На концерті були виконані пісні, які любив Ґаґарін.

– Чи брав батько з собою якісь сувеніри?

– Він мав бажання взяти сувеніри, до яких звик, а також записи пісень, які любив і сам виконував, однак цього зробити не міг через обмеження ваги вантажу.

– Чи готувався ваш батько до наступного лету в космос?

– Так, готувався, він був дублером космонавта В. Комарова.

– Чи довелося йому бути в Америці?

– Він був в Ню-Йорку лише проїздом.

– Після загибелі батька вашій родині хтось допомагав?

– Не можу сказати, що нам хтось особливо допомагав.

– Певно, у вас була якась особлива пенсія?

– У мами була звичайна пенсія.

– Ваша матір не влаштувала свого особистого життя?

– Ні.

– Ваш батько загинув 27 березня 1968 року в авіяційній катастрофі, про причини якої існують різні версії. Що ви скажете з цього приводу?

– Я про це говорила не один раз. Намагаються щось знайти, щось шукають, вигадують. Не знаю, для чого це робиться. Однак, які б дурниці не говорили, щоб не пригадували, в свідомості людей образ мого батька залишиться таким, яким його знали тоді, в 1960-ті роки.

– У вас є дочка Катерина. Чи не збирається вона присвятити життя космонавтиці?

– Вона мріє стати археологом.

Коли було закінчене підготування до старту ракети і дано команду ввімкнути двигуни, Ґаґарін сказав: „Поїхали". Так щоразу говорив його інструктор з льотної справи Марко Галай. Тепер цей вислів став крилатим.

Як перший космонавт світу грав у волейбол

Від редактора Л. Хмельковського: *У 1963 році я гостював в Криму у свого приятеля зі спільного перебування в дитячому будинку Леоніда Дмитрука. Леонід працював фотографом у військовій санаторії, де відпочивали космонавти, тож я попросив його зробити фотографію першого космонавта Землі Юрія Ґаґаріна. Наступного дня я мав аж чотири світлини. Пізніше я подав їх до газети, у якій тоді працював, і головний редактор охоче узяв три з них, а останню не дозволив вміщувати, тому що на ній летун відбиває м'яч у падінні, а „радянські космонавти не падають". Тепер маю можливість показати у „Свободі" усі 4 світлини зі свого архіву.*

Прощальний травень...

На видноколі різнобарвного американського континенту погасла ще одна українська зірка. Яскрава і велична, багатогранна зіронька – творча особистість, яка усе своє натхненне життя трудилася на славу рідного народу. Її сонячна творчість впишеться золотими літерами у скарбницю української культури. Ім'я їй – Рома Прийма Богачевська. Талановита танцюристка, хореограф, педагог, вірна і любляча Доня, Мати, Дружина.

І найбільша велич її не в тому, що вона сяяла поміж нас, а в тому, що своєю невтомною працею засвічувала серця інших, прилучаючи до краси, до гармонії, зігрівала наші душі, наснажувала гордістю серця молодої української спільноти за приналежність до великого Роду.

Концертні програми її численних вихованців , зокрема її обдарованих „Сизокрилих" будили козацький дух, українську звитягу, вели нас до глибинних джерел пізнання правдивої історії своєї багатостраждальної і героїчної Батьківщини.

Схилімо нині додолу наші національні знамена... Пішла за межу вічності достойна донька України... Доземний уклін і Вічна наша пам'ять вам, дорога пані Ромо. Хай легко літається світлій душі вашій у небесних просторах над Верховиною, понад Україною.

Святослава Ґой-Стром,
заслужений працівник культури України,
Ґлен-Спей

Віра Левицька (1916–2004 р.)

(У 40-ий день смерти)

40 днів тому Віра Левицька, примадонна українського театру, стала перед маєстатом смерти. Прийшли бурхливі хвилі болю і жалю за втраченою для нас творчою особистістю, вірною слугинею античної Мельпомени.

Прийшло натомість усвідомлення, що у світі потойбіччя стала вона з гідністю і властивою їй красою перед світлим Престолом Господнім і своїм глибоко проникливим голосом промовила: „Господи, я виконала визначену мені ролю у страдженному українському театрі".

І проходить тоді на уявному екрані рефлекс її творчого життя, повного драматизму. Це вона проходить по помості сцени Оперного театру у Львові в ролі королеви Ґертруди (у „Гамлеті"). Величний хід, королівський жест, владний, але глибокий – зболілий голос у драматичній ролі. Це вперше прорікала своє слово Ґертруда на українській сцені. Її голос проймав усю істоту разом з усвідомленням Шекспірової правди: „Щось недобре діється в Данському королівстві".

І ось новий рефлекс давньої прем'єри „Камінного господаря" Лесі Українки, гідного й оригінального переспіву прославленого „Дон Жуана". Це Віра Левицька в постаті донни Анни, безжалісної, владної й холодної еспанської героїні. Артистка з Божої ласки співає тут з автором твору, доповнює його своєю грою, голосом, красою. Тут Віра Левицька стала наче прототипом пристрасної і владної еспанки. І ми не знаємо, чи була колись на світовій сцені краща донна Анна в Шекспіровім архитворі.

І ще один рефлекс з минулого: це вже виступ Віри Левицької в ролі протаґоніста вповні ориґінальної своїм задумом і сюжетом драматичної поеми Лесі Українки „Йоганна – жінка Хусова". Вона – Йоганна, що залишила багаті хороми свого мужа Хуса, купця з властивою йому тихою й душевною порожнечею, і пішла вслід просвітленої постаті Спасителя-Учителя. Після того, як була свідком найстрахітливішої події розп'яття і смерти улюбленого Учителя, Йоганна повертається до дому свого мужа з подружнього обов'язку і мовчки терпить наругу й негідні звинувачення від нього.

Просвітлено трагічною стає її краса і самосвідомлення своєї невинности і досмертної вірности Спасителеві. Це лише рефлекс минулого, але вічно живого у скарбниці нашого духа.

Велике амплуа було у Віри Левицької – не передати тут усіх її ролей у різних українських театральних трупах. Були це ролі з народного життя (Анна в „Украденому щасті"), історичні ролі (Ярославна у „Слові о полку..."), характерні (як мадам Аполінера в „Народнім Малахії" Миколи Куліша), ролі в оперетах, в п'єсах з античного репертуару (Ісмена в „Антиґоні" Ануї).

Та зупинімося на закінчення на „лебединій пісні" великої артистки: „Медеї" Ануя, за Еврипідом. Режисер – Володимир Шашаровський, давні досвідчені актори – Богдан Паздрій, і незабутня Мура Степова. Ідея і фінансування сина – Юрія Левицького. Це – дар для над усе улюбленої матері. Прем'єра в 1970 р. в Ню-Йорку появляється на сцені – ні, не Віра Левицька, а сама Медея. Це було наче повне втілення її – здавалося– зупинилося биття серця... В свідомості виринув сюжет невмирущого Еврипіда, Медея – в осяйній діядемі з холодним відблиском трагізму: любов і жагуча ненависть сплелись у одно, а жертвою стало життя невинних...

Віра Левицька просіяла востаннє як метеор на небосхилі. Вона вклала в цю ролю досвід всього свого творчого життя. Це була не лише українська театральна поява; це була світова поява. Віра прийняла її як виклик долі. І перемогла.

А на кінець згадаємо одну радіопередачу, за яку вже відповідала Вісія Блавацька: це апологія Володимирові Блавацькому в 1953 р. після його смерти. Вірні актори – давні й досвідчені члени його ансамблю висловлювали в поетичній формі свою любов, вірність і вдячність режисерові і великому учителеві, що осиротив їх. Драматично глибоко враженим подією звучав голос Віри Левицької у цьому ансамблі, а були там ще всі наші актори: Богдан Паздрій, Ліза Шашровська-Чепіль, Вісія Блавацька, Мура Степова, Пілот Рудакевич, Мущиха Мельник-Сухарева, Володимир Шашаровський, Марійка Лисяк, Володимир Мельник, Володимир Карп'як. Це був „Тренос" українського театру.

Наталія Пазуняк,
Філядельфія

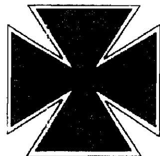

ПРЕЗИДІЯ ВИДАВНИЦТВА „ЛІТОПИСУ УПА"
ділиться сумною вісткою з друзями по зброї
та українською громадою, що 28 червня
2004 р. в Чикаго, США відійшов у вічність

сл. п.

д-р МОДЕСТ РІПЕЦЬКИЙ „ГОРИСЛАВ"

нар. 27 грудня 1921 р. у Львові.

Колишній член визвольних змагань Української Повстанської армії, лікар Лемківського куреня УПА, надрайоновий провідник СБ надрайону „Бескид", активний визначний член ОУН, активний член Середовища УГВР, член і голова Об'єднання кол. Вояків УПА США і Канади, довголітній голова Видавничого комітету „Літопису УПА", редактор книг „Літопису УПА", член Редакційної ради Відділу джерел історії національно-визвольної боротьби XX століття при Інституті української археографії АН України, Голова Ради ТзОВ „Літопис УПА" у Львові, Голова Правління Благодійного Фонду „Літопис УПА" у Львові, член Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2 липня 2004 р. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Дружині Покійного Марії, синові Андрієві з дружиною Рутою і доньками Маєю і Зоєю та синові Юркові з дружиною Наталією і синами Андрієм і Данилом, сестрам Ользі, Марії і Тересі та братові Романові з дружиною Марією і членам дальшої родини в Канаді і в Україні висловлюємо наші щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу, в пам'ять Покійного, родина просить складати пожертви на „Літопис УПА": P.O. Box 97, Stn. „C", Toronto, Ont. Canada M6J 3M7, або на Український Музей в Чикаго, відділ приміщення Літопису УПА.

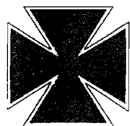

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ВОЯКІВ УПА США і КАНАДИ
ділиться сумною вісткою з друзями по зброї
та українською громадою, що 28 червня 2004 р.
в Чикаго США, відійшов у вічність

сл. п.

д-р МОДЕСТ РІПЕЦЬКИЙ „ГОРИСЛАВ"

нар. 27 грудня 1921 р. у Львові.

Колишній член визвольних змагань Української Повстанської армії, лікар Лемківського куреня УПА, надрайоновий провідник СБ надрайону „Бескид", активний визначний член ОУН, активний член Середовища УГВР, член і голова Об'єднання кол. Вояків УПА США і Канади, довголітній голова Видавничого комітету „Літопису УПА", редактор книг „Літопису УПА", член Редакційної ради Відділу джерел історії національно-визвольної боротьби XX століття при Інституті української археографії АН України, Голова Ради ТзОВ „Літопис УПА" у Львові, Голова Правління Благодійного Фонду „Літопис УПА" у Львові, член Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2 липня 2004 р. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Дружині Покійного Марії, синові Андрієві з дружиною Рутою і доньками Маєю і Зоєю та синові Юркові з дружиною Наталією і синами Андрієм і Данилом, сестрам Ользі, Марії і Тересі та братові Романові з дружиною Марією і членам дальшої родини в Канаді і в Україні висловлюємо наші щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу, в пам'ять Покійного, родина просить складати пожертви на „Літопис УПА": P.O. Box 97, Stn. „C", Toronto, Ont. Canada M6J 3M7, або на Український Музей в Чикаго, відділ приміщення Літопису УПА.

У 15-ТУ НЕЗАБУТНЮ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

бл. п.

РОМАНА КОРОЛЯ

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

12 липня 2004 р.

у катедральному соборі св. Юра у Львові, Україна;
у церкві Пресвятої Богородиці в Рогатині, Україна;
у церкві в Ґленкові;
у церкві св. Михаїла в Йонкерсі.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:

дружина – АННА
дочки – МАРІЯ КОНДЖІАНО з чоловіком ДЖЕРІ
– ГАЛЯ ГОЛОВІНСЬКА
внучки – ХРИСТИНА МОРАН з чоловіком ДЖІМІ
– ТАНЯ ГЕЙСІ з чоловіком РІЧІ
правнучки – АДРІЯНА МОРАН
– МАРИССА МОРАН

В пам'ять Покійного жертвую 100 дол. на Патріярхат.

Дружина АННА КОРОЛЬ

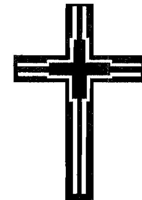

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 28 червня 2004 р. відійшов у вічність на 83 році життя наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДО і БРАТ

бл. п.

д-р мед. МОДЕСТ РІПЕЦЬКИЙ „ГОРИСЛАВ"

нар. 27 грудня 1921 р. у Львові, Україна

Лікар, український патріот, визначний учасник УПА і довголітній голова видавничого комітету Літопису УПА, Провідний член Середовища УГВР, член Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади і член УЛТПА.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 2 липня 2004 р. в катедрі св. о. Миколая в Чикаго. Тіло Покійного похоронено на цвинтарі св. о. Миколая.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина – МАРІЯ
сини – АНДРІЙ з дружиною РУТОЮ і донями МАЄЮ і ЗОЄЮ
– ЮРІЙ з дружиною НАТАЛІЄЮ і синами АДРІЯНОМ і ДАНИЛОМ
сестри – ОЛЬГА, МАРІЯ і ТЕРЕСА у Львові
брат – РОМАН з дружиною МАРІЄЮ і донькою ОЛЕЮ у Львові
свати – ЯРОСЛАВ і ЯРОСЛАВА ПАНЧУКИ
– МИРОСЛАВ і ОЛЕКСАНДРА КОЛЕНСЬКІ

та ближча і дальша родина в США, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на Український Національний Музей, 721 Oakley Blvd, Chicago, IL 60612 або на Літопис УПА c/o Ripeckyj Family, 5340 N. Lowell Ave, #208, Chicago, IL 60630.

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР і ПОЛІТИЧНА РАДА ОУНз
діляться болючою сумною вісткою з членами і всім громадянством, що 28 червня 2004 р. в Чикаго, Іл.
на 83-му році життя, відійшов у вічність

бл. п.

д-р МОДЕСТ РІПЕЦЬКИЙ „ГОРИСЛАВ"

курінний лікар УПА, учасник бойових дій УПА в Самбірщині і на Лемківщині, учасник рейду УПА до Німеччини в 1947 р., член ОУН, ЗЧ ОУН і ОУНз та її Політичної Ради, керівник безпеки Крайового Зв'язку (КЗ) ЗЧ ОУН, провідний член Середовища УГВР, Голова В-ва „Літопису УПА", член Об'єднання колишніх вояків УПА в США і Канаді.

Дружині Марії і синам Андрієві та Юркові з родинами складаємо глибокі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого незабутнього МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і БРАТА

бл. п.

ЄВГЕНА ШИПАЙЛА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

9 липня 2004 р. – в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.
та
8 липня 2004 р. – в Свято-Миколаївській церкві, в Торонто, Канада.

Про молитви за спокій душі Покійного просять

дружина ВОЛОДИМИРА
сестра ОЛЕКСАНДРА

З великим жалем і смутком повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 7 червня 2004 р. на 77-му році життя відійшов у вічність

бл. п.

ЛЕОНІД ПЕТРОВИЧ ЧУДОВСЬКИЙ

ПАНАХИДА була відправлена 11 червня 2004 р. у похоронному заведенні Д'Есопо у Ветерсфілді, Кон.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у суботу, 12 червня 2004 р. в українській православній церкві св . Володимира Великого.

Тіло Покійного поховано на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

дружина	– ВАЛЕНТИНА
сини	– ВІКТОР з родиною
	– ВОЛОДИМИР
	– АНДРІЙ
сестра дружини	– ЄВДОКІЯ ПОПЕЛЬ з родиною
брат дружини	– ІВАН ШИРАЙ з родиною
в Україні:	
брат	– ВОЛОДИМИР з дружиною НАТАЛКОЮ
племінник	– ЛЕОНІД з родиною
племінниця	– НАТАЛЯ з родиною

Вічна Йому пам'ять!

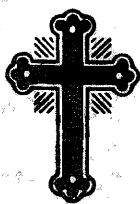

Ділимося сумною вісткою з родиною і знайомими, що 18 червня 2004 р. упокоїлася в Бозі наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ІВАННА МАСЛОВИЧ
з дому СКОРИК

ПАНАХИДА і ПАРАСТАС відбулися у понеділок, 21 червня 2004 р. в похоронному заведенні Сенько в Брукдині, Н.Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 22 червня 2004 р. в церкві св. Духа в Брукдині, Н.Й.

Покійну поховано на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурзі, Н.Й.

В глибокому смутку залишені:

муж	– КИРИЛО МАСЛОВИЧ
син	– ЮРІЙ з дружиною ІРЕНОЮ
доньки	– ВІРА з мужем РОМАНОМ
	– АЛЕКСАНДРА з мужем ОЛЕСЕМ
внуки	– ОЛЕНКА, ВОЛОДИМИР, НАТАЛКА, КАТРУСЯ АНАСТАЗІЯ і РОМАН
сестри	– МАРІЯ ЗУБ з родиною в Канаді
	– АННА КРАВЕЦЬ в Канаді
братова	– МАРІЯ МАСЛОВИЧ і родина
свати	– ЕМІЛІЯ РОЙОВСЬКА
	– ВАЛЕНТИНА і МИРОСЛАВ ВОЛОСЯНСЬКІ.

Вічна Її пам'ять!

2 ЛИПНЯ В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ невіджалуваного дорогого МУЖА і БАТЬКА

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ПАПУГИ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ

5 липня 2004 р. у церквах:

св. Юра у Ню-Йорку;
св. Володимира в Елізабеті;
в Римі;
в Україні.

Просимо рідних і приятелів згадати Покійного та помолитися за спокій Його душі.

Дружина КАТРУСЯ, дочки з родинами, внуки та правнуки.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього заснула вічним сном 18 липня 2002 р. по тяжкій недузі наша найдорожча МАМА, БАБУСЯ, ПРАБАБУСЯ, СЕСТРА та ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ СКРОБАЧ
з роду БАРАНОВСЬКИХ

Наша щира подяка Владиці Іннокентію Лотоцькому за очолення похоронних відправ, за прощальні слова в часі Служби Божої, та за довголітню приязнь і молитовну підтримку.

Щира подяка нашому парохові о. Богданові Налисникові, о. Володимирові Гудзанові, о. митратові Ярославові Свищукові, о. митратові Іванові Кротцеві та о. Миронові Панчукові за співслужіння у похоронних відправах.

Особлива подяка о. Богданові Налисникові та о. митратові Ярославові Свищукові за часті відвідини на протязі довгої хвороби.

Сердечна подяка п. Олі Люшняк за теплі прощальні слова від організації "Католицька Акція" та хору „Славута". Щире спасибі членам хору „Славута" за чудові співи під час Парастасу.

Невимовна подяка членам родини за відвідини в лікарні та вдома під час недуги – стрийкові Михайлові Скробачеві з дружиною Іреною, кузинці Оресті Фединяк, тіткам Оленці Іванишин і Любі Король, і кузинам Олегові Іванишинові та Вірі Грабець. Ми вдячні родині з Торонто, які не жаліючи труду приїхали на похорон.

Чудовими квітами і вінками прикрасили труну дорогі приятелі та родичі: бл. п. А. і К. Помірко, О. Фединяк, О. Іванишин, М. та І. Скробач, д-р Ю. та А. Барановські, Ю. і В. Грабець, д-р А. та Н. Сорсі, Б. і Г. Скробач, Т. Дахнівська з родиною, родини Стеклер і Ґол.

Дякуємо всім за участь у відправах, за вислови співчуття, за пожертви на добродійні цілі, квіти, Служби Божі, молитви і тим, що несли домовину.

В пам'ять Покійної зложили пожертви на наступні цілі:

НА УКРАЇНСЬКУ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ АКАДЕМІЮ У ЛЬВОВІ І НА ПАТРІЯРШИЙ СОБОР У КИЄВІ:

Є. і Л. Андрус, Д. Балух, д-р Р. і С. Барановські, П. Барановська, М. Барановська, Д, Бурштинська, К. Вульчак, М. Ґромяк, І. Ґорчинська, родина Данилюк, А. і Р. Декайло, В. і З. Дичій, С. Залуцька, Н. Іванів, О. Іванишин з родиною, родина Іванишин, М. Кальба, В. і П. Камінські, д-р О. і Ю. Кашуба, О. і Л. Коверко, С. Л. і Л. Король, Л. і М. Кульчицька-Брентлі, Д. Кузик, Н. Кузич, С. Кухан, д-р І. і М. Лисейко, І. і О. Матвишин, Ю. і Л. Матвишин, А. Мельник, І. Мицик, Х. Пазник, М. і Л. Пілецькі, І. і Р. Полюхович, І. і А. Прокопович, І. і О. Прийма, бл. п. І. Притоцька, Я. Проців, М. та І. Скробач, родина Соболь, Т. Такой, д-р Б. і О. Ткачук, бл. п. д-р В. і О. Фединяк, хор Славута, К. Чайковська, С. і Р. Шінкус, В. Щебльовський, д-р Г. і Г. Щербанюк, А. Щудло, О. Юревич, М. і Д. Яросевич, д-р В. і Е. Ястрембські, д-р І. і Т. Ястремб-ські, Р. Яцура, І. і О. Яцків, друзі із фірми АЕП.

Разом 2,302 дол.

НА НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ В ЧИКАҐО:

Я. і М. Ганкевич, О. і У. Гриневич, бл. п. Ю. і О. Дяченко, І. і Х. Дяченко, О. і І. Кара-ван, д-р А. і Л. Кецала, Б. і Н. Мицик, Л. Полюхович, І. і О. Прийма, О. і В. Хринівсь-кі, М. Шпитко, Ю. і О. Яримович.

Разом 610 дол.

НА СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ПРИ СУА:

О. Мартинюк 10 дол.

ЗА ДУШУ ПОКІЙНОЇ НА СВЯТІ ЛІТУРГІЇ ЗЛОЖИЛИ:

М. і А. Бородайко, О. Й. і С. Весоловські, І. Городиська, Н. Дзидзан, В. Журавська, В. Іваницька, Католицька Акція, В. і О. Климків, Ю. Кокорудз, С. Кочій, бл. п. О. Лехнюк, М. і О. Люшняк, В. і К. Мицак, О. Риндик, бл. п. І. Семкович, К. Скубяк, бл. п. В. і З. Стецишин, хор Славута, Н. Чуба, М. Шиналь, М. Юревич.

Разом 290 дол.

Усім жертводавцям щире спасибі.

Хай Вас Господь благословить!

Вдячні доньки – ОКСАНА ЯЦКІВ з родиною
– РОКСОЛЯНА ПОЛЮХОВИЧ з родиною

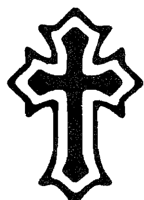

В першу невимовно болючу річницю несподіваного відходу нашого найдорожчого мужа і батька,

бл. п.

ОМЕЛЯНА ГЕЛЬБІКА

будуть відправлені Поминальні Служби Божі з Панахидами за душу Покійного

05 липня 2004	Церква Св. Духа - Великі Фільварки, Броди
05 липня 2004	Храм Св. Юра - Львів
05 липня 2004	Оселя оо. Василіян - Narrowsburg, N.Y.
08 липня 2004	Церква Св. Івана Хрестителя - Нюарк.

Родину, знайомих і друзів просимо в ці дні згадати Покійного в молитвах.

Дружина - Марійка
Доньки - Адріяна і Зеня

У світлу пам'ять Покійного складаємо по $1,000 долярів на Капелю Бандуристів – Меморіальний Фонд ім. О. Гельбіка, на хор ДУМКА в Ню Йорку та $500 долярів на Молодечий Центр на оселі оо. Василіян в Narrowsburg, N.Y.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 3 червня 2003 р. відійшла у вічність на 86-му році життя наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБУСЯ, ПРАБАБУСЯ і ТЕТА

бл. п.

НАДІЯ ПРОЦИК

з дому СКЛЕПКОВИЧ

З глибини серця ми вдячні всім рідним, приятелям і знайомим, які прибули на похоронні відправи, щоб віддати останню пошану Покійній, і за численні телефонні, писемні і особисті вислови співчуття.

Дякуємо Преосвященному Владиці І. Лотоцькому, о. митрофорному протопресвітерові Іванові Кротцю, о. Миронові Панчукові, о. Миколі Бурядникові, о. Абрагамові Мілеру за відправу Панахиди з Парастасом.

Щиро дякуємо за глибокі прощальні слова на Панахиді швагрові д-ові Павлові Пундієві.

Окремо дякуємо внучці Калині Процик, яка теплими словами пригадала присутнім якою цікавою людиною була бабуся Надія і як багато навчилися від неї її внуки.

Щиро дякуємо Тарасові Бозьові, Андрієві Нечвідові, Олександрові Пундієві, Йосифові Пундієві, Андрієві Пундієві і Ернестові Ваньгові за несення домовини .

Щиро дякуємо отцеві митратові Іванові Кротцеві за глибоку проповідь на упокійній Службі Божій і на цвинтарі. Щиро дякуємо о. Абрагамові Мілеру за участь в Службі Божій.

Щиро вдячні магістрові Орестові Казанівському за цікавий спомин з молодечих літ в Україні про бл. п. Надію, висловлений під час тризни.

Щиро дякуємо похоронному заведенню „Музика" за дбайливе переведення похорону.

Дякуємо за вислови співчуття та підтримку. Ваша присутність та думки про покійну Надію, про її життя, є доказом любови та пошани до її життєвих успіхів та зацікавлень.

Щиро дякуємо за квіти особам і установам, що звеличали похорон бл. п. Надії.
Щиро дякуємо за пожертви в поєднанні з відходом у вічність бл. п. Надії на:

Парафіяльний собор у Києві	1,000 дол.
Сироти в Україні	1,700 дол.
Служби Божі	665 дол.
Український Національний Музей в Чикаго	100 дол.

чоловік – ВОЛОДИМИР
син – ЮРІЙ з дружиною МАРІЄЮ ЛІДОЮ
внучка – КАЛИНА з нареченим МИКОЛОЮ САВИЦЬКИМ
внук – ДАНИЛО з дружиною ТАЗЕЮ і дочкою ЛЕСЕЮ
внучка – СТЕФАНІЯ
та ближча і дальша родина в Україні.

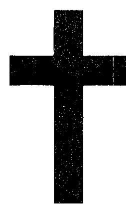

КРАЙОВА ЕКЗЕКУТИВА і КРАЙОВА РАДА УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
з глибоким жалем повідомляє, що 15-го червня 2004 року відійшов у вічність

бл.п.

ЯРОСЛАВ ГАЙВАС

довголітній член Крайової Екзекутиви УККА, перший голова РОДУ та колишній директор Крайової Канцелярії УККА, великий патріот та вірний Син України, який своє життя присвятив справі визволення Батьківщини з комуністичного полону. Покійний був активним членом української американської громади і залишив великий вклад праці в житті нашої громади. Його приклад був поштовхом для багатьох із нас до активної участи в громадському житті, а наполеглива праця допомогала УККА успішно і ефективно працювати для добра українців в США та Батьківщини.

Український Конґресовий Комітет Америки висловлює глибокі співчуття родині Покійного, а Його пам'ять назавжди залишиться між нами.

Вічная Йому пам'ять!

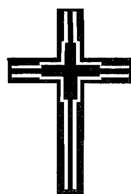

Ділимося сумною вісткою, що 22 червня 2004 р. на 92-му році життя, відійшла у вічність після довгої недуги наша найдорожча ТЕТА

бл. п.

ГАЛИНА ХАМУЛА

з дому ДУДКО

ПАНАХИДА відбулася в четвер, 24 червня 2004 р. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у п'ятницю, 25 червня 2004 р. в церкві св. Юра у Ню-Йорку, а відтак на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:

сестрінка – ЮЛІЯНА ОСІНЧУК з чоловіком МАРКОМ ДАВСОН
опікуни – МАРІЯ і ЙОСИФ ГРУШЕЦЬКІ

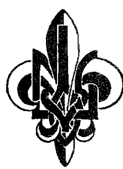

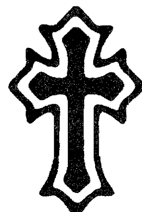

ПЛАСТОВИЙ КУРІНЬ УПС „ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"
ділиться сумною вісткою, що з волі Всевишнього відійшла на Вічну Ватру у вівторок, 15 червня 2004 р.

бл. п.

пл. сен. кер.

ГАЛИНА ХАМУЛА

довголітня членка куреня, член станиці Ню-Йорку, а опісля Кергонксону, взірцева юнацька виховниця, зв'язкова 2 Куреня УПЮ ім. Лесі Українки.

Цією дорогою висловлюємо глибоке співчуття Родині.

ПРОВІД 2 КУРЕНЯ УПС
„ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Оцісплавська 973-292-9800 #3040*

COMPLETE MORTGAGE SERVICE

Поліна Калушкер президент

Бизнесові, комерційні і персональні позички

ПРОМІНЬ СВІТЛА в моргеджових лабіринтах

1 -ий позиковий „брокер" у Філядельфії.

Понад 10 років досвіду!!!

Спеціяльна програма:

1.25% незмінна позичка на 30 років

Уділяємо моргеджі у 50 штатах

No Points
No Application Fee
No PMI
No Commitment Fee
No Mortgage Broker Fee
Безкоштовна консультація

Спеціяльні програми для людей з поганою кредитною історією, або без кредитної історії!

Ми не обіцяємо - ми робимо!

Approved with PA Department of Banking

Toll Free 866-896-7277

www.whymortgage.com

Fregata TRAVEL SERVICE, INC.

250 West 57th St.#1211 New York, NY 10107
Phone: (212) 541-5707 Fax: (212) 262-3220

ECONOMY AIRFARES

Львів/Одеса
929 дол.+tax (round trip)
529 дол.+tax (one way)

Київ
799 дол.+tax (round trip)
450 дол.+tax (one way)

Restrictions Apply

LAW OFFICES OF

ZENON B. MASNYJ, ESQ.

Від 1983

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop-closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002

(Тільки за попереднім домовленням)

ЄВШАН – YEVSHAN

подарунки – музика, книжки – відео

замовляйте новий каталог 2004

1-800-265-9858

www.yevshan.com

UKRAINIAN SINGLES NEWSLETTER

Serving Ukrainian singles of all ages throughout the United States and Canada. For information send a selfaddressed stamped envelope to: Single Ukrainians **P.O. Box 24733 Phila., Pa. 19111 TEL.: (215) 722-6282**

- Багаторазові **5-річні візи** в Україну за 185 дол.
- Сприяємо в оформленні і отриманні українських пашпортів нового взірця.

XENIA AGENCY
10241 Rt. 23A,
Hunter, NY 12442

Тел.: (518) 263-4391

ОРКЕСТРА „ЛУНА"

Музика на весілля, забави, фестивалі. Святкування роковин.

ОЛЕСЬ КУЗИШИН

Тел./Факс: (732) 636-5406

e-mail:dumamuse@aol.com

Фірма „КАРПАТИ"

Licence № 113486759

Виконує малі і великі роботи. Переробляє хати, лазнички, направляє дахи, виконує цементні праці, а також малює назовні і всередині (handyman) сантехнічні і електричні роботи – **Василь Чолак**

Тел.: (718) 937-1021
Beeper: (917) 935-0280

16.9¢/min

CALL УКРАЇНА

Great domestic rates.
Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial.
We also offer prepaid Phone Cards: calls to Ukraine from 7.6 c/min.

1-800-449-0445

LDPOST

WWW.LDPOST.COM

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

PALLADA International

ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ

98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Найбільший вибір українських книжок.

Замовляйте каталог:

1-866-422-4255

www.ukrainianbookstore.com

РЕСОРТ НАД МОРЕМ

VILLA „LIDIA"

SUZANNA SAPOWYCZ

128 E. Crocus Rd.
Wildwood Crest, NJ 08260

Tel. (609) 522-3348

ARKA COMPANY

Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відеокасети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.

26 First Avenue, New York, NY 10003

Tel.: (212) 473-3550

KARPATY TRAVEL

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario Canada M6S 2Y4

1-800-265-7189

в Торонто (416) 761-9105

e-mail: nsemczys@aol.com

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ
ПОСИЛКИ З ОДЕЖЕЮ
ПРОДУКТОВІ НАБОРИ
ЛИСТИ ТА ДОКУМЕНТИ

НАДІЙНО І ШВИДКО до рук адресата в Україну, Польщу та інші держави

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ

ВІЗИ • АВІАКВИТКИ

ЗАПРОШЕННЯ до Канади і США

СТРАХУВАННЯ ПОДОРОЖУЮЧИХ

НАЙДЕШЕВШІ МІЖНАРОДНІ ТЕЛЕФОННІ РОЗМОВИ

Пам'ятайте – як посилати, літати, чи телефонувати – то тільки через КАРПАТИ!